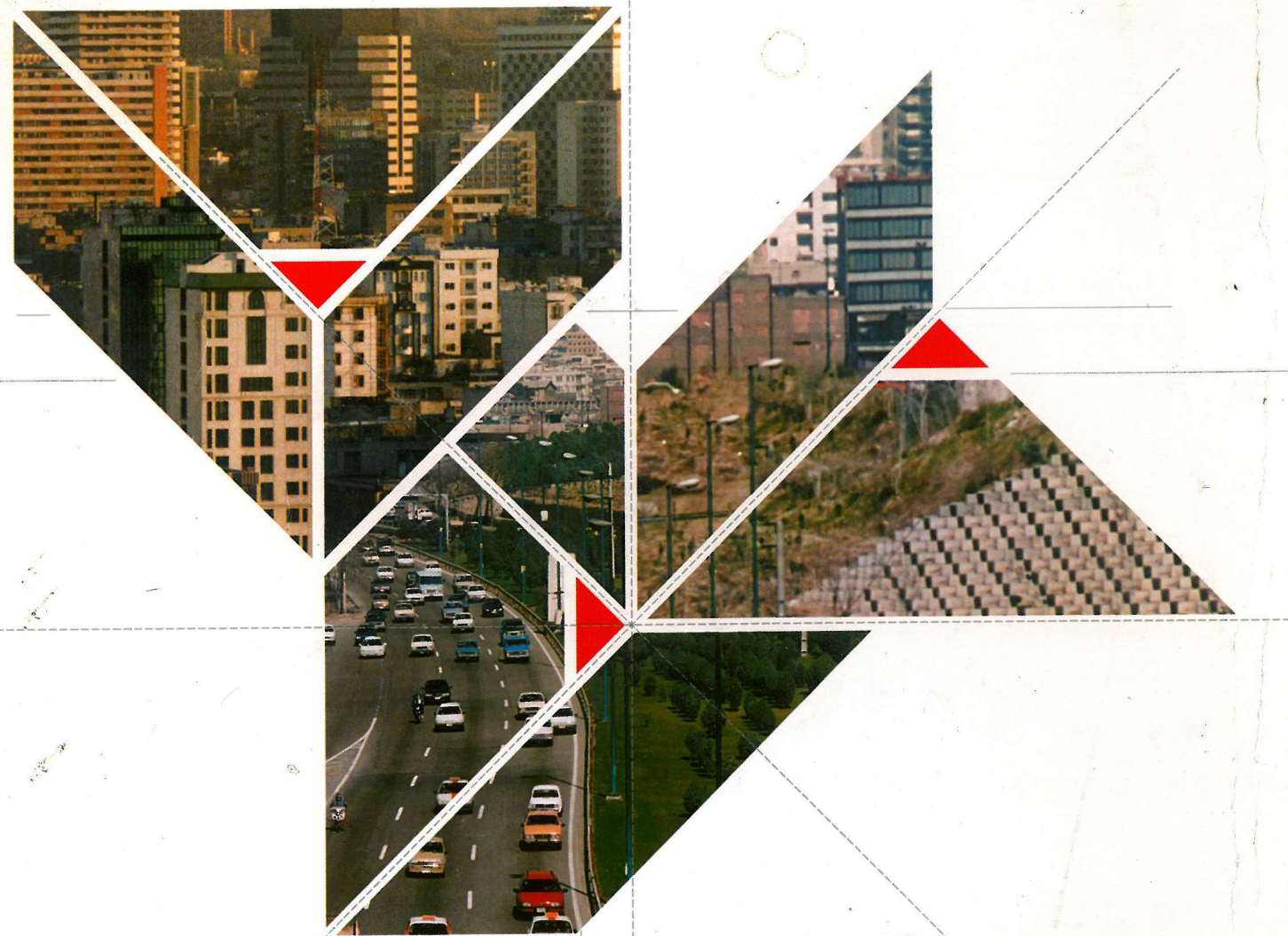

سال اول شماره دوم اردیبهشت و خرداد ۱۳۸۲ به ۵۰۰ تومان

شورای مرکزی
سازمان نظام مهندسی ساختمان

۱۳ مرداد ماه ۱۳۸۲ در سراسر کشور

انتخابات سومین دوره هیأت مدیره سازمان های نظام مهندسی ساختمان استانها

ساخت و ساز پایدار در معماری سنتی
امضاء فروشی، آسیب اجتماعی در مهندسی
لزوم تغییرات در مبحث سیزدهم مقررات ملی ساختمان
مقررات صلاحیت مهندسان شهرسازی، ترافیک و نقشه برداری

با نیوپایپ تا هر جا که بخواهید

لوله پنج لایه

مطابق با مقررات
ملی ساختمان
Pex - AL - Pex

نیوپایپ

بیمه ایران
WRC-NSF

دارنده گواهینامه ISO9002 از TÜV آلمان ✓

گواهینامه WRC-NSF موسسه بهداشت انگلستان جهت تطابق با استاندارد BS6920 ✓

بیمه نامه ۱۲ ساله تا مبلغ ۱۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال از بیمه ایران ✓

تاییدیه سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران جهت تطابق با استاندارد ASTM F-1281 ✓

دفتر تهران: ۰۲۱ ۷۵۳۷۴۵۹۱، ۷۶۰۵۰۵۶ www.sgpc.com دفتر اصفهان: ۰۲۶۴۳۱۵۵، ۰۲۶۴۳۲۲۳۲ ۰۳۱۱

دفتر شرق: ۰۵۱۱ ۶۰۶۹۸۷۴ e-mail: info@sgpc.com دفتر شمال: ۰۱۱۲ ۵۶۵۶۸۳۳

طراحی حرفه ای ها... برای حرفه ای ها!

گیرنده های ماهواره ای GPS لایکا

GPS لایکا، پر فروشترین گیرنده ماهواره ای دقیق در سراسر جهان می باشد، که با استفاده از تکنولوژی انحصاری CLEAR TRACK قابلیت ردیابی ماهواره های با سیگنال ضعیف را دارا بوده و خطای MULTI PATH را تا حد امکان کاهش می دهد. از مشخصات بارز گیرنده های سیستم 500 می توان به:

- وزن کم
- بالا بودن نسبت سیگنال به نویز
- نرم افزار بسیار قوی SKI- PRO برای پردازش اطلاعات
- فراگیری و طرز کار ساده
- اشاره نمود. گیرنده های سیستم 500 در سه مدل تک فرکانس، دو فرکانس و دو فرکانس با ویژگی RTK در دسترس علاقمندان است.

شرکت ژئوتک

تهران، میدان آرژانتین، خیابان بهاران، خیابان زاگرس، پلاک ۱
تلفن: ۹۱-۸۷۹۲۴۹۰ فکس: ۸۷۹۲۵۱۴

شرکت ژئوتک نماینده انحصاری لایکا سوئیس در ایران

توجه فرمایید: تنها دستگاههای خریداری شده از نمایندگی رسمی لایکا (ژئوتک) شامل مزایای گارانتی یعنی خدمات پس از فروش، آموزش، سرویس و تعمیرات می باشد. ژئوتک مسئولیتی در قبال تجهیزات خریداری شده از فروشندگان غیر مجاز ندارد.

چاپ اولین و دومین شماره ماهنامه شمس با مجموع تیراژ بیش از ۱۰۰/۰۰۰ نسخه

چاپ سررسید اختصاصی نظام مهندسی ساختمان ۲۰ استان کشور

- نشر و چاپ - کتاب، مجله، پوستر و ...
- خدمات فنی - چاپ دیجیتال، اسکن و پلات وکتورایز نقشه و ...
- خدمات مهندسی - ساخت نرم افزارهای اختصاصی وکتورایز و ادیت نقشه، باز سازی نقشه های قدیمی ماکت سازی
- تبلیغات - تابلوهای تبلیغاتی، خدمات نمایشگاهی
- حک و برش لیزری، چاپ کارت PVC
- مجموعه ای کامل از هدایای تبلیغاتی و ...

اصفهان، چهارباغ بالا، کوی عطا الملک، شماره ۲۸
تلفکس: ۶۲۴۱۸۴۹ - ۰۳۱۱ دفتر فنی: ۶۶۱۷۶۸۹ - ۶۶۱۲۶۸۹

www.soroushchap.com
E-mail: info@soroushchap.com

ساخت اولین نرم افزار جامع بانک اطلاعات سازمانهای نظام مهندسی

[مقاله] ۵۰ صفحه ::

نقدی بر فهرست بهاء، ابنیه سال ۸۲
علی شهری

[آگاهی] ۵۲ صفحه ::

آیین نامه تعیین وظایف و مقررات اعضای شورا عالی نقشه برداری کشور

[معرفی] ۵۴ صفحه ::

گزارشی از احداث ساختمان نظام مهندسی استان گیلان

[اخبار استان ها] ۵۶ صفحه ::

رابطان استانی نشریه شمس

[اخبار] ۵۹ صفحه ::

توفیق دانشجویان ایرانی

[آگاهی] ۶۰ صفحه ::

برنامه بلند مدت صرفه جویی انرژی

[مقاله] ۶۳ صفحه ::

لزوم تغییرات در مبحث سیزدهم مقررات ملی ساختمان
محمد علی رحیم خانی

[اطلاعیه] ۶۷ صفحه ::

فرم های نقشه برداری
مهندس حمید کریم رحیمی

[معرفی نشریات] ۶۸ صفحه ::

آشنایی با ماهنامه گزارش
استان فارس

[معرفی کتاب] ۶۷ صفحه ::

طرح های عمرانی در نظم نوین قانونی - مهندسی زلزله

نقل مطالب شمس، صرفاً با ذکر مأخذ بلامانع است.

شمس در حکم و اصلاح مقالات و مطالب دریافتی آزاد است.

چاپ مقالات و آگهی ها به معنای تطبیق محتوای آنها توسط شمس نیست.

:: فهرست

[سخن ماه] ۲ صفحه ::

مدیر مسوول

[مقاله] ۳ صفحه ::

ساخت وساز پایدار در معماری سنتی
دکتر شهره خدابخشی

[رویداد] ۱۰ صفحه ::

مراسم های روز مهندسی در استان ها

[یادداشت] ۱۷ صفحه ::

زمینه های همکاری سازمان نظام مهندسی ساختمان و شوراهای شهر
دکتر حمید ماجدی

[یادبود] ۱۹ صفحه ::

شادروان پرفسور منوچهر مزینی

[مقررات] ۲۵ صفحه ::

صلاحیت مهندسان شهرسازی، ترافیک و نقشه برداری

[مقاله] ۲۸ صفحه ::

اعراض بهره‌برداران مندرجه‌شده در نظام مهندسی ساختمان در کدام مرجع مورد رسیدگی قرار می‌گیرد؟
مهندس حسن محمد حسن زاده

[با هیأت مدیره استان ها] ۳۳ صفحه ::

استان همدان

[مقاله] ۳۸ صفحه ::

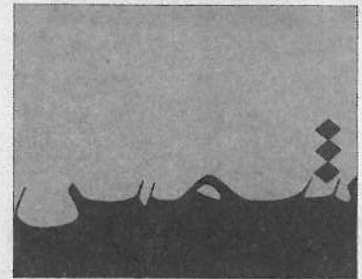
امضاء، فروشی، آسیب اجتماعی در مهندسی
مهندس منوچهر شیبانی اصل

[معرفی سازمان های استان ها] ۴۱ صفحه ::

استان آذربایجان غربی

[مقاله] ۴۵ صفحه ::

مهندسی ارزش و ارزش مهندسی
مهندس نوبخت بختیاری

آموزشی، خبری، تحلیلی
(فنی مهندسی)

شماره دوم - اردیبهشت و خرداد ماه ۱۳۸۲

صاحب امتیاز:

شورای مرکزی
سازمان نظام مهندسی ساختمان

مدیر مسوول:

مهندس سید محمد غرضی

هیأت تحریریه:

مهندس مهدی اسماعیل پور بزاز
دکتر حمید بهبهانی
مهندس محمد علی رحیم خانی
مهندس منوچهر شیبانی اصل
مهندس رضا علی پور
دکتر حمید ماجدی
مهندس محمد کاظم معین زاده

زیر نظر کمیسیون انتشارات:

دکتر مهیار اردشیری
مهندس ابوالحسن سمیع یوسفی
مهندس سیدمصطفی شریفی
مهندس عباس صنّیع زاده
مهندس عزت اله فیلی
مهندس عبدالله مولوی
مهندس محمدرضا محسنین

مدیر دفتر: حمیرا میگونی

حروفچینی: نیکا قیام

عکس: بنفشه نصرتی، گلناز منوچهری
گزارش: محبوبه حسینی پور، گلاره فیلی

امور بازرگانی: علی سلیمی

گرافیک: آتلیه شمس

چاپ: سروش چاپ سپاهان

شمارگان: ۶۰۰۰ نسخه

■ تهران بالاتر از میدان ونک، خیابان شهید

خدای، پلاک ۶۰، طبقه دهم

■ تهران میدان ونک، خیابان شیراز شمالی،

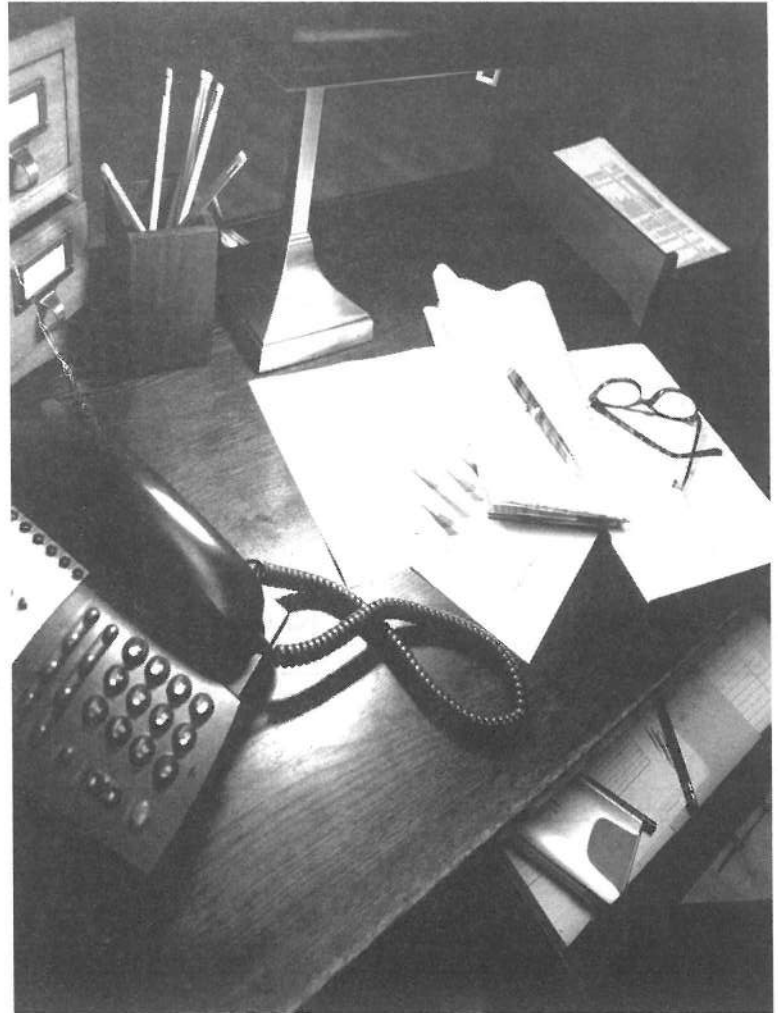
نبش بن بست ارم، پلاک ۲

تلفن و نمابر: ۰۲۱-۸۰۴۱۶۷۴ تا ۸۰۵۷۵۵۱

shams@irceo.org

سخن ماه

اعضا ناظر است و از طرف دیگر بر عملکرد صحیح هیأت مدیره و بازرسان سازمان استان و این در واقع عاملی است برای اطمینان از صحت کار آمدی. آنها به بیان دیگر اعضای هیأت مدیره و بازرسان سازمان چه از دید حرفه ای و چه از دید مسؤلیت خود در سازمان اگر الگو نباشند، حداقل باید صحیح و درست عمل کنند.

در واقع حفظ کیان مهندسی و بنیان سازمان در گرو مقابله حرفه و حرفه مندان مسؤل با برابر معدود کسانی است که اصول اخلاقی و اخلاق حرفه ای را زیر پا گذارند. ولو آنکه به توجیهاات مختلفی روی آورند، ممکن است بگویند سازمان دولتی شده است، مردم سالاری از دست رفته است، دمکراسی خدشه دار شده، حقوق اعضا مصادره شده، نهاد مدنی لطمه دیده و... اما روشن است، دمکراسی، قانون، سازمان، مردم سالاری، حقوق اعضا و نهاد مدنی آنجا آسیب می بیند که برخی خود را فراتر از قانون و مجمع عمومی و دیگر نهاد های قانونی تصور کنند و یقیناً هم قانون و هم روح تشکیل سازمان بگونه ای نیست که چنین فرصتی را برای کسی فراهم سازد.

حفظ و ارتقای شأن مهندسی در جامعه، ظرافت و درایت خاصی را می طلبد، بستر قانونی آن آماده است و نخستین خواسته بسیاری از مهندسان و اعضای سازمان نیز تقویت سازمان می باشد. بر ماست که به عنوان یک حرفه مند، تک تک، اما در چارچوب قانون و سازمان در راه تحقق اهداف قانون بکوشیم.

بسم ا...

قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان قابل توجه و تأمل است. در واقع پیش از هر چیز حرمت هر حرفه ای به دست

حرفه مندان آن تبیین می شود، اما در تمام دنیا در بخش مهندسی این نهاد های حرفه ای هستند که با تدوین اصول اخلاق حرفه ای و تلاش برای پای بند نمودن اعضای خود بدان ها ارج و قرب و عزت و احترام حرفه و حرفه مندان را در جامعه حفظ می کنند.

در قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان نیز نهادی به نام شورای انتظامی پیش بینی شده تا به عنوان عاملی در تنظیم روابط حرفه ای اعضا با جامعه و حفظ جایگاه و شأن و منزلت اعضای سازمان عمل کند. این نظم از طریق مجازات انتظامی اعضایی که تخلف کنند حاصل می شود. وجود مرجع دادخواهی از عملکرد حرفه ای تنها به نظام مهندسی ساختمان محدود نیست، در نهاد های مشابه در کشور ما از جمله سازمان نظام پزشکی، کانون وکلا، کانون کارشناسان دادگستری نیز نهاد مشابهی وجود دارد.

شورای انتظامی از طرفی بر عملکرد حرفه ای

پیام نخست شمس را با نگاهی به ساختار درونی نظام مهندسی ساختمان آغاز کردیم و گفتیم که قانون مبنای اساسی روح دمکراسی و نظم اجتماعی است، نظمی که در نبود آن، هیچ گونه هدف و برنامه و اقدامی معنی و مفهوم نخواهد داشت.

قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان برغم کاستی ها و نواقص آن، روند مشخصی را برای ارکان سازمان و سلسله مراتب مدیریت سازمانی مشخص کرده است که البته در حد قانون و آیین نامه اجرایی لازم است اما طبعاً کافی نیست و در سازمان های استان ها باید با تدوین ساختار سازمانی مناسب و آیین نامه ها و نظام نامه ها تکمیل شود، به نحوی که فرصت اقدامات و اعمال سلیق شخصی به نام تصمیم سازمان یا تصمیم های فردی به نام سازمان، از افراد خود محور و کج اندیش گرفته شود. در کنار این الزام بایسته، بحث کار آمدی، حفظ منزلت کار و خدمات مهندسی نیز از دریچه

[مقاله]

شهره خدابخشی

مهندس معمار - دکتراي شهرسازي

چگونگی برخورد با طبیعت و معماری در آن واکنشی است که هر انسانی در نقاط مختلف کره زمین داشته و خواهد داشت

مقدمه

طرح مسئله

چگونگی برخورد با طبیعت و معماری در آن، واکنشی است که هر انسانی در نقاط مختلف کره زمین داشته و خواهد داشت و معماری با ارزش باقی مانده از دوران گذشته نشان دهنده فائق آمدن او بصورت کامل یا ناقص بر عواملی چون مسائل اقلیمی، آب و هوا و ... است. از اینجاست که شاهد معماری بومی گوناگون در کشورهای مختلف جهان، همخوان با اقلیم و فرهنگ هستیم که ویژگی های خاص منطقه خود را نشان می دهد. در ایران به علت دارا بودن شرایط گوناگون اقلیم و فرهنگ، ویژگی خاصی دارد و معماری های متفاوتی هماهنگ با اقلیم در آن به وجود آمده است. لذا به منظور بررسی معماری سنتی هر اقلیم، بویژه طراحی مسکن بومی، نکاتی را مد نظر قرار داده ایم که شامل موارد ذیل است:

الف - خصوصیات اقلیمی هر منطقه چه تأثیری بر معماری آن منطقه خواهد گذاشت؟

ساخت و ساز پایدار مرتبط با معماری سنتی ایران

«معماری جدید باید حتماً از مصالح رایج در محل استفاده کرده و محدودیت های اقلیم را به دقت در نظر گیرد».

- حسین غضنفر پور: وی در «بررسی وضعیت ارتباط اقلیم و مسکن در استان کرمان» اشاره می کند که «در دهه اخیر توجه زیادی به عامل اقلیم نشده و مسکن های غیر متناسب، مسائل و مشکلاتی را به بار آورده است». سپس با توجه به آب و هوای متنوع استان کرمان آن را به دو بخش گرم و خشک و گرم و تا حدودی مرطوب تقسیم بندی نموده و با در نظر گرفتن تأثیرات میزان تابش خورشید و دما و نحوه قرار گرفتن در برابر وزش باد، معیارها و اصولی را برای ساخت بنا از نظر چگونگی فرم پلان، رنگ و مصالح و نوع آن در اقلیم های مذکور مطرح کرده است تا بتوانند از حداکثر انرژی های قابل تجدید استفاده کنند.

- محمد جواد ثقفی واصغر سمیعی: در تحقیقات به عمل آمده توسط ایشان «ارتباط محیط با سازگاری مصالح همجوار و صرفه جویی در ساختمان» مورد بررسی قرار گرفته است که در مطالعات خود بیان می کنند: با توجه به «بحران انرژی در جهان، عدم سازگاری مصالح و استهلاک رو به افزایش ساختمان ها بویژه در برخی از شرایط محیطی» این مقوله باید ارزیابی شود. از این رو با ذکر اهمیت انتخاب پوشش مناسب بدن، به بررسی چگونگی ساخت بناهای گذشته که با توجه به «رعایت شرایط آب و هوا و موقعیت ناهمگن مورد استفاده در ساختمان» مطرح کرده اند. در این جدول هایی با نشان دادن «احتمال ناسازگاری در تجمع یا همجواری مصالح مرتبط با واکنش های شیمیایی یا فیزیکی» به راه های مناسبی برای انتخاب مصالح متنوع و مناسب برای ساختمان اشاره می کند. در پایان بحث، دیوارهای روپوش دار به عنوان «دیوارهایی که عایق حرارتی مستقیم روی نمای خارجی آن نصب

ب - نحوه به کار گیری مصالح بومی و انرژی های قابل تجدید در معماری هر منطقه با توجه به شرایط اقلیمی چگونه است؟
ج - آیا در ساخت و سازهای هر منطقه حفظ محیط زیست و صرفه جویی در مصرف انرژی مورد توجه قرار می گیرد؟

مروری بر ادبیات

به منظور ارائه دیدگاه صاحب نظرانی که در زمینه بررسی معماری سنتی ایران و با میزان انطباق آن با شرایط اقلیمی و ساخت و ساز پایدار تحقیق کرده اند، گزیده ای از نظریات برخی از ایشان را انتخاب نموده ایم که پس از ارائه مطالب، در این بخش، در مبحث چارچوب نظری، موضوعات مطرح شده مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

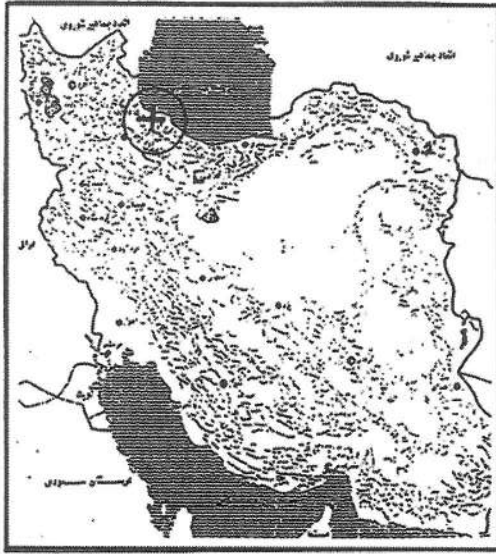
- داراب دیبا و شهریار یقینی: ایشان در مطالعات خود به بررسی معماری بومی گیلان «در چارچوب مطالعه معماری سنتی ایران، بر اساس شرایط محیطی» پرداخته و در ابتدا به بررسی طراحی مسکن در خطه گیلان اشاره نموده اند و با توجه به موقعیت محیط پیرامون بناهای مسکونی، چند تیپ از الگوی مسکن را مورد ارزیابی قرار داده اند. سپس با بررسی فضاهای داخلی خانه های سنتی گیلان، فضای معماری را به سه دسته تقسیم نموده اند:

الف - فضاهای بسته شامل اتاق ها

ب - فضاهای نیمه باز شامل ایوان ها

ج - فضاهای باز که شامل محدوده حیاط پیرامون خانه می باشد که «اهمیتی به اندازه بقیه خانه دارد».

ایشان در بخشی دیگر از مطالعه خود هشت ویژگی کلی معماری روستایی گیلان را بر شمرده، در نهایت با بیان مشکلات ساختمان های امروزی، اشاره می کنند که

و- شیوه های معماری جدید، نکات فوق را مد نظر قرار نداده و مشکلات خاصی را برای ساکنان بناها در هر اقلیم به وجود آورده است.

روش

در چهار اقلیم کلی ایران، معماری سنتی مناطق گرم و مرطوب، گرم و خشک، معتدل و مرطوب و سرد، از نظر ساخت و ساز مرتبط با اقلیم و شرایط پایداری بررسی خواهد شد.

چرا که تیپولوژی بنا و به عبارتی مسکن در مناطق گوناگون، حاکی از تأثیر پذیری آن از عوامل محیطی - اقلیمی و حتی فرهنگی است. همچنین معایب معماری جدید در هر اقلیم، از نظر استفاده از مصالح ناماهنگ با شرایط منطقه، طراحی نامناسب بنا و عدم صرفه جویی در مصرف انرژی و تخریب محیط زیست را بصورت اجمالی مطرح می کنیم و در انتها به جمع بندی و ارائه راهبردهایی در صرفه جویی انرژی، ساختمان با توجه به فناوری جدید می پردازیم. به منظور انجام این تحقیق از روش های تحلیلی و پژوهشی استفاده شده و بر مبنای منابع کتابخانه ای، اسنادی و آماری، اطلاعات جمع آوری شده است.

بررسی معماری سنتی ایران با توجه به ساخت و ساز پایدار در چهار اقلیم ایران

معماری منطقه معتدل و مرطوب

به منظور بررسی ساخت و ساز در این اقلیم، منطقه گیلان انتخاب شده است. از این رو در ادامه بحث به تحلیل معماری سنتی این منطقه می پردازیم.

اقلیم گیلان

این منطقه پرباران ترین منطقه شمالی ایران و دارای رطوبت زیاد و هوای گرم در تابستان است. از این رو « باران مداوم و رطوبت نسبی زیاد، عامل اصلی شکل گیری معماری در این سرزمین است. »

می شود « معرفی شده است و در این بحث بیان می کنند که دیوار های روپوش دار موجب می شود تا « کل سازه ساختمان در مقابل تغییرات درجه حرارت و آثار محیط حفاظت شده و از تلف شدن حرارت ساختمان جلوگیری به عمل آید. »

چار چوب نظری

بدر نظر گرفتن تحقیقات متعددی که در زمینه طراحی بنا با توجه به شرایط اقلیمی صورت گرفته باید به این نکته اشاره شود که در مطالعات انجام شده، مبحث ساخت و ساز پایدار مرتبط با بناهای سنتی ایران به صورت موضوعی خاص مد نظر قرار نگرفته و همواره به چگونگی ساخت بناهای گذشته در تطابق با شرایط اقلیمی پیرامون آن ها در مناطق مختلف پرداخته شده است. در برخی از مطالعات نیز به اهمیت مسئله انرژی در بنا و چگونگی به کارگیری انرژی های قابل تجدید و عدم استفاده از انرژی های فنا پذیر اشاره شد و یا بطور اخص به این نکته پرداخته شده است. از این رو در این تحقیق تمامی نظرها و مطالعات جمع آوری شده و در قالب چهار اقلیم متفاوت ایران با توجه به نمونه های موردی در شهرها، ویژگی های معماری سنتی ایران درباره مقوله پایداری بررسی شده است.

فرضیات

در راستای موضوعات مطرح شده، فرضیاتی با توجه به مطالب مورد نظر، ارائه می شود که عبارت است از:

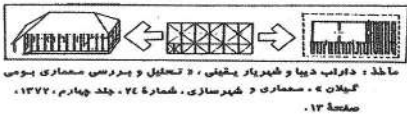
- الف- تنوع ویژگی های اقلیمی عاملی مهم در کثرت فرم ساخت و سازها محسوب می شود.
- ب- مصالح بومی بصورت صحیح و کامل در بناها به کار گرفته شده است.
- ج- استفاده بهینه از انرژی های قابل تجدید همچون جریان هوا و نور خورشید، در ساخت و سازهای گذشته مشاهده می شود.
- د- معماری سنتی کمترین تأثیر منفی را بر محیط زیست و اکوسیستم می گذارد.
- ه- با توجه به عوامل فوق می توان بیان کرد که معماری سنتی در راستای ساخت و ساز پایدار بوده است.

ویژگی های معماری بومی - روستایی گیلان

به منظور بررسی ویژگی های معماری بومی این منطقه، این بناها از نظر نوع مصالح ساختمان و تأثیر باد و نور خورشید بر آنها و چگونگی نسبت این عوامل و ساختار فضایی خود مطالعه شده اند.

الف - ساختار فضایی بنا : « شکل گیری معماری بومی گیلان بر مبنای مدول هایی از مربع است که بصورت خطی در امتداد شرق - غرب و عمود بر جریان باد « توسعه یافته است. این گونه شکل گیری نمونه ای از معماری برونگرا است که از ویژگی های آن، داشتن ارتباط بصری و فیزیکی مستقیم با فضای بیرون خانه، نداشتن حیاط و گسترش در ارتفاع است که در معماری بومی گیلان شاهد آن

تصویر ۱ - ساخت و ساز خانه های گیلان بر مبنای مدول مربع

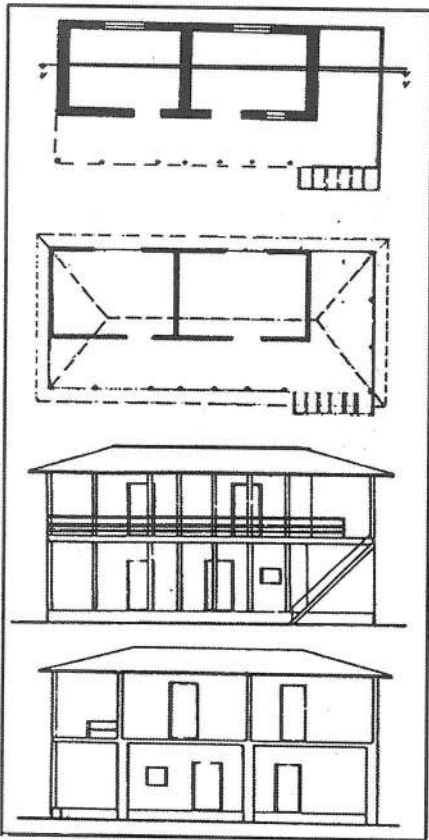

ماخذ : داراب دنیا و شهریار یخنی ، « تحلیل و بررسی معماری بومی گیلان » - معماری و شهرسازی ، شماره ۶۴ ، جلد چهارم ، ۱۳۷۷ ، صفحه ۱۲.

است که بناها در فضاهای باز سبز (گیاهی) قرار می گیرند.

ب- تأثیر جریان هوا و نور خورشید بر بنا :

به منظور جلوگیری از نفوذ باران به داخل ساختمان توسط باد، سقف شیبدار تا نزدیکی کف زمین در یک یا دو طرف بنا که در سمت باد قرار دارد، ادامه می یابد. همچنین به منظور ممانعت از نفوذ رطوبت از سطح زمین به داخل بنا، سطح آن بالاتر از زمین قرار می گیرد و

تصویر ۳: خانه بومی گیلان

مأخذ: غلامحسین معماریان، (آشنایی با معماری مسکونی ایران) گونه شناسی برونگرا، تهران: دانشگاه علم و صنعت ایران، فروردین ۱۳۷۳، ۱۱۵.

اقلیم می توان به معماری مسکن بسیاری از شهر های فلات مرکزی ایران اشاره کرد که دارای معماری درونگرا و هماهنگ با این نوع اقلیم است. در این بخش به بررسی معماری مسکن یزد که نمونه ای از معماری درونگرا است، خواهیم پرداخت.

اقلیم یزد

ویژگی های اقلیمی این منطقه «خشکی، کم آبی، گرمای شدید در تابستان» به همراه طوفان های شن در برخی از مواقع سال و وزش باد در جهات مختلف، و همچنین «سرمای شدید در زمستان» است.

ویژگی های معماری بومی یزد الف- ساختار فضایی بنا: شاخص اصلی معماری بومی یزد، درونگرایی آن است. این نوع معماری دارای حیاط مرکزی است و

ویژگی های معماری جدید در گیلان امروزه دیگر شاهد معماری بومی و سنتی در این منطقه نیستیم و در عوض ساختمان هایی با سازه فلزی یا بتنی، پوشش آجری و سقف های شیبدار با فرم هایی به اصطلاح هنرمندانه با پیروی کورکورانه از معماری بیگانگان و تفکیک فضاهای داخلی، تنها به منظور پاسخ به نیازهای خانواده، جایگزین ویژگی های پیشین بناها شده و همین نکات موجب از دست دادن هویت معماری بومی منطبق با محیط شده است که یکی از پیام های اصلی شیوه جدید معماری، بالا بودن هزینه ساخت و افزایش استفاده از انرژی های غیر قابل تجدید (یافسیلی) به منظور گرمایش و سرمایش است که علت اصلی آن عدم استفاده از مصالح بومی است.

انطباق معماری جدید با معماری بومی گیلان

شاید ایجاد معماری بومی در حال حاضر از نظر استحکام و دوام و نیازهای امروزی ساکنان پاسخگو نباشد اما می توان با استفاده صحیح از اصول معماری و عوامل تشکیل دهنده آن، مصالح بومی همچون چوب و (پیش ساخته کردن) و اجرای دقیق آن در بنا و اتصالات بهتر، عمر این ساختمان ها را افزایش داد تا از این طریق اجرای آن آسان تر و سریع تر صورت گیرد و به هزینه کمتری به منظور ساخت و تعمیر و نگهداری و تعمیر و نگهداری بنا نیاز باشد. از سوی دیگر، در پوشش بناها، با استفاده از سازه های نباتی به جای سفال می توان دوام و استحکام آن ها را بیشتر کرد. تمامی این عوامل در پایداری محیط و ایجاد ساخت و ساز پایدار مؤثر خواهد بود.

معماری منطقه گرم و خشک در بررسی و مطالعه معماری این نوع

درفضای بین کف و زمین جریان هوا موجب تبخیر رطوبت و تهویه هوا شده، موجب است که بنا ها در فضاهای باز سبز (گیاهی) قرار می گیرند.

ب- تأثیر جریان هوا و نور خورشید بر بنا: به منظور جلوگیری از نفوذ باران به داخل ساختمان توسط باد، سقف شیبدار تا نزدیکی کف زمین در یک یا دو طرف بنا که در سمت باد قرار دارد، ادامه می یابد. همچنین به منظور ممانعت از نفوذ رطوبت از سطح زمین به داخل بنا، سطح آن بالاتر از زمین قرار می گیرد و در فضای بین کف و زمین جریان هوا موجب تبخیر رطوبت و تهویه هوا شده، موجب می شود کف ساختمان خشک و قابل استفاده شود.

ج- مصالح ساختمانی: ساقه های برنج عناصر اصلی تشکیل دهنده پوشش سقف های شیبدار است. اسکلت بنا و در واقع ایستایی ساختمان از چوب است که از آن در بدنه ها نیز استفاده می شود و پوشش نهایی آن با خشت

تصویر ۴ - یک خانه روستایی با سقف گلیپوش در کنار شالیزار

است و گل اندود می شود و از مصالح دیگری همچون سنگ، خشت و سفال نیز در کنار ساختمان های تماماً چوبی استفاده شده است. همانگونه که بیان شد تمامی مصالح به کار رفته در بنا از مصالح موجود در محل است که موجب کاهش در حمل و نقل مصالح از نقاط دیگر شده است. (شکل های شماره ۲ و ۳)

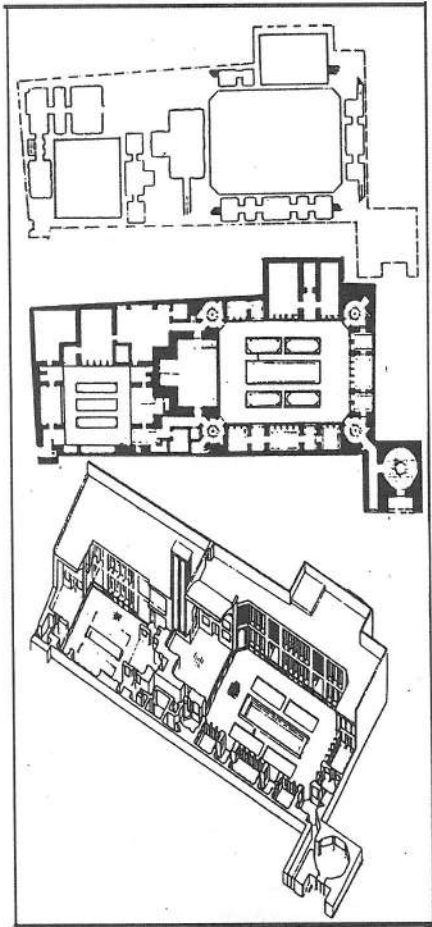
دهند و هوای گرم و آلوده به بیرون فرستاده شود. در واقع بادگیر کار مکش را انجام می داده است، اجرای بادگیر در شهرهای مختلف منطقه گرم و خشک با توجه به اوضاع جوی منطقه و جهت وزش باد متفاوت است. به عنوان مثال «در یزد به علت وزش باد در جهات مختلف، بادگیری چهار طرفه ساخته می شود و معمولاً دارای ارتفاع زیادی است.» با توجه به مطالب یاد شده، معماری مسکن در یزد به شکلی بوده تا از انرژی قابل تجدید همچون جریان هوا و نور خورشید به طرز کاملاً مناسب و بهینه ای استفاده شود. این امر موجب کاهش استفاده از انرژی های فسیلی بوده و بدین طریق پایداری محیط را تضمین کرده است.

ج - مصالح ساختمانی :

مصالح ساختمانی در هر شرایط آب و هوایی به نوعی عمل می کند. بطوری که در آب و هوای گرم و خشک مورد مطالعه نوع مصالح به کار رفته در میزان راحتی ساکنان در ساختمان تأثیر زیادی دارد. در این اقلیم مصالح ساختمانی باید به نحوی انتخاب شود که در مقابل گرما مقاومت فراوان داشته، و از ظرفیت حرارتی زیادی برخوردار باشد. از جمله مصالحی که سازندگان بنا از آن استفاده می کنند گل و مشتقات آن است و چنانچه سنگ یا چوب در بناها بکار برده شود، آن را با خاک و گل مخلوط می کنند چرا که این نوع مصالح با آب و هوای خشک یزد تطابق ندارد. شایان ذکر است که گل مورد نیاز، از خاک همان محل پس از گود برداری زمین به دست می آید که این امر موجب می شود تا با استفاده از مصالح محلی، مصرف انرژی کاهش یابد. زیرا در این صورت نیازی به صرف انرژی بیشتر به منظور حمل و نقل مصالح از نقاط دیگر به مکان مورد نظر نیست. همچنین ساخت و ساز در هنگام تولید مصالح، استفاده و دورریزی آن تأثیر سوئی بر محیط پیرامون نخواهد داشت. نکته حائز اهمیت دیگر در امر ساخت بنا، ضخامت مصالح به کار برده

اتاق ها معمولاً در چهار سمت آن واقع شده است. به منظور تهویه فضای داخلی، در گوشه ای از بنا بادگیر ساخته می شود (شکل ۴). فرم حیاط ها معمولاً بصورت گودال باغچه (در برخی موارد مسطح) است. در واقع گودال باغچه فضایی است که در اطراف آن اتاق های زیر زمین جای می گیرد و چنین ترکیبی، فضاهای خنک در اتاق های زیرین به وجود می آورد و موجب می شود تا از جریان هوا به شیوه صحیح استفاده شود و نیازی به دستگاه های خنک کننده مصنوعی نباشد. در نتیجه مصرف انرژی کاهش یابد. (شکل شماره ۵)

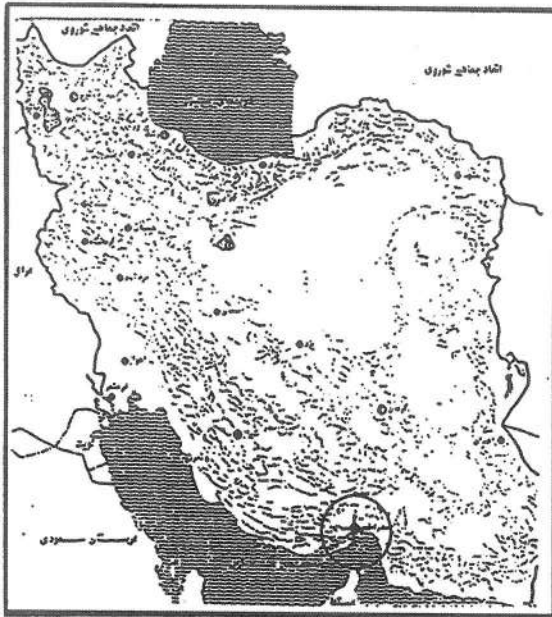
ب - تأثیر جریان هوا و نور خورشید : در اقلیم گرم و خشکی همچون یزد که دارای طوفان های شدید همراه با شن و گرمای زیاد در تابستان و سرمای شدید در زمستان است، هماهنگی با طبیعت و شرایط محیطی ضرورت بیشتری پیدا می کند، به عنوان نمونه در این اقلیم باید فرم پلان فشرده باشد تا سطوح کمتری در مقابل نور خورشید قرار گیرد. همانگونه که توضیح داده شد به علت تابش شدید نور خورشید در تابستان و سرمای زیاد زمستان، جهت قرارگیری ساختمان در سمت جنوب تا جنوب شرقی است تا بیشترین میزان انرژی را در فصل زمستان دریافت کند. همچنین به منظور استفاده از بادهای مناسب، معماران گذشته از بادگیر استفاده می کردند تا بدین شیوه، جریان هوای مطبوع را به داخل اتاق ها انتقال

تصویر ۴ : خانه نعمت الهی

شده است. ضخامت دیوارها باید به گونه ای باشد که بتواند در مقابل تابش طولانی نور خورشید مقاومت کند. همچنین رنگ مصالح به کار برده شده در بنا باید روشن باشد تا بتواند مقدار زیادی از انرژی خورشید را منعکس نماید، رنگ روشن خاک بهترین رنگ مصالح انتخابی در منطقه گرم و خشک است.

ویژگی های معماری جدید یزد متأسفانه در کنار چنین معماری آگاهانه ای، شاهد ظهور معماری جدیدی هستیم که کاملاً با شرایط اقلیمی منطقه متناقض است. خانه های ردیفی که از بتن، آهن و آجر ساخته شده است، با حیاط هایی که به علت کوتاه بودن

اقلیم بندر عباس - مشخصات کلی اقلیم این منطقه را می توان این گونه بیان کرد که دارای تابستانی بسیار گرم و رطوبتی زیاد و دائمی در تمام فصول است. نکته قابل توجه در این اقلیم اختلاف اندک درجه حرارت روز و شب است.

ویژگی های معماری بومی بندر عباس
الف - ساختار فضایی بنا : همانگونه که توضیح داده شد، معماری بومی این اقلیم تلفیقی از

آید. ویژگی های معماری جدید بندر عباس همان گونه که در بررسی ویژگی های معماری جدید مناطق معتدل و مرطوب و گرم و خشک توضیح داده شد، در این منطقه نیز استفاده

تصویر ۶ - خانه بولکی

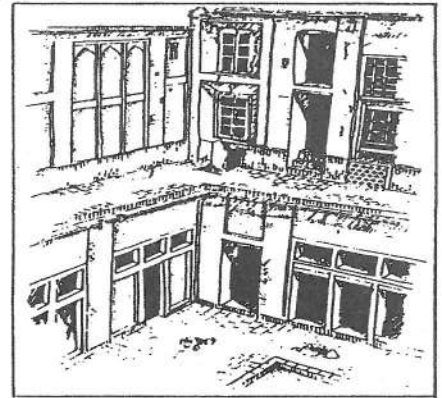
اتاق ها به استفاده می شود.
ب - تأثیر جریان هوا و نور خورشید بر بنا: استفاده مطلوب از جریان هوا تنها راه بهبود بخشیدن به شرایط سخت این اقلیم است. بنابراین بناها به جانب دریا در جهت وزش باد می باشند تا از هر وزش نسیمی استفاده کنند. از این رو پنجره های داخلی و روزنه های خارجی (رو به گذرها) معمولاً در مقابل هم قرار می گیرد تا جریان هوا، همواره وجود داشته باشد. همچنین از بادگیرهای یک طرفه (تنها به سمت جنوب) یا چهار طرفه به منظور انتقال جریان باد از جانب دریا (باد شمالی) به فضاهای داخلی استفاده می کنند. (شکل های ۶ و ۷)

ج - مصالح ساختمانی : در خانه های بومی بندر عباس مصالح بومی به کار برده شده، در دیوارها

معماری به اصطلاح مدرن که نه تنها خصوصیات مدرن را شامل نمی شود بلکه معماری به انحطاط رفته و رو به زوالی است که چهره بناها و در کل چهره شهرها را مخدوش ساخته و از نظر محیطی و استفاده از انرژی های غیر قابل تجدید خسارات جبران ناپذیری را به وجود آورده است.

سنگ، خشت یا آجر است و پوشش سقف نیز از تیر چوبی، حصیر خرما و کاه گل است. شایان ذکر است که به منظور ایجاد عایق حرارتی و رطوبتی در سقف بنا، سطح ورقه های چوبی با یک لایه خاک رس مرطوب و دو لایه کاه گل پوشانده می شود تا قشرهای یک دست و همگنی بر روی چوب ها به وجود

تصویر ۵ - طرحی از حیات یک خانه دارای گودال باغچه

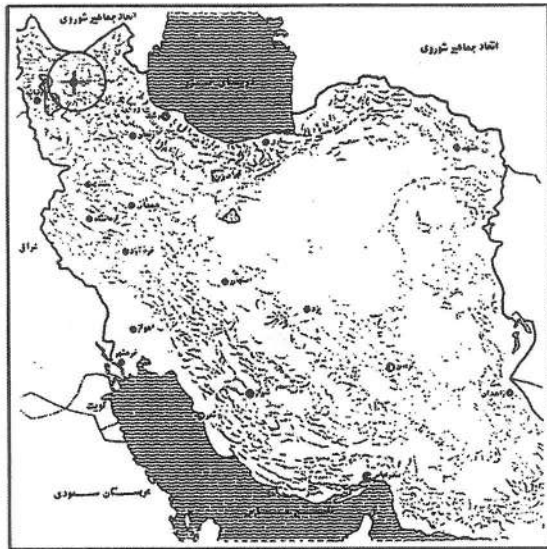

ماخذ : غلامحسین معماریان ، « همان » ، صفحه ۲۸۷ .

دیوارهایشان، از یک سو قادر به ایجاد سایه مناسب نیست و نمی تواند از بنا، در مقابل وزش باد شدید و نور زیاد خورشید محافظت کند و شرایط نامساعدی برای ساکنان به وجود می آورد، از سوی دیگر استفاده از دیوارها و سقف های با ضخامت کم که در مقابل موقعیت خاص این منطقه، هیچ گونه مقاومتی ندارد و استفاده از قیر سیاه رنگ روی پشت بام ها که به علت تیرگی رنگ موجب افزایش دما در فصل تابستان و به جهت انتقال حرارت از طریق بام موجب کاهش دما در فصل زمستان در داخل خانه می شود و در نهایت استفاده از وسایل گرم کننده با مصرف انرژی فسیلی و دستگاه های خنک کننده ای که به علت دمای نامناسب فضاهای داخلی در فصول مختلف استفاده می شود، به طور کلی بایستی بیان نمود که معماری جدید با شیوه ساخت ناهماهنگ با اقلیم از یک سو موجب عدم آسایش ساکنان و از سوی دیگر با استفاده نامناسب از مصالح و افزایش مصرف انرژی فسیلی، معماری پایداری را که در گذشته وجود داشته، مد نظر قرار نداده است.

معماری منطقه گرم و مرطوب

در تجزیه و تحلیل معماری این اقلیم که خطه ساحلی جنوب ایران را شامل می شود، باید بیان شود که معماری این اقلیم حلقه اتصال بین دو نوع معماری درونگرایی منطقه گرم و خشک و معماری برونگرایی منطقه معتدل و مرطوب است و دارای ویژگی های معماری های درونگرا و برونگرا به صورت توأمان می باشد. به منظور بررسی این نوع معماری، معماری سنتی بندر عباس را برگزیده ایم.

و دیگری به سمت خارج باز می شود.

(شکل های ۶ و ۷)

ب - تأثیر جریان هوا و نور خورشید: همانگونه که توضیح داده شد شکل گیری بناها در تبریز به صورتی است که در زمستان از حداکثر و در تابستان از حداقل گرما بهره مند شود. از این رو سمت شمال و جنوب بنا،

از انرژی ها تجدید پذیر همچون جریان هوا، نور، خورشید و ... در ساخت و سازها مدنظر تمام سازندگان بوده است. همچنین سعی شده است تا ساخت، کمترین تأثیر منفی را بر محیط زیست داشته باشد. مهمترین نکته در معماری جدید، استفاده بیش از حد از انرژی های غیر قابل تجدید (فسیلی) است که علت اصلی آن استفاده از مصالح نامناسب و حمل و نقل آنها و طراحی اشتباه بنا با استفاده از وسایل گرم کننده و خنک کننده با توجه به شرایط اقلیمی است. از این رو با استفاده صحیح از مصالح بومی و تلفیق آنها با شرایط جدید ساخت و ساز و بهره گیری از تجربیات متخصصان کارآمد در امر انرژی می توان از انرژی های قابل تجدید همچون انرژی خورشید و باد برای سرمایش و گرمایش و تهویه ساختمان حداکثر استفاده را برد که این امر مستلزم ایجاد زمینه همکاری میان معماران و متخصصان امر است تا با بهره گیری از فن آوری های جدید بتوان معماری مدرن همخوان با شرایط اقلیمی هر منطقه را ایجاد نمود. پی نوشت :

۱- داراب و دیباو شهریاریقینی، «تحلیل و بررسی معماری بومی گیلان» مجله معماری و شهرسازی، شماره ۲۴، ۱۳۷۲.

۲- حسین غضنفرپور، «بررسی وضعیت ارتباط اقلیم و مسکن در استان کرمان»، «دومین سمینار سیاست های توسعه مسکن در ایران»، ۱۳۷۴.

۳- محمدجواد تقفی و اصغر ساعد سمیعی، «ارتباط محیط با سازگاری مصالح همجوار و صرفه جویی انرژی در ساختمان» مجله معماری و شهرسازی، شماره های ۲۲ و ۲۳ و ۱۳۷۱.

دیوارهای طولی و بازشوی های اصلی قرار می گیرد که به منظور حفظ گرما در زمستان پنجره ها دو جداره است. به علت همین سرمای زیاد جریان هوا در مسکن ضروری نیست، ولی به منظور هدایت نور خورشید در جبهه های شمالی، پنجره یا ارسی های بزرگ قرار دارند، تا نور بیشتری وارد بنا شود.

ج - مصالح ساختمانی : در تبریز به علت سرمای زیاد، دیوارها ضخیم است که معمولاً از آجر و خشت و پشت بام نیز با کاه گل ساخته شده است.

ویژگی های معماری جدید تبریز
معماری جدید در تبریز همچون سایر مناطق با عدم سازگاری با شرایط اقلیمی و محیطی پیرامون خود روبروست که به منظور نتیجه گیری از این بحث و عدم تکرار مطالب در مبحث نتیجه گیری به آن اشاره خواهیم کرد، اما باید این نکته را اذعان داشت که معماری سنتی تبریز نیز در جهت پایداری محیط است.

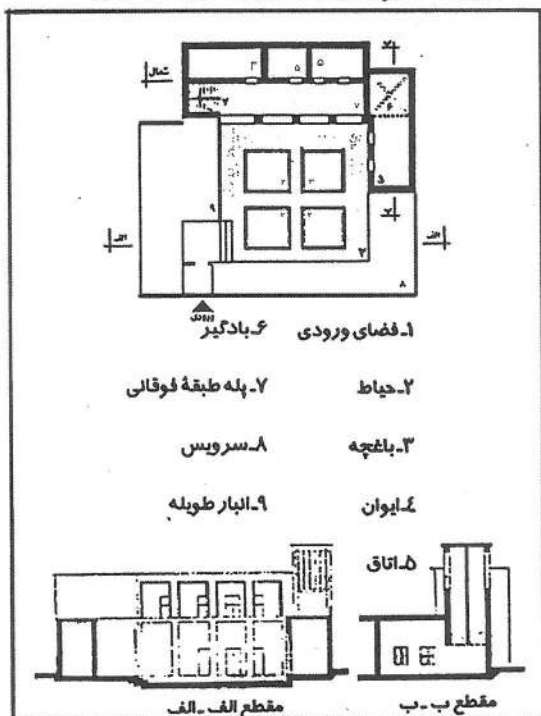
نتیجه گیری

در این تحقیق سعی شد تا ویژگی های معماری سنتی ایران در چهار اقلیم معتدل و مرطوب، گرم و خشک، گرم و مرطوب و سرد بررسی شود تا بدین طریق به ارتباط معماری گذشتگان برای استفاده از انرژی و پایداری محیط اشاره شود. در بررسی بناهای بومی، استفاده بهینه

معماری منطقه سرد

در بررسی و مطالعه معماری این نوع اقلیم، به معماری مسکن در تبریز اشاره می کنیم، قابل ذکر است که فرم معماری این نوع اقلیم نیز همچون معماری درونگرای منطقه گرم و خشک است. اما با تفاوت هایی که لازمه آب و هوای سرد می باشد.

تصویر ۷ - نمونه ای از معماری سنتی بندرعباس

اقلیم تبریز

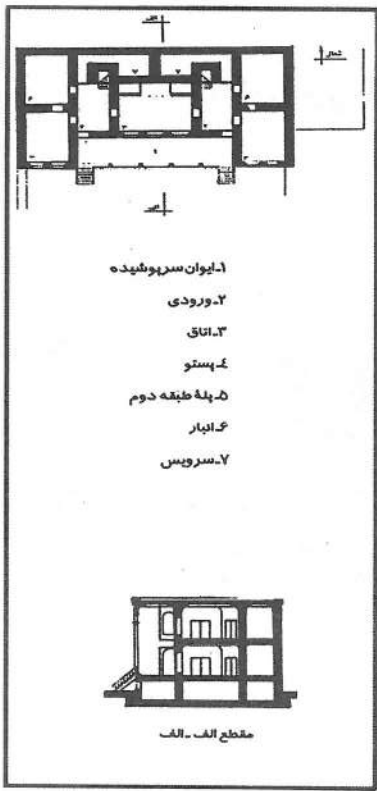
آب و هوای تبریز را می توان با زمستانی بسیار سرد و تابستانی گرم و خشک توصیف نمود. بر طبق این اقلیم، بنا باید به نحوی شکل گیرد که در زمستان جذب حداکثر گرما با حفظ آن و در تابستان جذب کمترین مقدار حرارت را داشته باشد.

ویژگی های معماری بومی تبریز

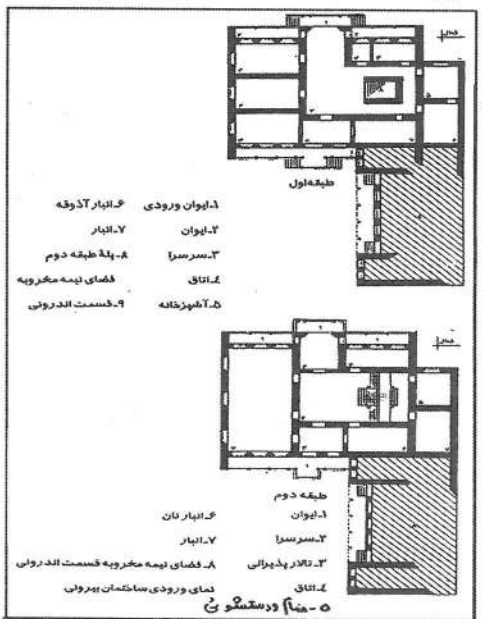
الف - ساختار فضایی بنا : در تبریز خانه ها در جهت شمالی و جنوبی است. برای حفاظت اتاق ها از سرمای زمستان تمام پنجره ها به صورت مضاعف ساخته شده است، یعنی از دو پنجره که پنجره داخلی رو به داخل اتاق

تصویر ۹ - منزل فاضی طباطبائی

تصویر ۸ - منزل کلبه‌های زاده

۲- حسین سلطان زاده، «نائین شهر هزاره های تاریخی»، تهران: پژوهش های فرهنگی، چاپ اول، ۱۳۷۴.

۳- حسین سلطان زاده، «بررسی وضعیت ارتباط اقلیم و مسکن در استان کرمان»، دومین سمینار سیاست های توسعه مسکن در ایران، تهران، ۱۳۷۴.

۴- داراب دیبا، شهریار یقینی، «تحلیل و بررسی معماری بومی گیلان»، مجله معماری و شهر سازی، دوره چهارم شماره ۲۴.

۵- سید علی اصغر شریعت زاده، «نقش یادگیر در ناحیه جنوبی دشت کویر (استان یزد)»، کنگره تاریخ معماری و شهر سازی، ارگ بم، کرمان، جلد دوم.

۶- شهریار بانوجلیلیان، «معماری سنتی دزفول غلبه تجربه با ناسازگاری های طبیعت»، کنگره تاریخ معماری و شهر سازی، ارگ بم، کرمان، جلد سوم.

۷- علی غفاری، «اکولوژی در شهر های کهن مرکزی ایران»، کنگره تاریخ معماری و شهر سازی، ارگ بم، کرمان، جلد چهارم.

۴- داراب و دیبا و شهریار یقینی، «همان»، صفحه ۱۰.

۵- داراب و دیبا و شهریار یقینی، «همان»، صفحه ۱۳.

۶- داراب و دیبا و شهریار یقینی، «همان»، صفحه ۱۰.

۷- داراب و دیبا و شهریار یقینی، «همان»، صفحه ۱۰ و ۱۱.

۸- وحید قبادیان، «تطبیق مسکن با اقلیم»، معماری و شهر سازی، شماره ۲۴۸، صفحه ۲۱، ۱۳۷۲.

۹- غلامحسین معماریان، «آشنایی با معماری مسکونی ایرانی گونه شناسی درونگرا»، صفحه ۲۳۹.

انتشارات دانشگاه علم و صنعت، چاپ اول، فروردین ۱۳۷۳.

۱۰- همان منبع.

۱۱- غلامحسین معماریان، «همان»، ص ۲۸۶.

۱۲- علی اصغر شریعت زاده، «نقش یادگیر در ناحیه جنوبی دشت کویر (استان یزد)»، کنگره تاریخ معماری و شهر سازی، ارگ بم، کرمان، جلد دوم، ص ۲۲۶، انتشارات سازمان میراث فرهنگی کشور، چاپ اول، ۱۳۷۴.

۱۳- محمدرضا پور جعفر، «نقش محیط در معماری و شهر سازی خلیج فارس»، کنگره تاریخ معماری و شهر سازی، ارگ بم، کرمان، جلد دوم، صفحه ۱۹۴، انتشارات سازمان میراث فرهنگی کشور، چاپ اول، ۱۳۷۴.

فهرست منابع و مآخذ:

۱- آتس سا امیر کبیریان، «تحلیل بر ویژگی های معماری و شهر سازی منطقه گرم و مرطوب (بندر کنگ)»، کنگره تاریخ معماری و شهر سازی، ارگ بم، کرمان، جلد چهارم.

ایران، تهران، ۱۳۷۴.

۱۵- محمدرضا عراقچیان، «مسکن و انرژی»، دومین سمینار سیاست های توسعه مسکن در ایران، تهران: ۱۳۷۴.

۱۶- محمدرضا پور جعفر، «نقش محیط در معماری و شهر سازی خلیج فارس»، کنگره تاریخ معماری و شهر سازی، ارگ بم، کرمان، جلد دوم.

۱۷- وحید قبادیان، «تطبیق با اقلیم»، مجله معماری و شهر سازی، دوره چهارم، شماره ۲۴.

18- Edwards, Brain "Sustainable Architecture", Second Edition, Architectural Press, Oxford, 1999.

۸- غلامحسین معماریان، «آشنایی با معماری مسکونی ایرانی گونه شناسی درونگرا»، تهران: دانشگاه علم و صنعت ایران، چاپ اول فروردین ۱۳۷۳.

۹- غلامحسین معماریان، «آشنایی با معماری مسکونی ایران گونه شناسی برونگرا»، تهران: دانشگاه علم و صنعت ایران، تیر ماه ۱۳۷۱.

۱۰- کریستیان برومیرژه، «مسکن و معماری در جامعه روستایی گیلان»، ترجمه: علاءالدین گوشه گیر، تهران: انتشارات علمی، فرهنگی، چاپ اول، ۱۳۷۰.

۱۱- منصوره طاهباز، «اصول یک معماری کویری»، کنگره تاریخ معماری و شهر سازی، ارگ بم، کرمان، جلد دوم.

۱۲- محمد جواد ثقفی و اصغر ساعد سمیعی، «ارتباط محیط با ناسازگاری مصالح همجوار و صرفه جویی انرژی در ساختمان»، مجله معماری و شهر سازی، دوره چهارم، شماره ۲۲ و ۲۳.

۱۳- مهرداد مال عزیزی، «حفظ سلامتی محیط با بکارگیری: معماری سرزمین»، مجله معماری و شهر سازی، دوره چهارم، شماره ۲۴.

۱۴- محمد حسین کلانتری، «بررسی الگوی مسکن در ناحیه گرم و خشک (حاشیه کویر مرکزی ایران)»، دومین سمینار سیاست های توسعه مسکن در

پنجم اسفند روز مهندسی در استان ها

در دنیا ثروت و معادن و ذخائر ملت ها و کشور ها، دیگر تعیین کننده نیست بلکه اندیشه و مهندسی ملت هاست که سرمایه اصلی و عامل پیشرفت و ترقی است، نیاز به جامعه پویا و فعال مهندسی دارد تا بتواند با رونق بخشیدن در ساخت و ساز کشور نیازی جدید ایجاد بکند.

راه حل بسیاری از کمبود ها و مشکلات جامعه از جامعه مهندسی طلب می شود. کشور ما دارای تاریخچه بسیار خوبی در مهندسی است. می توان در سراسر کشور یادگارهای مهندسان را جستجو کرد و به این نتیجه رسید که مشکل امروز کشور ما حاصل کار مهندسان کشور در پهنه سرزمین ماست.

از طرفی امروز سازمان ها هستند که تعیین کننده اند و مهندسی از فرد به مهندس سازمان یافته و نظام یافته و ساختار یافته تبدیل شده است. این است که باید به سمتی برویم که سازمان های قدرتمند مهندسی داشته باشیم و این سازمان ها زمانی قدرتمند هستند که در آنها دو بعد مهندسی بسیار قدرتمند باشد. یک بعد کارشناسی مهندسی که هم اندیشه و برنامه با حساب مهندسی تنظیم شود و یک

تهران

مراسم نخستین سالروز بزرگداشت مهندسی، بعد از ظهر روز چهارم اسفند ماه سال ۱۳۸۱ توسط شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان با حضور بیش از دو هزار نفر از اعضای سازمان و خانواده آنان، مهندس مهر علیزاده معاون ریاست جمهوری، دکتر عبدالعلی زاده وزیر مسکن و شهرسازی، و تعدادی دیگر از مسؤولان کشوری در تالار حنانه پارک ارم برگزار شد. در این مراسم ابتدا مهندس سید محمد غرضی رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان طی سخنانی اظهار داشت: افتخار بزرگی برای ما مهندسان است که روز بزرگی بنام روز مهندسی نامیده می شود. این روز را به فال نیک می گیریم. امید است بتوان باروش های لازم از جمله این اقدام فرهنگی، جایگاه مهندس را در جامعه بیش از پیش بشناسانیم و مهندسان بتوانند در تصمیم گیری های جامع و اداره امور کشور و سیستم سازماندهی امور فنی وارد شوند و علم مهندسی را در اداره کشور سامان دهند. امیدواریم این سنگ بنا استحکام یابد و مهندسی در کشور به عنوان یک ابزار توسعه در سازماندهی اداره کشور در آینده نه چندان دور، افق های وسیع تری پیدا کند.

در این مراسم همچنین دکتر عبدالعلی زاده وزیر مسکن و شهرسازی طی بیاناتی اظهار داشت: در این روز مبارک که به همت سازمان نظام مهندسی ساختمان، بنام روز مهندسی نامگذاری شده، فرصتی است که از جامعه مهندسی کشور قدردانی کنم. بزرگداشت روز مهندسی رویداد تمدن و سازندگی است. شاید بتوان گفت جامع ترین و مشخص ترین وجه تمدن، همین ساخت و ساز هاست و مایه مباحثات و افتخار بشر است. مهندسی همگام با تمدن بشری است و توسعه مهندسی، توسعه تمدن و شرایط زیستی مردم را در پی داشته است و چه نیکوست روزی از سال به قدردانی از مهندسان اختصاص پیدا کند و از مهندسان خدمتگزار در این روز تشکر شود. کشور ما بعد از ۸ سال جنگ تحمیلی و در زمانی که

محمود توسعی، مهندس بهرام فریور صدری، دکتر ایرج اعتصام رشته ترافیک؛ آقایان دکتر جلیل شاهی، دکتر حمید بهبهانی رشته نقشه برداری؛ آقایان مهندس ناصر غزالی، مهندس جلال الدین شفیعی، دکتر محمود ذوالفقاری در جهت تقدیر از مهندسان شهید و بسیجی لوح یادبود به خانواده شهید دکتر مصطفی چمران (به برادر ایشان آقای مهندس چمران) اعطا شد.

در جهت تقدیر از انجمن ها و تشکل های حرفه ای نیز لوح های یاد بود و تقدیر به انجمن ایرانی مهندسان محاسب ساختمان، انجمن مهندسان زلزله ایران و جامعه مهندسان شهرساز تقدیم شد.

برنامه منظم داشته باشد و دوم مدیریت مهندسی است. مدیریت سازمان باید مهندسی باشد یعنی هم نظام دار و هم آینده خواه باشد. هم نیاز آفرین باشد و هم به نیازها پاسخگو باشد. این مدیریتی است که باید تفکر مهندس باشد، حال هر قدر بتوانیم سازمان های اجتماعی، دولتی و غیر انتفاعی را به سازمان های مهندسی تبدیل کنیم، قطعاً خواهیم توانست آینده مان را مهندسی بسازیم. یعنی با استفاده از امکانات با حداقل هزینه بیشترین بهره وری را از امکانات ملی داشته باشیم و به این می گوئیم داشتن "آینده ای مهندسی".

حضور مهندسان در نهادهای برنامه ریزی غیر دولتی می تواند تعیین کننده باشد و حرکت مردم سالاری را تقویت کند. سازمان نظام مهندسی ساختمان و سازمان های مشابه علاوه بر رسالت فنی و تخصصی حرفه خود که برای سازمان دهی و دفاع از حقوق اعضا تأسیس شده است، وظیفه مشارکت در مردم سالاری را هم بر عهده دارد. هر عضوی که از سازمان وارد شورا شود، در واقع فرد نیست، بلکه نماینده ای از سازمان استان است. زیرا این مجموعه عوامل اصلی عمران شهرها و کشور را تشکیل می دهند. هم زمانی روز مهندسی را با ایام برگزاری انتخابات شورای اسلامی استان و شهرستان به فال نیک می گیریم. حسن حضور مهندسان در این شوراها این خواهد بود که به دنبال سازندگی کشور باشند.

در این مراسم از تعدادی از مهندسان پیش کسوت در رشته مهندسی تقدیر و قدردانی به عمل آمد. این مهندسان عبارت بودند از: رشته عمران؛ آقایان مهندس مهدی کمالی، مهندس ابراهیم چینی فروش، مهندس علی اصغر جلال زاده، مهندس یوسف طاهری قزوینی،

رشته معماری؛ آقایان سید هادی میرمیران، مهندس سید محسن میر حیدر، مهندس مهدی علیزاده

رشته مکانیک؛ آقایان مهندس فتوره چی، مهندس سید محسن موسوی

رشته برق؛ آقایان آلویک موسسیان، مهندس حمید صالحی، مهندس اکبر میرچیان

رشته شهرسازی؛ خانواده مرحوم دکتر مزینی، آقایان مهندس

بسمه تعالی

مسابقه شکوفه های دانش و تکنیک
برای فرزندان مهندسان

نام نام خانوادگی نام پدر یا مادر

شماره عضویت سازمان نظام مهندسی ساختمان والدین:

آدرس مکانیاتی:

تلفن:

پرسشها

۱. سازمان نظام مهندسی ساختمان از چند رشته اصلی تشکیل شده است؟
۲. «روز مهندسی» چه روزی از سال است و با سالروز تولد کدام دانشمند ایرانی برابر است؟
۳. هریک از قوانین زیر در چه سالی تصویب شده است؟
 - (الف) قانون نظام معماری و ساختمانی
 - (ب) قانون اصلاحی نظام معماری و ساختمانی
 - (ج) قانون نظام مهندسی ساختمان (قانون آزمایشی)
 - (د) قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان

شماره:

پاسفها

۱.
۲.
۳.

(الف)

(ب)

(ج)

(د)

«روز مهندسی» بر مهندسان شریف کشور مبارکباد

مسابقه شکوفه های دانش و تکنیک

در کنار مراسم جشن روز مهندسی در تهران، مسابقه ای برای کودکان حاضر در مراسم برگزار شد و جوایزی به کودکانی که پاسخ صحیح به سه سوال درباره قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و روز مهندسی داده بودند اعطا شد. فرم فوق، نمونه پرسشنامه و پاسخنامه این مسابقه است.

مهندسی استان بود، تعداد چشمگیری از مهندسان اورمیه با خانواده هایشان شرکت کردند. آقایان مهندس زمانی و مهندس آستانه اصل رئیس و قائم مقام سازمان مسکن و شهرسازی استان و

اردبیل

مراسم روز مهندسی با حضور اعضای سازمان در تالار هتل دریا برگزار و برنامه های سخنرانی و مداحی اجرا شد. در این مراسم تعدادی از مسوولان استان و صاحبان حرف و صنایع مرتبط به ساختمان دعوت شده بودند. مراسم با صرف شام خاتمه یافت.

اورمیه

تعدادی از مقامات اداری محلی و اعضای شورای شهر اورمیه نیز در مراسم شرکت داشتند. مراسم با سخنرانی و اجرای برنامه موسیقی همراه بود که مورد توجه مهندسان و اعضای خانواده آنان قرار گرفت. حدود هشتصد نفر از مهندسان و اعضای خانواده آنان در این مراسم شرکت داشتند در پایان از دوازده نفر مهندسان پیشکسوت استان با هدای لوح یادبود قدردانی به عمل آمد. این مهندسان عبارت بودند از آقایان :

راه و ساختمان
راه و ساختمان
راه و ساختمان
راه و ساختمان
معماری

مهندس اسداله شهرستانی
مهندس صالح فریور
مهندس علی نجایی
مهندس محمدتقی شیدفر
مهندس همایون موثقی

به مناسبت پنجم اسفندماه «روز مهندسی»، مراسم بزرگداشتی توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان غربی، در سالن سینما تربیت اورمیه برگزار شد. برگزاری این روز همزمان با فعالیت های انتخاباتی شوراهای شهر بود و برغم درگیری های معمول در این خصوص، سازمان نظام مهندسی ساختمان استان توانست به نحو مطلوب از پس این مهم برآمده، خود را برای این روز آماده کند. در این مراسم که در حقیقت اولین جشن خانواده بزرگ

- ۳- آقای مهندس انوشیروان دقوقی
- ۴- آقای مهندس حبیب رضا زاده
- ۵- آقای مهندس رضا شرکت
- ۶- آقای مهندس مرتضی شمسانی فر

اصفهان

به مناسبت بزرگداشت اولین سال برگزاری «روز مهندسی» مراسم جشن با شکوهی با حضور جمع کثیری از اعضای سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان و خانواده آنان و برخی از مسئولان استان و تعدادی از کاندیداهای شورای اسلامی شهر اصفهان عضو سازمان در تاریخ ۸۱/۱۲/۵ در محل تالار بزرگ رودکی ملک شهر اصفهان برپا شد.

این مجلس جشن که با اجرای برنامه های شاد فرهنگی - هنری همراه بود، مورد استقبال حاضران قرار گرفت.

بر اساس تصمیم هیأت مدیره سازمان مذکور از دوازده نفر از اعضای سازمان که بیش از چهار سال از ارائه خدمات مهندسی آنان می گذرد، به عنوان پیشکوسستان مهندسی ساختمان استان، با اهداء تندیس «روز مهندسی» و لوح تقدیر تجلیل شد.

همچنین شش نفر از اعضای سازمان که در مسابقات مختلف شهرسازی، معماری و عمران با ارائه خدمات مهندسی موفق به دریافت جایزه و لوح تقدیر شده بودند تجلیل شد.

الف - پیشکسوستانی که به دریافت لوح تقدیر نایل شدند، عبارتند از:

- ۱- آقای مهندس عبدالنبی امامی
- ۲- آقای مهندس محمد بزاززاده

- ۷- آقای دکتر بوذرجمهر قاسمی
- ۸- آقای مهندس محمد علی کرباسیون
- ۹- آقای مهندس محمد محمودیان
- ۱۰- آقای مهندس حسن نوری
- ۱۱- آقای مهندس رضا نیلفروشان
- ۱۲- آقای مهندس عبدالحسین هنرجو
- ب- مهندسانی که خدمات شایسته در زمینه های مختلف شهرسازی - معماری و عمران داشته اند :

- ۱- آقای مهندس داریوش شهناز
- ۲- آقای مهندس نوراله صلواتی
- ۳- آقای دکتر محمدرضا قانعی
- ۴- آقای مهندس محمد کاظمی
- ۵- آقای مهندس جعفر کسائیانی
- ۶- آقای مهندس حسن نادری

مولوی ارج بگذاریم که مسوولیت های خود را با فکر سازنده و ایمان قلبی و عمل خالصانه جامه عمل پوشانیدند.

سومین سخنران این مراسم دکتر میرنیا ریاست دانشگاه مازندران بود که اظهار داشت به عنوان یک معلم، در جای معلمی از خانواده مهندسان در جمع خانوادگی مهندسان، با تحلیلی از جایگاه دانشگاه و مسوولیت آن در تربیت متخصصان و مدیران کشور، وظیفه فارغ التحصیلان بعنوان مسوولان، طراحان، مجریان، ناظران امور مملکت جامعه مهندسان را به تأمل و بازبینی در عملکرد خویش فراخواند.

در پایان از دو نفر از مهندسان پیشکسوت آقایان :
مهندس کوکی بعنوان اولین فارغ التحصیل مهندس دانشگاه تهران با مسوولیت های متعدد اجرایی گذشته عضو نظام مهندسی مازندران و رئیس فعلی هیأت اجرایی دفتر نمایندگی تنکابن.

مهندس عزت اله ثقفی از بنیانگذاران کانون مهندسان آمل، عضو هیأت مدیره نظام مهندسی مازندران و عضو شورای مرکزی نظام مهندسی ساختمان کشور و چهار نفر از دانشجویان دانشکده فنی بابل که مقام دوم و سوم را در مسابقات بتن با مقاومت بالا که در آمریکا و کانادا برگزار شد، کسب نموده اند، تجلیل بعمل آمد.

در پایان مراسم با طنین آهنگ مهر و شادی و خلاقیت و سازندگی که توسط گروه موسیقی جوان بابل نواخته می شد، به پایان رسید.

بابل

مراسم روز مهندسی در استان مازندران، توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان استان در دانشکده فنی بابل در روز پنجم اسفند ماه برگزار شد. در این مراسم ابتدا آثار و شخصیت و خدمات این دانشمند برجسته معرفی شد، سپس مهندس صالحی رئیس سازمان درباره مهندس و روز مهندسی مطالبی بیان داشت و پس از آن مهندس قدسی رئیس سازمان مسکن و شهرسازی طی سخنانی به تاریخچه مهندسی و ارزش و اعتبار مهندسی پرداخت. وی در ادامه اظهار داشت: با نگاهی به جایگاه فنی و صنعتی امروز، وطن مانده تنها در میان کشورهای رو به رشد و پیشرفته قرار ندارد، بلکه بمراتب فروتر از آمریکای لاتین، جنوب

آسیا، هندوستان و حتی همسایه های خودمان قرار داریم. ایجاد شرایط مناسب برای شکوفایی خلاقیت و استعداد فراوان هزاران جوان که با امید، در رشته های مختلف مهندسی آماده خدمت می باشند می توانند آینده دیگری برای وطن ما رقم بزنند، مهم تر این که با عمده کردن منافع ملی، می توان رویکرد روزافزون جامعه روشنفکر و متخصص امروز را از انباشت سرمایه در سایه ریاکاری و رانت خواری، بسوی مسوولیت پذیری و عدالت خواهی سوق داد و همه اینها نیازمند عزم ملی در کنار تشکیلات منسجم و کارآمد است.
پس چه بجاست که به مهندسان دانشمند مرحوم دکتر حسامی و مهندس

داده اند با اهداء کتاب و تندیس یاد بود «روز مهندسی» تجلیل به عمل آمد. این مراسم با اجرای موسیقی خاتمه یافت. در همین رابطه دفتر نمایندگی لارستان اولین نمایشگاه مصالح ساختمانی را به مدت یک هفته در شهر لار برگزار کرد. در مراسم افتتاحیه ی این نمایشگاه، آقای مهندس سلمان پور رئیس دفتر نمایندگی لارستان طی سخنانی با ابراز خشنودی از برگزاری این نمایشگاه و آثار آن در اطلاع رسانی به عموم و متخصصان، روز مهندسی را به همه دست اندرکاران امور مهندسی و مردم تبریک گفت. آقای مهندس هنرور عضو هیأت مدیره به نمایندگی از طرف سازمان در این مراسم حضور داشت. از طرف دفتر نمایندگی سازمان در فسا نیز مراسمی به مناسبت تجلیل «روز مهندسی» برگزار شد.

مشهد

در روز پنجم اسفندماه سال ۱۳۸۱ با همکاری و مساعدت شرکت کناف ایران برنامه گرامی داشت «روز مهندس» از ساعت ۱۹ در تالار همایش نمایشگاه بین المللی مشهد با حضور حدود یکهزار و سیصد نفر از اعضا و چهارصد نفر از اقشار مختلف وابسته به حرفه مهندسی از جمله

فارس

پنجم اسفند ماه هر سال که مصادف با سالروز تولد خواجه نصیر الدین طوسی است به نام (روز مهندسی) نام گذاری شده است. به همین مناسبت مراسم گرامیداشت این روز در شیراز، لار و فسا برگزار شد. در شیراز در مراسم جشنی که در تاریخ ۸۱/۱۲/۱۴ در سالن صدرای دانشگاه علوم پزشکی با حضور جمعی از مقامات استان از جمله آقای مهندس اسکندر پور، فرماندار شیراز و آقای مهندس فلاح نیا، رئیس مسکن و شهرسازی فارس و با حضور پر شور مهندسان

و کاردان ها و خانواده آنها برگزار شد، پس از عرض تبریک و خیر مقدم و قرائت اشعاری به مناسبت روز مهندس و مهندسی توسط آقای مهندس شریفی ریاست سازمان، آقای دکتر رضا رازانی استاد پیش کسوت و برجسته ی دانشکده مهندسی دانشگاه شیراز در همین مورد سخن گفتند و سپس آقای مهندس فلاح نیا به حاضران خوش آمد گفته و در امور شهرسازی و خدمات مهندسی مطالبی را عنوان کردند. در ادامه مراسم از آقای دکتر رضا رازانی به مناسبت خدمات ارزنده ای که در زمینه ی مسائل تحقیقی و آموزشی و تربیت مهندسان استان انجام

نامه دریافتی

با سلام

احتراماً به استحضار می‌رساند که مهندسان فارغ التحصیل از دانشگاه‌های ایران که عمدتاً عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان در استان‌ها و تهران هستند و در زمینه ساخت و ساز فعالیت دارند عموماً از نظر اطلاعات حقوقی و کیفری فاقد موارد لازم در این زمینه هستند البته طبیعی است که در طول تحصیلات دانشگاهی مواردی از قبیل موضوعات حقوقی نظیر: جرم- شبه جرم- تقصیر و غیره با گوش آنها آشنا نمی‌باشد.

لذا این جانب به عنوان یک عضو کوچک در نظام مهندسی ساختمان گیلان با توجه به نوع کار (کارشناس رسمی دادگستری) پیشنهاد می‌کنم چنانچه اهمیت موضوع برای هیأت مدیره و سایر مسوولان نظام مهندسی ساختمان بالا و امکاناتی فراهم است در مقاطع مختلف از وجود همکاران که دارای اطلاعات حقوقی هستند استفاده بشود و یا اینکه کلاس‌های کوتاه مدت در این زمینه از طریق نظام مهندسی دایر شود. زیرا دانستن اطلاعات حقوقی در ارتباط با کار فنی آن هم کار ساخت و ساز که با جان انسان‌ها سروکار دارد و هزاران هزار نفر انسان‌ها در زیر سقف‌های عظیم بتون- میله گرد و آهن زندگی می‌کنند نیاز هر مهندس فنی است.

اخیراً در شماره ۲۱ (شماره مسلسل ۳۴) زمستان ۸۱ مجله فن و هنر نشریه سازمان نظام مهندسی ساختمان استان گیلان مقاله‌ای در خور اهمیت و توجه (در رابطه با شرکت در جرم شبه عمد) توسط همکار عزیز آقای مهندس حسن محمد حسن زاده مهندس عمران و وکیل پایه یک دادگستری ارائه شده بود که در خور اهمیت و توجه است. این قبیل مقالات که تعداد آنها کم است می‌تواند برای مهندسان فنی بخصوص در رشته ساختمان مفید واقع شود.

موفقیت این همکار عزیز را از خداوند متعال خواستارم.

اسدالله دیبایی از گروه تخصصی

نقشه برداری

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان گیلان

به ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان

دانشجویان رشته‌های مهندسی و اعضای انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی خراسان برگزار و در ساعت ۲۲:۳۰ با صرف شام خاتمه یافت.

برنامه همایش با قرائت کلام الله مجید و سرود جمهوری اسلامی و خوش آمدگویی ریاست سازمان آغاز، سپس شرکت کناف ایران حدود ۲۰ دقیقه به معرفی محصولات شرکت از دیدگاه فنی پرداخت. برنامه با اجرای موسیقی و پذیرایی همزمان ۳۰ دقیقه ادامه یافت و پس از آن «فیدیک» توسط یکی از اعضا قرائت شد. در ادامه آقای مهندس نوروزی شهردار مشهد مطالبی در راستای روز مهندسی و اهداف انتخابات شورای شهر به سمع حاضران رساند. پس از آن مهندس مقیمی ریاست سازمان استان با بیان مطالبی پیرامون روز مهندسی و اهداف آن مطالبی را به سمع حاضران رساند.

یزد

در تاریخ ۸۱/۱۲/۵ جلسه‌ای در دفتر استانداری یزد با حضور اعضای هیأت مدیره سازمان و تنی چند از مسوولان از جمله شهردار یزد، رئیس سازمان مسکن و شهرسازی و آقای مهندس مؤید علائی (از پیشکسوتان مهندسی معماری در شهر یزد) تشکیل شد. در این جلسه مهندس دره زرشکی رئیس سازمان نظام مهندسی استان یزد و سپس تعدادی از حاضران درباره اهمیت این روز و نقشی که باید به مهندسان در بالا بردن کیفیت ساخت و سازها داده شود، سخنانی ایراد کردند و در پایان استاندار یزد مطالبی در این باره بیان کرد.

در روز مهندسی از طریق سازمان نظام مهندسی ساختمان استان یزد پلاکاردهایی به مناسبت این روز در سطح شهر نصب شده بود.

[یادداشت]

حمید ماجدی

عضو هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران و عضو کمیسیون همکاری‌های بین‌المللی، شهر سازمان نظام مهندسی ساختمان

زمینه‌های همکاری سازمان نظام مهندسی ساختمان و شوراهای شهر

پس از تحقق یک آرزوی بزرگ ملی و گذشت چند سال تجربه از تشکیل و فعالیت اولین دوره شوراهای اسلامی شهر و تکامل بخشی دیگر از ارکان تصمیم‌گیری و اداره امور کشور، اینک دومین دوره فعالیت شوراهای اسلامی شهر برای تحقق هر چه بیشتر مشارکت مستقیم مردم در اداره امور شهر آغاز شده است. آرزویی که انتظار می‌رود تا زمینه همکاری مردم و نظارت آنها بر امور شهر و پیشبرد سریع برنامه‌های عمرانی، اقتصادی و اجتماعی را فراهم آورد. آرزویی که انتظار می‌رود کمیاب‌ها و نارسایی‌های عمرانی، اقتصادی و اجتماعی شهر توسط شوراهای شهر مورد بررسی قرار گرفته و طرح‌ها و پیشنهادهای اصلاحی را تهیه کنند و در این زمینه‌ها با مسئولان اجرایی، نهادها و سازمان‌های مملکتی همکاری داشته باشند. آرزویی که انتظار می‌رود شوراهای شهر در برنامه ریزی و ارائه خدمات فوق و همچنین در اجرای طرح‌های عمرانی، مشارکت مردم را جلب کرده و این مشارکت مردمی را که از بزرگترین اصول دموکراسی می‌باشد، در مقیاس وسیعی تحقق بخشند.

سوال اصلی این است که سازمان نظام مهندسی ساختمان تا چه حد می‌تواند با شوراهای شهر در برآورده ساختن انتظارات فوق همکاری کند؟ سازمان نظام مهندسی ساختمان تا چه حد می‌تواند شوراهای شهر را در زمینه همکاری مردم و نظارت آنها بر امور شهر و پیشبرد سریع برنامه‌های عمرانی، اقتصادی و اجتماعی کمک کند؟ سازمان نظام مهندسی ساختمان تا چه حد می‌تواند شوراهای شهر را در بررسی

کمیاب‌ها و نارسایی‌های عمرانی، اقتصادی و اجتماعی شهر و تهیه طرح‌ها و پیشنهادهای اصلاحی و همکاری با مسئولان اجرایی یاری کند؟ سازمان نظام مهندسی ساختمان تا چه حد می‌تواند نقش شوراهای شهر را در برنامه ریزی و ارائه خدمات شهری تقویت و در این زمینه مشارکت مردم را جلب کند؟ و بالاخره سازمان نظام مهندسی ساختمان تا چه حد می‌تواند حضور فعال شوراهای شهر را در برنامه ریزی و تهیه طرح‌های عمرانی شهر و اجرای آنها کمک کرده و با مشارکت مردم در پیشبرد برنامه‌ها و طرح‌های توسعه شهری ایفای نقش کند؟

بدیهی است که پاسخ سوالات فوق با توجه به عضویت بیش از ۶۰ هزار مهندس فارغ‌التحصیل در رشته‌های معماری، عمران، تأسیسات مکانیکی، تأسیسات برقی، شهرسازی، ترافیک و نقشه برداری در سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌های کشور که دارای تخصص و تجربه لازم در تمامی امور فوق هستند و خوشبختانه بیش از ۱۲۰ نفر از آنها نیز برای عضویت در شوراهای اسلامی شهرهای مختلف انتخاب شده‌اند، بسیار مثبت است. سازمان‌هایی که می‌توانند، اعضای شوراهای شهر را در بررسی کمیاب‌ها و نارسایی‌های عمرانی، اقتصادی و اجتماعی شهر کمک کنند. سازمان‌هایی که می‌توانند با اعضای شورای شهر در ارائه طرح‌ها و پیشنهادهای اصلاحی برای کمیاب‌ها و نارسایی‌های فوق همکاری داشته باشند. سازمان‌هایی که می‌توانند ناآشنایی اعضای شورای شهر در نحوه برنامه ریزی و ارائه خدمات شهری و چگونگی

جلب مشارکت مردم را جبران کنند. سازمان‌هایی که می‌توانند نحوه تهیه برنامه‌ها و طرح‌های توسعه شهری، نحوه بررسی و تصویب آنها و بالاخره نحوه اجرای آنها را دگرگون کرده و عدم وجود تخصص لازم در بین اعضای شورای شهر برای ایجاد تحول در نظام برنامه ریزی و طراحی شهر و نحوه جلب مشارکت مردم را جبران کنند.

از این رو است که شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان بلافاصله بعد از برگزاری انتخابات دومین دوره شوراهای شهر و آغاز فعالیت آنها، به تشکیل "کمیسیون همکاری با شوراهای شهر" اقدام نمود و تحقق امور فوق را در سرلوحه فعالیت‌های خود قرار داد. کمیسیون مذکور نیز از کلیه سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان استان‌ها درخواست کرد که نسبت به تشکیل "کمیسیون همکاری با شوراهای شهر استان" متشکل از سه نفر از اعضای هیأت مدیره و کلیه اعضای سازمان نظام مهندسی ساختمان استان که به عضویت شورای شهر در سطح استان پذیرفته شده‌اند، اقدام نمایند و طرحی با هدف تقویت مدیریت شهری و دستیابی به اهداف توسعه پایدار و در راستای اهداف توسعه ملی تهیه نموده و اعلام آمادگی برای همکاری سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان با شوراهای شهر را در صورت درخواست همکاری از طرف آنها، از طریق تلاش در عرضه تمامی امکانات فنی و کارشناسی سازمان‌ها، استراتژی خود قرار داده است.

سازمان نظام مهندسی ساختمان با توجه به رسالت و وظایف شوراهای

شوراها انتقال خواهند داد. این خدمات می تواند بصورت گسترده تری از طریق عقد قراردادهای خدمات مشاوره ای نیز صورت گیرد.

۸) تدوین ضوابط و استانداردها:
ضوابط و استانداردها در مواردی می توانند ملی و یا حتی جهانی باشند. لیکن در اغلب موارد بویژه در زمینه ضوابط و مقررات شهرسازی این استانداردها بایستی بصورت محلی اصلاح، تنظیم و تدوین شود. بنظر می رسد که مناسب ترین سازمانی که می تواند چنین همکاری را با شوراها داشته باشد، بدنه کارشناسی سازمان های نظام مهندسی باشد. انتظار می رود که اعضای سازمان نظام مهندسی عضو شوراهای اسلامی شهرهای کشور با تشخیص موضوعاتی که نیازمند تدوین ضوابط و استانداردهای لازم است و یا اصلاحاتی را در ضوابط و استانداردهای موجود لازم می بینند،

موارد را به سازمان های نظام مهندسی ساختمان انتقال داده و همکاری این سازمان ها را میسر سازند.

۹) افزایش مشارکت های مدنی:
مشارکت های مدنی یکی از محورهای استراتژیک در تقویت مدیریت شهرهاست که متأسفانه در کشور ما از ضعف زیادی برخوردار است. افزایش مشارکت های مدنی نیازمند برنامه ریزی در جهت رفع تنگناهای موجود است. یکی از این تنگناها ارتباط ضعیف میان مردم و سازمان های عمومی است. کارشناسان معتقدند که این ارتباط از طریق سازمان های غیردولتی امکان پذیر است. از این رو انتظار می رود که سازمان های نظام مهندسی ساختمان به عنوان سازمانی غیردولتی بتوانند این نقش را به خوبی ایفا کنند.

باشد که سازمان های نظام مهندسی ساختمان بتوانند با همکاری شوراهای اسلامی شهر و با مشارکت مردم در راه توسعه و عمران شهر و ایجاد محیط زیست بهتر برای شهروندان گام بردارند.

ساختمان می توانند در صورت درخواست شوراها، خدمات لازم را عرضه کنند. عدم وابستگی سازمان های نظام مهندسی ساختمان یکی از ویژگی های است که به اجرای این امر کمک خواهد کرد.

۵) هماهنگی در امور:
یکی از تنگناهای مدیریت شهری در ایران عدم وجود مدیریت واحد شهری است. هرچند رفع این تنگنا مستلزم اصلاحاتی در قوانین شهرداری و شورای اسلامی شهر است. لیکن

شناخت ریشه ای مسایل و آگاهی از روابط میان پدیده های شهری لازمه بهبود سطح کیفی تصمیم گیری ها و مداخلات مؤثر در امور شهری است.

تا ان زمان می توان از طریق شرکت اعضای نظام مهندسی ساختمان در شوراهای مختلف و یا عضویت آنها در دستگاه های مختلف اداری زمینه برخی از هماهنگی ها را در امور مختلف تأمین کرد.

۶) انتقال تجربیات:
پرهیز از تکرار اشتباهات گذشته و یا آگاهی از تجربیات موفق در سطح ملی و جهان یکی از راه های تسریع در تقویت مدیریت شهری است. سازمان های نظام مهندسی می توانند علاوه بر ثبت و انتقال تجربیات ملی به شوراهای شهر در آینده، از طریق فراخوان همکاری اعضای خود تجربیات سایر کشورها را با اصلاحات کارشناسی و انطباق آن با شرایط جامعه به انتقال این تجربیات بدون کپی برداری کمک کنند.

۷) مشاوره:
اعضای سازمان نظام مهندسی ساختمان عضو شوراهای اسلامی شهر با ارجاع موضوعات مختلف به سازمان های نظام مهندسی ساختمان، نظر مشورتی کارشناسان این سازمان ها را جمع آوری و به

همکاری را به شرح زیر پیشنهاد کرده است:
۱) آموزش:

هدف از اعلام همکاری در محور آموزش، تنظیم برنامه، تدوین محتوای برنامه های آموزشی و برگزاری کلاس های آموزشی مورد نیاز مدیریت شهری در طیفی گسترده از ارتقای سطح آگاهی ها تا افزایش سطح دانش فنی کارشناسان است. دوره های آموزشی بصورت کوتاه مدت بوده و برای گروه های مختلف با اهداف متفاوت، از جمله آموزش عمومی شهروندان برای بهسازی محیط و یا نگهداری از ساختمان، کلاس های تخصصی برای کادر فنی شهرداری ها و حتی انتقال اطلاعات به اعضای شوراهای اسلامی شهر را می تواند در برگیرد.
۲) پژوهش:

شناخت ریشه ای مسایل و آگاهی از روابط میان پدیده های شهری لازمه بهبود سطح کیفی تصمیم گیری ها و مداخلات مؤثر در امور شهری است. سازمان های نظام مهندسی ساختمان در این راستا آماده می باشند تا نه تنها موضوعات قابل تحقیق را پیشنهاد کنند، بلکه با ارائه طرح تحقیق و انتخاب محقق به این نیاز شوراها پاسخ دهند.

۳) برنامه ریزی:
یکی از مهم ترین ابزار مدیریت شهری تهیه برنامه مناسب برای تخصیص اعتبارات شهرداری ها در غالب برنامه های ۵ ساله عمران و نوسازی شهرها است. سازمان های نظام مهندسی می توانند در راستای تهیه این برنامه ها، ابزار لازم از جمله تدوین شرح خدمات، معرفی نیروهای متخصص و نظارت بر تهیه و اجرای این برنامه ها را در اختیار شوراهای شهر قرار دهند.

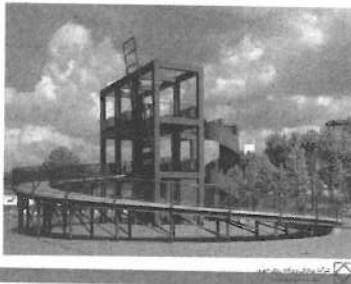
۴) ارزیابی و نظرات:
یکی از وظایف شوراهای اسلامی شهرها ارزیابی و نظارت کمی و کیفی عملکردها در سطوح مختلف مدیریت شهری است. در این زمینه نیز سازمان های نظام مهندسی

یادواره دکتر مزینی

وسازی (دکستروکسین)

نمای دانشجویان
چتری برادینت

رجه
دکتر منوچهر مزینی

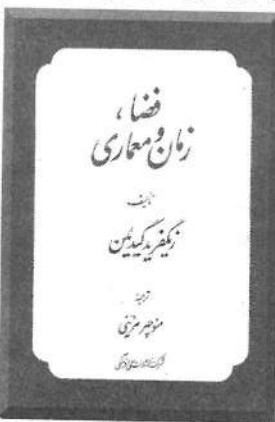

به سال ۱۳۱۳ خورشیدی، در شهر سرسبز ساری، فرزندی در خانواده‌ای علم پرور، پا به عرصه زندگی نهاد که در طول عمر پربار خویش یکی از مفاخر عرصه پربرتکت معماری و شهرسازی ایران شد. منوچهر مزینی از همان دوران کودکی استعداد خاصی در زمینه تحصیل و علم اندوزی داشت. بعد از اینکه تحصیلات

ابتدایی را در دبستان خرد به پایان رساند و سپس موفق به اخذ دیپلم متوسطه از دبیرستان شرف تهران، در رشته ریاضی شد، با موفقیت در کنکور معماری دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران وارد دنیای پرتکاپوی علم و هنر معماری شد و ظرف سه سال و نیم از این دانشگاه فارغ التحصیل شد.

در سال ۱۳۳۶ شمسی مطابق با ۱۹۵۷ میلادی مزینی به قصد ادامه تحصیل عازم ایالت متحده آمریکا شد و در دانشگاه ایلی نوی در رشته معماری مشغول به تحصیل شد. و در سال ۱۹۶۲ م. با درجه B.Arch از همان دانشگاه فارغ التحصیل شد و بلافاصله در دفتر معماری "اسمیت و فرزندان" در شیکاگو مشغول به کار شد..

اما روح تشنه علم اندوزی و پویای وی لحظه‌ای از تلاش غافل نمی شد. و در سال ۱۹۶۳ به تحصیل و تحقیق در انستیتو تکنولوژی ایلی نوی را آغاز کرد و به کسب علم نزد معماران بزرگی چون «هیلمرزا یمر» (بنیانگذار رشته شهرسازی در باهاوس) و «میس و ندررو» پرداخت و سرانجام از دانشگاه ایلی نوی لیسانس معماری و از دانشگاه معتبر آی-آی-تی فوق لیسانس شهرسازی و عمران منطقه ای گرفت. سپس به آلمان رفت و در دانشگاه فنی

مونخ زیر نظر پروفیسور «گردآن» به تحصیل و تحقیق پرداخت. در سال ۱۹۷۰ م. موفق به دریافت درجه دکترای شهرسازی شد و سرانجام در سال ۱۳۴۹ ش. به ایران بازگشت.

دکتر مزینی حدود دو سال در دانشگاه ملی (شهید بهشتی) به تدریس شهرسازی اشتغال داشت و در سال ۱۳۵۰ مهندسان مشاور

(۱۳۸۱-۱۳۱۳)

ای نازنین معلم والا چه می کنی؟
ای از تو باغ علم مصفا چه می کنی؟
خلد برین اگر چه جایگه و تکیه گاه توست
رخ در نقاب خاک در آنجا چه می کنی؟
"معماری و فضا و زمانش" چگونه است
"روحیه" و نمای ساحت آن را چه می کنی؟
سیمای شهریش تو بگو چون نهاده اند
بر "چهر و پیکرش" به تماشا چه می کنی؟
بر "شهرسازی اش" تو "مقالات" چه سان کنی؟
معماری اش ز بهر تمنا چه می کنی؟
"تحلیل" کن "مسایل علمی شهری" اش
"زیباشناسی" اش در آن سر دنیا چه می کنی؟
بر "عرصه خصوصی و جمعی" خاک خود
بی خویش و غیر و شناسا چه می کنی؟
"وسازی" دلت ز چه رو خاک تیره شدای
در پر بها و گوهر یکتا چه می کنی؟
ای وای من که رفت ز دنیا "مزینی"
در کوی دوست، اوج ثریا چه می کنی؟

دکتر اسماعیل شیعه ۸۱/۱۱/۲۱

طرح و پژوهش را تأسیس کرد. در سال ۱۳۵۱ در دانشگاه تهران به تدریس پرداخت. دکتر مزینی در سال ۱۳۵۲ مدیر گروه معماری و شهرسازی دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران شد و از سال ۱۳۵۳ تا ۱۳۵۷ با تلاشی خستگی ناپذیر

در تدوین طرح جامع شهرستان یزد، طرح و توسعه روستاهای کرمانشاهان و طرح توسعه ملسوله گیلان همکاری داشت.

در سال ۱۳۵۹ به دلیل انقلاب فرهنگی و به دنبال آن تعطیل شدن دانشگاه ها، برای پژوهش درباره پروژه های نو سازی شهری به هلند رفت و در سال ۱۳۶۰ در ایالات متحده به تدریس در دانشگاه بوستن مشغول شد. از سال ۱۳۶۲ تا ۱۳۶۹ نیز در دانشگاه ملک عبدالعزیز جده عربستان سعودی تدریس کرد. در سال ۱۳۷۰ برای تدریس

در دوره دکتری معماری و شهر سازی دانشگاه تهران (دانشکده هنرهای زیبا) به ایران بازگشت و از سال ۱۳۷۲ تا پایان عمر در دوره دکتری شهر سازی در دانشگاه آزاد اسلامی تدریس می کرد و مدیریت این گروه را

بر عهده داشت. وی در اداره دوره عضویت در هیأت علمی دانشگاه ها تا اخذ درجه استادی (پروفسوری) پیش رفت. همچنین در دانشگاه های تبریز و کرمان به عنوان استاد پروازی به تدریس معماری و شهر سازی پرداخت.

پروفسور مزینی در دوره اخیر به عضویت هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران انتخاب شد و به سمت ریاست نظام مهندسی تهران برگزیده شد و تا آخرین ساعات عمر پر برکت خود لحظه ای از تلاش باز نماند. وی علاوه بر استعداد تحصیلی خاصی که داشت، دارای روحی لطیف و بانوق بود. اشعار زیبایی که سرود خود گواه بر این مدعا است. او نویسنده ای ارزشمند در زمینه

کتب معماری و هنر بود. اکثر کتاب های تألیف یا ترجمه به قلم ایشان از کتاب های مرجع و با ارزش مهندسی است.

نه‌ن هوشیار و جستجوگر دکتر مزینی در زمینه فراگیری زبان های خارجه نیز موفق بود. همین امر سبب شده که آثار ترجمه شده با ارزشی را برای دانشجویان معماری به یادگار بگذارد.

دکتر مزینی مسلط به سه زبان زنده دنیا بود. فراگیری زبان فرانسه را در دبیرستان آغاز و در انستیتو ایران و فرانسه تکمیل کرد. در آمریکا هنگام تحصیل در رشته معماری زبان انگلیسی را آموخت و موقع تحصیل در دوره دکتری خود در دانشگاه مونیخ موفق به یادگیری زبان آلمانی شد. حتی در آلمان به تدریس زبان آلمانی نیز می پرداخت.

به سبب تدریس دانشگاه ملک عبدالعزیز جده عربستان و اقامت در این کشور به زبان عربی نیز تسلط یافت.

ترجمه کتاب فضا، زمان و معماری که بی شک اولین و یکی از با ارزش ترین منابع برای دانشجویان معماری و شناساندن هنر معماری و از معدود کتب معماری است که به چاپ پنج رسیده است.

بطور حتم یکی از عواملی که باعث موفقیت پروفسور مزینی در زمینه علمی بوده، مطالعه و علاقمندی به کتاب از همان سال های اولیه تدریس می باشد. او در سن ۱۸ سالگی کتاب "شناسایی هنر نو" را نوشت با اینکه این کتاب صفحاتی

محدود داشت، مورد استقبال قرار گرفت و در اندک زمان نایاب شد.

به هر حال در این زمینه نیز شادروان مزینی تلاش بی وقفه ای داشت و علاوه بر تألیف و ترجمه کتاب های بسیار به درخواست دکتر پرویز خانلری رئیس بنیاد فرهنگی ایران، همچنین مدیر مجله سخن به نوشتن کتابی در زمینه فرهنگ معماری ایران اهتمام ورزید

و قرار است، کمیسیون انتشارات پس از تصویب شورای مرکزی نظام مهندسی ساختمان کشور آن را به چاپ برساند.

کتاب معرفی شده به سبب تاریخ و هنر

معماری با ارزش ایران کتابی بی قیمت است که حاصل چندین سال زحمت و تلاش مرحوم دکتر منوچهر مزینی است.

مرحوم مزینی ده ها مقاله با ارزش در کنفرانس ها و سمینار های مختلف ارائه داد و مقالات متعددی نیز از وی در نشریات علمی و حرفه ای به چاپ رسید. آخرین مقاله وی با عنوان " درباره توافق بر استانداردهای جهانی پرداختن به حرفه معماری " در شماره نخست نشریه شمس به چاپ رسید که عمر وی به دیدن متن چاپ شده آن کفاف نداد.

تعدادی از کتاب های وی عبارت است از: فضا، زمان و معماری - سیمای شهر - مقالاتی در باب شهر و شهر سازی - عرصه های زندگی خصوصی و زندگی جمعی -

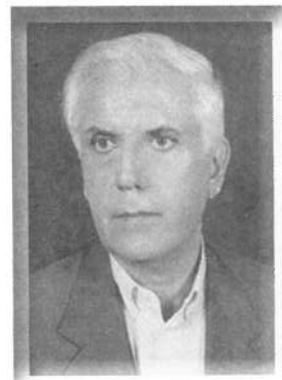

بررسی ساختار مدیریت شهر در ایران - ار زمان و معماری - و اساسی و ...

مرحوم مزینی دارای دو فرزند به نام های ماندانا و مازیار است که مقیم ایالات متحده هستند. ماندانا مزینی دارای فوق لیسانس در رشته روانشناسی است و مازیار مزینی در رشته ریاضیات تحصیل کرده اند.

حس وطن پرستی و عشق به خدمت به میهن پروفسور مزینی را بر آن داشت که بعد از سالها تحصیل و تلاش در کسب علم از کشورهای پیشرفته، دوباره به وطن خود برگشته و ماحصل اندوخته های خود را بی دریغ وقف جوانان این مرز و بوم کند.

دریغ که در ایران ماتجلیل ها و ارج نهادن همیشه به قیمت از دست دادن فرهیختگان است. روحش شاد و یادش گرامی باد.

از نگاه دیگران

اواخر دهه ۴۰ و اوایل دهه ۵۰ به تدریس دروس شهرسازی در دوره فوق لیسانس معماری دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران پرداخت و با تأسیس دوره کارشناسی ارشد شهرسازی در این دانشکده، یکی از چند استاد منحصر به فرد شهرسازی در این دانشکده بود. او با ترجمه و تألیف ارزنده ترین کتاب های موجود به پیشرفت علم شهرسازی و گسترش این رشته نوپا در کشور همت گماشت. افتخار دانشجویی ایشان در دوره های فوق لیسانس معماری و شهرسازی آن دانشکده برای من و دیگر دانشجویان ایشان همیشه باقی خواهد ماند. بار دیگر و پس از چند سال تدریس در دانشگاه های خارج از کشور، مرحوم دکتر منوچهر مزینی به کشور بازگشت و این بار به تأسیس دوره دکترای شهرسازی در واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد همت گماشت. دوره ای که نتیجه آن آموزش دانش شهرسازی در بالاترین سطح و پرورش تعداد زیادی محقق در این رشته بوده است. آموزش افرادی که خود می توانند به گسترش این رشته و آموزش تعداد بیشتری دانشجو در شرایطی که کشور به چندین و چند برابر فارغ التحصیل در این رشته نیاز دارد، بپردازند و یا پرورش محققانی که با پژوهش در امور شهر و شهرسازی می توانند به ارتقاء کیفیت محیط زیست مردم کشور کمک کنند. چند سال همکاری با ایشان و تدریس در دوره مذکور برای من بسیار آموزنده بود و تلاش در ادامه راهی که وی آغازگر آن بود، فرصتی فراهم آورده است که موفقیت در آن مستلزم تداوم تلاش های بی وقفه ای است که او همواره بکار برده است.

شادروان دکتر منوچهر مزینی صرفاً به کار تدریس و تحقیق و تألیف بیش از ده جلد کتاب و نگارش بیش از صد مقاله اکتفا ننمود. وی یکی از مؤسسان جامعه مهندسان شهرساز

طول زندگی خود برای لحظه لحظه زمان های طی شده خود برنامه ریزی می کرد و به قدری به صورت منظم به اجرای آن می پرداخت که شاید گفتنش سهولت امکان پذیر نباشد.

دکتر حمید ماجدی :

اگر حضور در کلاس درس استاد دانشمندی چون شادروان دکتر منوچهر مزینی و بهره گرفتن از دانش سرشار وی، نصیب تعدادی از دانشجویان معماری یا شهرسازی کشور شده است. چقدر می تواند برای آنان افتخار آمیز باشد.

اگر فرصت همکاری با استاد اندیشمندی چون زنده یاد دکتر منوچهر مزینی در دانشگاه و آموزش آنچه از وی آموخته شده است، برای تنی چند از دانشجویان وی دست داده باشد، چقدر می تواند برای آن ها مغتنم شمرده شود.

اگر افتخار همکاری با استاد فرزانه ای چون مرحوم دکتر منوچهر مزینی در اداره تنها تشکل حرفه ای فراگیر شهرسازی کشور، برای جمعی از شهرسازان کشور فراهم شده است. چقدر می تواند برای آنان سازنده و در اعتلای حرفه شهرسازی در کشور مفید واقع شده باشد.

اگر امکان همکاری با استاد فرهیخته ای چون شادروان دکتر منوچهر مزینی در فراگیرترین سازمان مهندسی کشور که به اموری از قبیل تقویت و توسعه فرهنگ و ارزش های معماری و شهرسازی می پردازد برای مهندسان شاغل در بخش های ساختمان و شهرسازی فراهم شد، چقدر می توانست در پیشبرد امور مهندسی کشور مؤثر واقع شود.

آری، زنده یاد دکتر منوچهر مزینی یکی از اولین استادانی بود که پس از کسب دانش در رشته های معماری و شهرسازی و اخذ آخرین مدارک تحصیلی، به میهن بازگشت و از

بی شک هنوز بسیار زودست که درباره او همه چیز گفته شود ولی شاید موقع آن باشد که به این سفر کرده روی زمین و این راهگذاری که چون شعر حافظ پیش از آنکه بتواند نقش مقصود را از کارگاه هستی بخواند رخت به جهان دیگر بست، نزدیک شویم.

آدم نمی داند، سخن از مردی که غروبش غم انگیز بود را چگونه آغاز کند، زیرا سخن از مردان بزرگ که عصاره روح و ذوق و دانش بشریتند، آسان نیست.

این حقیقتی است که سخن از آداب و خوراک و رفتار و راه رفتن چنین مردان گفتن نه ثواب است و نه صلاح و نه کافی زیرا توجه زیاد به خصوصیات ظاهری، آدم را از عمق باز می دارد شناخت چنین مردانی که عصاره روح و انعکاس احساسات و نیاز جامعه خویشند باید براساسی کاملاً منطقی و بر مبنای برش های عمیق معنوی صورت گیرد. برخی از همکاران، شاگردان و نزدیکان ایشان درباره وی با "شمس" به گفت و گو نشسته اند:

مهندس شادمان:

ذهن و قلب استاد پیوسته از خویشستن گذشته و در اعماق مسائل فرو می رفت و به دنبال چیزی می گشت و می خواست چیزی را بجوید که دیگران یا اصلاً متوجه آن نشده اند یا نتوانسته اند دریابند. برای او هیچ چیز آرام و گنگ نبود زیرا معتقد بود در همه چیز طوفانی نهفته است و فریادی.

پرده برداشتن از اسرار یافته های خود و در اختیار دانشجویان کوشا قرار دادن آن از جمله خصوصیات بود که همیشه استاد آن را در نظر داشته و در تمام زندگی خود به کار می بست. وی به نحوی موفق به لمس بود و درک پستی-بلندی های دنیای پراز رازی شده است که احساسات ما نمی تواند آن را دریابد. شاید عجیب به نظر برسد اگر بگویم استاد در

شد و در دانشگاه آزاد اسلامی نیز به سمت مدیر گروه شهرسازی و سپس مدیر گروه شهرسازی و معماری مشغول به کار شد که تا ۶ ماه پیش این سمت را دارا بود. طی شش ماه گذشته ایشان ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران را نیز برعهده گرفتند که هیأت رئیسه سابق سازمان فوق ایشان را با مبارزه ای ناخواسته درگیر کرد و مشغول تدریس در دانشگاه، تحقیق و نوشتن مقاله و کتاب بود اما در عین حال پیرو جوانمردی بود و با جوانمردی میانه خوبی نداشت. چند بار به او گفتم که از این کار نظام مهندسی دست بردار، من نگران سلامتی شما هستم اما دکتر به من گفت: «غلامحسین من گیر کرده ام نمی توانم برگردم.»

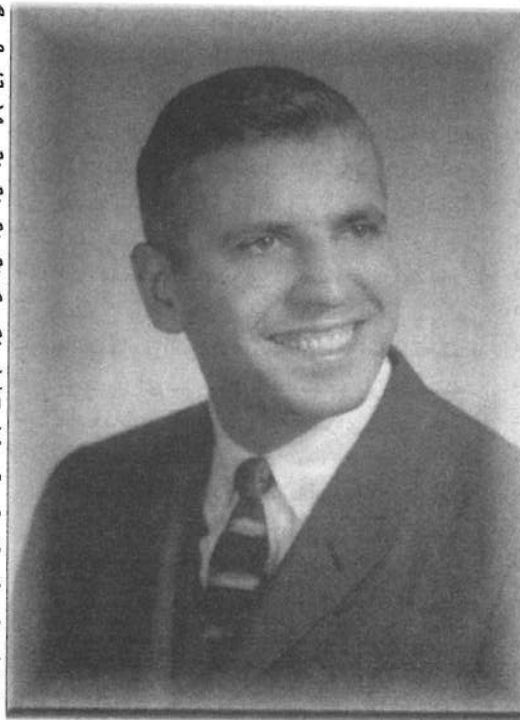
یک هفته پس از این گفت و گو، این استاد عالیقدر که به سه زبان زنده دنیا یعنی انگلیسی، آلمانی و فرانسه آشنایی کافی داشت و چندین کتاب از وی تألیف و ترجمه شده بود، در سحرگاه یک روز غم انگیز پنجشنبه از این دنیا درگذشت که من هنوز باور ندارم که او از این دنیا رخت بر بسته، گاهی کتاب های او را ورق می زدم که در صفحه اول آن خط زیبای استادم را مجدداً می بینم که کتاب را به من یعنی شاگرد خود هدیه کرده بود بی اختیار چشمانم پر از اشک می شود که در میان آن اشک ها سیمای صمیمی و مهربان استادم ظاهر می شود، بعد گریه تلخی مرا در چنگ خود می گیرد. نام وی پاینده و روحش شاد باد.

دکتر سیمین حناچی:

با ادای احترام به روان پاک استاد گرانقدر شادروان دکتر منوچهر مزینی که خورشید وجودش همواره گرمابخش دل های دانش آموختگانش و چراغ راه بیدار دلانی بود که طلب علم و فضیلت سرلوحه زندگی شان قرار داشت.

غروب نابهنگام این دانشمند ارجمند در طلوع صبحگاه ۱۹ بهمن ماه ۱۳۸۱ ضایعه ای

می گذراندم و در اولین دیدار ایشان تقاضای قبول استاد راهنمایی رساله خود را مطرح کردم که ایشان با پیشنهاد من موافقت کردند. دکتر منوچهر مزینی بسیار مهربان بود. آن چنانکه اگر یک روز او را نمی دیدم احساس دلتنگی می کردم. در طرح تحقیقاتی

روستاهای استان کرمانشاه من از نزدیک با وی که مدیر طرح بود همکاری داشتم. بعد از انقلاب اسلامی ایران ایشان در سال ۵۸ روزی در گروه شهرسازی دانشکده هنرهای زیبا مرا دید و گفت: من در راهم. با تعجب پرسیدم: دکتر جان کجا؟ گفت: آمریکا! او فقط به من اطمینان داشت و بدون گفتگو با دیگران راهی آمریکا شد. از آنجا به عربستان رفت و سال ها در دانشکده ریاض در رشته شهرسازی تدریس می کرد. سال ها بعد که رشته دکتری شهرسازی در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران مجدداً بازگشایی شد. دوباره ایشان در این گروه مشغول تدریس

بود که از سال ۱۳۷۶ فعالیت خود را آغاز کرد. او در اولین دوره هیأت مدیره این جامعه حضور داشت و حضور وی در دوره ای که به استقرار این جامعه و شناساندن حرفه شهرسازی در کشور انجامید، برای من و دیگر اعضای هیأت مدیره جامعه بسیار ارزشمند بود و موفقیت این جامعه در آینده نیز در گرو تلاش در ادامه راهی است که وی آغازگر آن بوده است.

و بالاخره زنده یاد دکتر منوچهر مزینی فعالیت در خانواده بزرگتر مهندسی کشور را نیز بر خود لازم می دانست. حضور وی در هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران و چهره شاخص وی در بین اعضای هیأت مدیره از نظر علمی و تجربی و تلاش بی وقفه او در پیشبرد امور سازمان در شرایط بحرانی، سبب شده که رای اعضای شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان که منتخب کلیه مهندسان شاغل در بخش های ساختمان و شهرسازی در کشور هستند، در نیمه سال گذشته بر انتخاب وی به عنوان رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران استوار شود، هر چند که این دوره کوتاه بود و اجل امان نداد.

دکتر غلامحسین مجتهد زاده:

مرحوم دکتر منوچهر مزینی از استادان عالیقدر دانشگاه تهران و دانشگاه آزاد اسلامی بود. هنگامی که کتاب فضا، زمان، معماری را می خواندم با نام ایشان آشنا شدم. در این زمان (سال ۱۳۵۰) ایشان استاد گروه معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی بود و مشغول نوشتن مقالاتی در باب شهرسازی که بعد از مدتی به گروه شهرسازی دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران منتقل شد. در آن زمان بنده دانشجوی دکتری بودم و آخرین واحدهای خود را

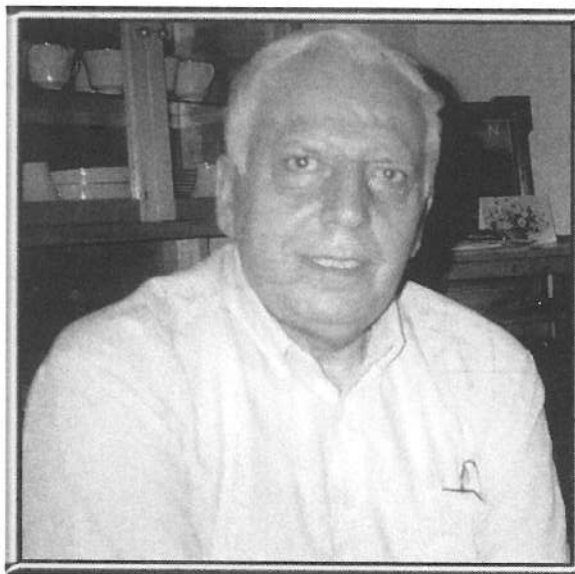
دیدگانمان بارانی شد. گرمای خورشیدیش یاد باد. در خاتمه ابیاتی از سروده های زنده یاد فریدون مشیری را تقدیم روان پاک مرحوم دکتر مزینی می نمایم:

” در میان مردمی، با این مصیبت ها صبور صحبت از مرگ محبت، مرگ عشق گفت و گو از مرگ انسانیت است ”

یا
” از همان روزی که دست حضرت قابیل گشت آغشته به خون حضرت هابیل از همان روزی که فرزندان آدم زهر تلخ دشمنی در خونشان جوشید آدمیت مرد گرچه آدم زنده بود ... ”

یا
” صحبت از پژمردن یک برگ نیست وای! جنگل را بیابان می کنند دست خون آلود را پیش چشم خلق پنهان می کنند هیچ حیوانی به حیوانی نمی دارد روا آنچه این نامردمان با جان انسان می کنند ... ”

اگر دردم یکی بودی چه بودی
اگر غم اندکی بودی چه بودی
به خاطر دارم که در یکی از جلسات، شعری در رثای مادر مرحومشان سرودند و بقدری لطیف و دلنشین بود که جمع حاضر را هم

دردناک بر جامعه دانشجویان، استادان، دانشگاهیان و حرفه مندان وارد شد که قلم و زبان از تحریر و بیان آن عاجز است. ضمن طلب آمرزش برای مرحوم از درگاه ایزدمنان، سپاس و قدردانی دانش دوستان و اهل حرفه

به وسعت همه عالم تقدیم به روح پاک ایشان، زیرا بدون پایمردی، شکیبایی و تحقیق و تلاش خستگی ناپذیر و بدون وقفه آن مرحوم در عرصه شهرسازی و معماری، در کنار تعدادی دیگر از پیشکسوتان، یقیناً این رشته از دستیابی به جایگاه و غنایی که امروز برخوردار است، بی بهره می ماند.

افتخار آشنایی با مرحوم دکتر مزینی را ابتدا از طریق مطالعه آثار و تألیفات ایشان در طی دوران تحصیل داشتم و سپس از سال ۱۳۷۶ که تحصیلات خود را در مقطع دکترای شهرسازی دانشگاه آزاد اسلامی آغاز کردم در محضر ایشان به کسب علم پرداخته و از سوی دیگر این ایام مقارن با تأسیس و شروع فعالیت جامعه مهندسان

متأثر و هم متعجب کرد، زیرا تا قبل از آن چنین روحیه لطیفی را در ایشان جستجو نکرده بودیم و این نیز یکی از ویژگی های ایشان بود که در طول دوستی و آشنایی شان با اطرافیان بعضاً ابعاد جدیدی از روحيات، خلقیات و شخصیت خود را بروز می داد و با اصطلاح مخاطب را غافلگیر می کرد. در هر صورت همواره ایشان برای بنده، اسوه ای از امید، پایداری، استواری، صلابت و تلاش بود و سخن از ناتوانی، ناشکیبایی و ناامیدی در محضر ایشان، مضموم و ناپسند جلوه می کرد و به شدت واکنش نشان می داد و در مقابل نور امید و تلاش را در دلها مان می تاباند.

به هر تقدیر با پرواز بزرگ این استاد معماری و شهرسازی، آسمان دلها مان ابری و

شهرساز بود که مرحوم دکتر مزینی از اعضای مؤسس و بنیانگذاران این تشکل حرفه ای - مهندسی بود، لذا فرصت مغتنم دیگری بدست آمد که در اولین دوره هیأت مدیره جامعه نیز در خدمت ایشان باشم. از صفات ویژه زنده یاد دکتر مزینی، انضباط در همه اوقات، پشتکار، با برنامه عمل کردن و تحقیق و مطالعه مستمر بود و حرفه و رشته شهرسازی مرهون زحمات، تلاش و نقش علمی - حرفه ای وی است.

مرحوم دکتر مزینی گذشته از دارا بودن صفات فوق در زمینه نقاشی و شعر نیز ذوق داشتند و همواره در ساعات تدریس و یا جلساتی که در خدمتشان بودیم اشعاری را زمزمه می کرد و یکی از ابیاتی که از عمر خیام همواره بر سر زبانشان بود این بیت بود:

منوچهر شیبانی اصل

پیش از آنکه شادروان دکتر منوچهر مزینی را از نزدیک بشناسم، با نام او از طریق کتاب هایش آشنا شده بودم. گزافه نیست اگر گفته شود اصولاً نمی توان فردی علاقمند به معماری و ساختمان و اهل مطالعه را نمی توان سراغ گرفت که با کتاب ” فضا، زمان و معماری ” و ترجمه استادانه آن توسط مرحوم مزینی آشنا نباشد. آشنائی حضوری ام با ایشان که به همکاری نزدیک و دوستی با ایشان ختم شد، در سازمان بود. در سه سال اخیر و بویژه ماه های قبل از فوت ایشان همکاری پیوسته ای با آن مرحوم داشتم. ابتدا دفتر نمایندگی شمال تهران، سپس هیات مدیره سازمان و اخیراً

هیات
رئیس. سه
روز قبل از
فوت ایشان
(بعد از ظهر
روز چهارم
شنبه) به
اتفاق آقای
مهندس
اسماعیل
پوربزازدر
بیمارستان
جم به
ملاقات وی
رفتیم. چند
روزی بود
که به علت
ناراحتی
قلبی در

بیمارستان بستری بود، وقتی وارد اتاق ایشان در بخش قلب شدیم، طبق معمول مشغول مطالعه بود، این خصلت ارزنده را که ویژه انسان های فاضل و برجسته است تا دم مرگ ترک نکرد. با دیدن ما اظهار شعف فراوان کرد. ساعتی نزد ایشان بودیم و از هر دری سخنی رفت. همانجا نامه ای خطاب به شورای مرکزی سازمان نوشت و چاپ دوم کتاب "از زمان و معماری" را به شورای مرکزی محول نمود. آن موقع هرگز تصور نمی کردم این نوشته ای که می گیرم، ممکن است آخرین نامه او باشد. وضع جسمانی اش مناسب بود و خود روحیه ای قوی داشت. روز پنجشنبه نیز برای تجدید دیدار به بیمارستان رفتم، گفتند مرخص شده است، خوشحال شدم. قبلاً گفته

بیت قسم قصیده اشعارات شاد در اثر
مآثرات عالم قدس حافظ
احضاراً و احوال حضرت آیت الله العظمی آقا محمد باقر
مسن در شهر تبریز انتشار داده. چاپ اول او کتاب کرم از مسکن است در تاریخ
۱۳۸۱، ۱۱، ۱۳

مرثیه سرایی می کنند، فراموش کرده اند که به هنگام زنده بودنش در زمانی خیلی دور چگونه رفتاری با وی داشتند. مزینی خود از این اشخاص گریزان بود و تا حد تنفر دوری می گزید. در طی گفت و گوهای طولانی و متعدد با وی دریافته بودم که او چهره واقعی چنین اشخاصی را به نیکی شناخته است. جایگاهش آن چنان والا هست و

خواهد بود که شب پره ها را هرگز به جایگاه و منزلت او راهی نیست. مزینی تا روزهای آخر عمر از برخورد ناروایی که این متأثر فعلی در جلسه بی باوی داشت و او را به ناحق با تیمسار مزین قیاس نمود، ناراحت بود. گیرم که خلق را بطریقی فریفتی با دست انتقام الهی چه می کنی این عبارات را از آن رو گفتم تا امروز که این دانشمند و اندیشمند فرهیخته نزد ما نیست، دو رویان دم از دوستی و منزلت وی نزنند که صفحات قلمی شده شان و پرونده های به ناحق گشودشان درباره آن مرحوم هنوز موجود است و لااقل اگر در ماه های آخر عمر جسم او را آزرده اند، اینک از روح او دست بردارند. روانش شاد و راهش پررhubاد

بود که روز شنبه به سازمان خواهد آمد. اما ساعت هفت صبح روز شنبه بود که با صدای گرفته مهندس اسماعیل پوربزاز از پشت تلفن خبر درگذشت وی را شنیدم. خبری که باورش بسیار سخت بود. مزینی نه تنها در عرصه شهر سازی کشور ما بی همتا بود، بلکه انسانی فرزانه، قانون گرا، حرفه مند و در یک سخن شخصیتی کم نظیر بود. وسعت دایره اطلاعات و دانش وی علاوه بر رشته های تخصصی اش (معماری و شهر سازی) در موضوعات دیگر بویژه علوم اجتماعی قابل توجه بود. در ماه های اخیر و پس از قبول ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران، تحت فشار های زائد الوصف قرار داشت. برخی که اینک برایش

[مقررات]

صلاحیت مهندسان شهرسازی، ترافیک و نقشه برداری

صلاحیت مهندسان رشته‌های شهرسازی، ترافیک و نقشه برداری مصوب ۱۳۸۱

تبصره ۱: کلیه طرح‌های فوق می‌بایست زیر نظر و با مسؤلیت مهندسان شهرساز واجد صلاحیت تهیه شود و در صورتی که این طرح‌ها توسط اشخاص حقوقی (مهندسان مشاور) تهیه شوند بایستی حداقل یکی از مهندسان فوق با توجه به حدود صلاحیت خود در تهیه طرح مشارکت عملی داشته و طرح به تأیید وی برسد.

تبصره ۲: صلاحیت کار روی کانون‌های زیستی تاریخی با هسته مرکزی با ارزش از نظر میراث فرهنگی از پایه ۲ و بالاتر تعیین خواهد شد.

تبصره ۳: در مواردی که صلاحیت‌هایی مشترک برای برنامه ریزی و طراحی شهری (ردیف ۶ تا ۱۴) تعیین شده است مشارکت عملی هر دو گرایش و تأیید طرح توسط آنها الزامی است.

ماده	تهیه انواع طرح‌ها	پایه ۳	پایه ۲	پایه ۱	ارشد	شهرسازی			
						شهرسازی	برنامه ریزی شهری	طراحی شهری	
۱	طرح کالبدی ملی	-	-	-	+	*	*	*	
۲	طرح کالبدی منطقه ای	-	-	+	+	*	*	*	
۳	طرح جامع ناحیه (یک یا چند شهرستان)	تا ۴۰۰ هزار نفر جمعیت	+	+	+	*	*	*	
		تا یک میلیون نفر جمعیت و شهرستان فراگیر شهر مرکز استان بیشتر از یک میلیون نفر جمعیت	-	-	+	+	*	*	*
۴	طرح ساماندهی مجموعه روستایی	+	+	+	+	*	*	*	
۵	طرح‌های راهبردی و مکان‌یابی	-	-	+	+	*	*	*	
۶	طرح جامع مجموعه شهری	-	-	+	+	*	*	*	
۷	طرح جامع شهر	جمعیت تا ۲۰۰ هزار نفر و شهرهای مرکز استان	+	+	+	*	*	*	
		جمعیت تا یک میلیون نفر	-	-	+	+	*	*	*
		جمعیت بیش از یک میلیون نفر	-	-	+	+	*	*	*
۸	طرح جامع (شهر جدید)	تا ۱۰۰/۰۰۰ نفر جمعیت	+	+	+	*	*	*	
		تا ۲۰۰/۰۰۰ نفر جمعیت	-	-	+	+	*	*	*
۹	طرح هادی شهر یا روستا	+	+	+	+	*	*	*	
۱۰	طرح تفصیلی شهرها (موجود و جدید)	جمعیت تا ۲۰۰/۰۰۰ نفر	+	+	+	*	*	*	
		جمعیت تا یک میلیون نفر	-	-	+	+	*	*	*
		جمعیت بیش از ۱/۰۰۰/۰۰۰ نفر	-	-	+	+	*	*	*
۱۱	طرح شهرک (مسکونی، صنعتی، توریستی و...)	+	+	+	+	*	*	*	
۱۲	طرح‌های نوسازی، بازسازی و بهسازی بافت‌های قدیمی و فرسوده	در شهرهای تا ۲۰۰/۰۰۰ نفر جمعیت	+	+	+	*	*	*	
		در شهرهای تا ۱/۰۰۰/۰۰۰ نفر جمعیت	-	-	+	+	*	*	*
۱۳	طرح آماده سازی توسعه های جدید شهری	تا مساحت ۵۰ هکتار	+	+	+	*	*	*	
		تا مساحت ۱۵۰ هکتار	-	-	+	+	*	*	*
		بیش از ۱۵۰ هکتار	-	-	+	+	*	*	*
۱۴	برنامه ریزی انطباق کاربردی اراضی شهری	+	+	+	+	*	*	*	
۱۵	طرح جزئیات شهرسازی	+	+	+	+	*	*	*	
۱۶	طرح تفکیک اراضی شهری	تا مساحت یک هکتار	+	+	+	*	*	*	
		تا مساحت پنج هکتار	-	-	+	+	*	*	*
		مساحت بیش از پنج هکتار	-	-	+	+	*	*	*

ردیف	انواع فعالیت های برنامه ریزی، طراحی و نظارت	مقیاس	پایه ۳	پایه ۲	پایه ۱	ارشد
۱	طرح مطالعات ترابری، طرح جامع (ساماندهی) ملی و منطقه ای	با هر مقیاس	-	-	+	+
۲	مطالعات ترابری طرح جامع (ساماندهی) ناحیه (یک یا چند شهرستان)	تا ۱۰۰ هزار نفر جمعیت	+	+	+	+
		تا ۵۰۰ هزار نفر جمعیت	-	+	+	+
		تا یک میلیون نفر جمعیت	-	-	+	+
		بیش از یک میلیون نفر جمعیت	-	-	-	-
۳	طرح های راهبردی و مکانیابی تسهیلات	با هر مقیاس	-	-	+	+
۴	مطالعات ترابری طرح جامع (ساماندهی) روستایی	با هر مقیاس	+	+	+	+
۵	مطالعات ترابری طرح جامع (ساماندهی) مجموعه شهری	با هر مقیاس	-	-	+	+
۶	مطالعات ترابری طرح جامع شهرهای جدید	تا ۵۰ هزار نفر جمعیت	+	+	+	+
		تا ۱۰۰ هزار نفر جمعیت	-	+	+	+
		تا ۲۰۰ هزار نفر جمعیت	-	-	+	+
		بیش از ۲۰۰ هزار نفر جمعیت	-	-	-	+
۷	مطالعات ترابری طرح هادی شهر یا روستا	با هر مقیاس	+	+	+	+
۸	مطالعات ترابری طرح جامع (ساماندهی) شهرها	تا ۱۰۰ هزار نفر جمعیت	+	+	+	+
		تا ۵۰۰ هزار نفر جمعیت	-	+	+	+
		تا یک میلیون نفر جمعیت	-	-	+	+
		بیش از یک میلیون نفر جمعیت	-	-	-	-
۹	مطالعات ترابری طرح تفصیلی شهرها (موجود و جدید)	تا ۱۰۰ هزار نفر جمعیت	-	+	+	+
		تا ۵۰۰ هزار نفر جمعیت	-	+	+	+
		تا یک میلیون نفر جمعیت	-	-	+	+
		بیش از یک میلیون نفر جمعیت	-	-	-	+
۱۰	مطالعات ترابری طرح شهرک (صنعتی، مسکونی، توریستی)	با هر مقیاس	+	+	+	+
۱۱	مطالعات ترابری طرح های ساماندهی مرکز شهر و بافت های قدیمی	در شهرهای تا ۱۰۰ هزار نفر جمعیت	+	+	+	+
		در شهرهای تا ۵۰۰ هزار نفر جمعیت	-	+	+	+
		در شهرهای تا یک میلیون نفر جمعیت	-	-	+	+
		در شهرهای بیش از یک میلیون نفر جمعیت	-	-	-	+
۱۲	مطالعات ترابری طرح های آماده سازی توسعه های جدید شهری	تا مساحت ۱۰ هکتار	+	+	+	+
		تا مساحت ۵۰ هکتار	-	+	+	+
		تا مساحت ۱۵۰ هکتار	-	-	+	+
		مساحت بیش از ۱۵۰ هکتار	-	-	-	+
۱۳	طراحی جزئیات فنی و مهندسی معابر (پلان، پروفیل طولی و عرضی و حجم عملیات خاکی)	با هر مقیاس	+	+	+	+
۱۴	طراحی فنی و مهندسی گذر بندی تفکیک اراضی	با هر مقیاس	+	+	+	+
۱۵	طرح تسهیلات و تجهیزات ترافیک	تا مساحت یک هکتار	+	+	+	+
		تا مساحت ۵ هکتار	-	+	+	+
		تا مساحت ۱۵ هکتار	-	-	+	+
		مساحت بیش از ۱۵ هکتار	-	-	-	+
۱۶	ارزیابی ایمنی و تصادفات	با هر مقیاس	-	-	+	+
۱۷	نظارت بر اجرای موارد ۱ تا ۱۶	مطابق مقیاس و طبقه بندی مهندسان در هر مورد				

گرایش				ارشد	پایه ۱	پایه ۲	پایه ۳	روش	نوع خدمات	ردیف
GL S LIS	هیدروگرافی	فتوگرامتری	ژئودزی							
			+					زمینی	طراحی و ایجاد شبکه نقاط کنترل اصلی و فرعی (مسطحاتی و ارتفاعی) در سیستم مختصات کشوری (U.T.M)	۱
		+		+	+	-	فتوگرامتری			
								زمینی	تهیه نقشه توپوگرافی	۲
		+					فتوگرامتری			
							ژئورالیزه کردن			
								زمینی	تهیه نقشه توپوگرافی مسیر موجود (راه، راه آهن، کانال، خط انتقال نیرو) شامل تهیه نقشه توپوگرافی از باند مورد درخواست، تهیه مقاطع طولی و عرضی مسیر موجود و زمین طبیعی	۳
		+					فتوگرامتری			
				+	+	+	+		اندازه گیری و محاسبه حجم عملیات توده های خاکی (مثل دپوها، گودها...)	۴
									تهیه نقشه مسیر زیرزمینی (مترو، تونل، فاضلاب)	۵
									تهیه نقشه کاداستر	۶
									تهیه نقشه هیدروگرافی	۷
									پیاده کردن طرح ها شامل طرح تفصیلی و آماده سازی، مسیرهای زمینی و زیرزمینی و تفکیک اراضی شهری و سازه های ساحلی	۸
				+	+	+	-		تبدیل سیستم مختصات و سیستم تصویر نقشه ها به یکدیگر	۹
				+	+	+	+		تهیه نقشه وضع موجود کاربری اراضی	۱۰
									تهیه نقشه های عکسی از عکس های هوایی و تصاویر ماهواره ای	۱۱
			+						اندازه گیری و محاسبه تغییر شکل و جابجایی سازه های بلند و سنگین و ابنیه فنی شهری مانند پل، تونل و سد	۱۲
									رفتار سنجی گسل ها	۱۳
				+	+	+	+		ایجاد سیستم های اطلاعات جغرافیایی (G.I.S)	۱۴
			+						تهیه نقشه ها نمای ابنیه تاریخی و مهم با روش فتوگرامتری برد کوتاه	۱۵
و دارا بودن گرایش مربوطه									نظارت بر بندهای ۱ تا ۱۴	۱۶

[مقاله]

حسن محمد حسن زاده

مهندس عمران، وکیل پایه یک دادگستری، بازرسی اصلی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران

اعتراض به رأی صادر شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان در کدام مرجع مورد رسیدگی قرار می گیرد؟

دارد یا خیر؟ و بر فرض صلاحیت آن محاکم آیا دستور موقت در هر زمانی قابل صدور و اجرا می باشد یا اینکه باید مقید به زمانی خاص باشد؟
کنکاش در قوانین موجود حکایت از آن دارد که دستور موقت از زمره تصمیماتی است که فقط دو مرجع قضایی آن را صادر می نمایند که عبارتند از:

- ۱- محاکم عمومی.
 - ۲- دیوان عدالت اداری.
- اینکه به نحوه صدور دستور موقت در دو مرجع یاد شده می پردازیم:

چگونگی صدور دستور موقت در محاکم عمومی

قانونگذار در مبحث ششم از فصل یازدهم باب سوم قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱ موضوع دستور موقت را تحت عنوان دادرسی فوری در طی مواد ۳۱۰ لغایت ۳۲۵ بیان کرده است. آنگونه که در ماده ۳۱۰ قانون گفته شده تعریف شده است دستور موقت در مواقعی صادر می شود که نیاز به تعیین تکلیف فوری دارد. از سوی دیگر طبق نص صریح ماده ۳۱۶ همان قانون موارد مشمول دستور موقت عبارتند از:

- الف - توقیف مال
- ب - انجام عمل
- ج - منع از انجام عمل.

انتظامی نظام مهندسی ساختمان تارسیدگی نهایی به دعوی اصلی و بخش دوم شامل تقاضای ابطال آن رأی.

دادگاه مذکور در وقت فوق العاده به موضوع درخواست دستور موقت رسیدگی کرد و با توجه به اینکه خواهان ها مبلغی به عنوان خسارت احتمالی تودیع کرده و قبض سپرده شماره ۲۲۰۵۷۷-۱۳/س مورخه ۸۱/۱۰/۲ بانک ملی ایران شعبه مجتمع قضایی را تقدیم داشته اند، دستور موقت شماره ۱۳۸۹ مورخه ۸۱/۱۰/۱۱ مبنی بر منع اجرای رأی شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان را تا رسیدگی به دعوی اصلی صادر کرد. هدف از این نوشتار بر این است که مشخص شود که آیا طرح دعوا علیه رأی شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان در محاکم عمومی استناد قانونی

پس از آنکه دوره تصدی یکساله هیأت رئیسه سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران در ۸۰/۷/۱ خاتمه یافت و هیأت مدیره سازمان استان مذکور در انتخاب هیأت رئیسه جدید به توافق نرسید و در نهایت براساس بند ۶ مصوبه شماره ۲۳۴۸۷/ت ۲۵۱۸۵ مورخه ۸۱/۵/۱۹ هیأت وزیران، شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان چهار نفر از اعضای هیأت مدیره سازمان استان تهران را به عنوان هیأت رئیسه موقت سازمان آن

استان انتخاب کرد، بدلیل استنکاف اعضای هیأت رئیسه سابق از اجرای قانون، شواری انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان در تاریخ ۸۱/۹/۲۳ در طی رأی شماره ۳۷۱ - ش / ۱ حکم بر محکومیت اعضای هیأت رئیسه سابق استان مذکور داد. نامبردگان از این رأی به دادگستری استان تهران شکایت کردند که رسیدگی به آن به شعبه ۴۰۱ دادگاه عمومی ارجاع شد و کلاس آن نیز ۱۷۰۹/۸۱ تعیین شد. در دادخواست تقدیمی خواهان ها نکات قابل توجه عبارت بودند از:

- ۱ - معرفی شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان به عنوان خوانده دعوی.
- ۲ - تقسیم خواسته دعوی به دو بخش، که بخش اول شامل تقاضای صدور دستور موقت مبنی بر توقف اجرای رأی شورای

همچنین طبق مواد ۲۲۲ و ۲۲۵ قانون یاد شده می توان اینگونه نتیجه گرفت که : الف - قاضی دادگاه می تواند درخواست دستور موقت را رد کند.

ب - هرگاه جهتی که موجب دستور موقت شده است مرتفع شود، دادگاه صادر کننده دستور موقت آن را لغو می کند. یکی از مصادیق بارز رد درخواست صدور دستور موقت یا لغو دستور موقت، اجرای عمل قبل از صدور دستور موقت است زیرا همانگونه که از شانزده ماده مربوط به دادرسی فوری می توان استنباط کرد زمانی دستور موقت قابلیت اجرا دارد که موضوع آن وجود داشته باشد بنابراین در جایی که عمل مورد نظر قبلاً اجرا شده و نتیجه آن تحقق یافته است دیگر نمی توان گفت که با دستور موقت از اجرای آن می توان ممانعت کرد. در چنین حالتی اصطلاحاً گفته می شود که سالبه منتفی به انتفاء موضوع است.

چگونگی صدور دستور موقت در دیوان عدالت اداری

دیوان عدالت اداری تنها مرجع عمومی اداری است که مشروعیت خود را از اصل هفتاد و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران کسب کرده است. اصل قانون در ۱۳۶۰/۱۱/۴ و آیین نامه اجرایی آن در سال ۱۳۶۲ به تصویب رسید.

قانون مذکور در ۱۳۷۲/۲/۲۶ اصلاح شد و آیین نامه آن نیز در ۱۳۷۹/۲/۱۹ تغییر یافت و مصوب شد. تا قبل از تاریخ ۱۳۷۲/۲/۲۶ موضوعی بنام دستور موقت در قانون مذکور وجود نداشت، در این تاریخ تبصره ماده ۱۵ آن قانون اجازه داد تا اگر شاکی ضمن درخواست اعلام کرد که اجرای تصمیمات و اقدامات مراجع دولتی یا عمومی موجب ورود خسارت می شود و شعبه مربوط نیز آن را احراز کرد می تواند دستور موقت مبنی بر توقیف عملیات

اجرایی تا تعیین تکلیف قطعی شکایت صادر کند مگر مواردی که در قانون مستثنی شده باشد. در توضیح این وضعیت ماده ۱۵ آیین نامه اجرایی تصریح و تشریح می کند، در صورتی که از ناحیه شاکی دلایل و مدارک لازم در جهت احراز فوریت و ضرورت امر ارائه شده باشد و موضوع عملیات خاتمه نیافته باشد، شعبه پس از بررسی تقاضا و دلایل و مدارک مربوط دستور موقت را صادر می کند. همانگونه که ملاحظه می شود در قانون دیوان عدالت اداری نیز دستور موقت زمانی ضمانت اجرایی می یابد که موضوع آن وجود داشته باشد و در صورتی که موضوع عملیات خاتمه یافته باشد دستور موقت صادره تأثیر خود را از دست می دهد و اصطلاحاً مشمول قاعده سالبه منتفی با انتفاء موضوع خواهد شد.

از جمع بندی مطالب مربوط به چگونگی صدور دستور موقت در قانون آیین دادرسی مدنی و دیوان عدالت اداری می توان یک نتیجه قطعی حاصل کرد که هرگاه موضوع دستور موقت خاتمه یافته باشد صدور یا اجرای آن بلا وجه است و هیچگونه اثر قانونی ندارد. اینک به چگونگی ابلاغ رأی صادره از شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان پرداخته بررسی می کنیم که بر فرض صلاحیت دادگاه های عمومی مبنی بر رسیدگی به اعتراض به رأی شورای یاد شده آیا دستور موقت صادره در خصوص رأی مورد اعتراض مؤثر و قانونی می باشد یا خیر؟

چگونگی صدور رأی شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان و تاریخ

ابلاغ آن به محکومان

قانونگذار در ماده ۱۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۲/۱۲/۲۲ اعلام می کند که رسیدگی بدوی به شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی در خصوص

تخلفات حرفه ای و انضباطی و انتظامی مهندسان و کاردان های فنی هر استان به عهده شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان مذکور است. ماده ۸۵ آیین نامه اجرایی قانون یاد شده مصوب ۷۵/۱۱/۱۷ نیز همین نکته را با توضیح بیشتری بیان داشته است. از سوی دیگر در ماده ۱۰۱ آیین نامه اجرایی، مرجع رسیدگی به شکایات از اعضای هیأت مدیره و شورای انتظامی استان چه به اعتبار وظایف آنها در هیأت مدیره یا شورای انتظامی استان یا به اعتبار عضویت آنها در نظام مهندسی استان، شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان معرفی شده است. از آنجایی که اعلام صلاحیت رسیدگی به تخلفات انتظامی و حرفه ای اعضای هیأت مدیره و شورای انتظامی استان توسط شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان مغایر با ماده ۱۷ قانون می باشد و وفق اصل ۱۲۸ قانون اساسی اعتبار آیین نامه که مصوبه هیأت وزیران است منوط به رعایت چارچوبه قانون است لذا ماده ۱۰۱ آیین نامه اجرایی در بند ۶ مصوبه ۸۱/۵/۱۹ هیأت وزیران به گونه ای اصلاح شده که فقط رسیدگی به تخلفات اعضای هیأت مدیره و شورای انتظامی استان به اعتبار عضویت آنان در هیأت مدیره یا شورای انتظامی استان در صلاحیت شورای انتظامی نظام مهندسی قرار گیرد. گفتنی است که هر چند وفق ماده ۲۴ قانون و ۹۵ آیین نامه اجرایی آن، شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان مرجع تجدید نظر از آراء صادره از شورای انتظامی استان ها معرفی شده است و لیکن اعطای صلاحیت رسیدگی ابتدایی به تخلفات اعضای هیأت مدیره و شورای انتظامی استان ها به آن مرجع در چارچوبه قانون کاملاً منطقی بوده و با اصول عدالت نیز همخوانی تام دارد و کما اینکه قانونگذار نظیر چنین صلاحیت اضافی

شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان هیچگونه اساس و جایگاه قانونی ندارد اینک به این نکته می پردازیم که آیا دادگاه های عمومی صلاحیت رسیدگی به اعتراض به آراء صادره از شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان را دارند؟ یا اینکه مرجع دیگری چنین صلاحیتی دارد؟ یا اساساً هیچ مرجعی صالح به آن نمی باشد؟ از بررسی و تدقیق در قوانین موجود بویژه اصول یکصد و پنجاه و نهم و یکصد و هفتاد و سوم قانون اساسی این نتیجه به دست می آید که:

الف - مرجع رسیدگی به تظلمات و شکایات، محاکم عمومی هستند.

ب - مرجع رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات مردم نسبت به مأمورین، واحدها یا آیین نامه های دولتی و احقاق حقوق آنها دیوان عدالت اداری است.

ج - صلاحیت محاکم عمومی در رسیدگی به امور محوله منوط به حکم قانون است.

قانونگذار در ماده ۱۰ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی تصریح می دارد که رسیدگی نخستین به دعاوی، حسب مورد در صلاحیت دادگاه های عمومی انقلاب است مگر در مواردی که قانون مرجع دیگری را تعیین کرده باشد. بنابراین اگر اصل بر صلاحیت دادگاه های عمومی و انقلاب در رسیدگی نخستین به تظلمات و شکایات باشد باستناد قانون مراجعی غیر از دادگاه های مذکور از مراجع استثنایی هستند که صلاحیت آنها باید توسط قانون تصریح شده باشد و در چنین حالتی دادگاه های عمومی و انقلاب حق مداخله در آن امور را ندارند. از چنین مراجع استثنایی که غیر دادگستری هستند می توان به هیأت تشخیص و هیأت حل اختلاف در امور کارگری، هیأت حل اختلاف مالیاتی، کمیسیون های تبصره ۱ ماده ۱۰۰ شهرداری، شورای انتظامی نظام پزشکی، دادگاه عالی

از پروانه اشتغال خود را ندارد النهایه طبق ماده ۱۰۰ آیین نامه اجرایی، عضو مذکور موظف است پروانه خود را به سازمان نظام مهندسی ساختمان استانی که در آن عضویت دارد تحویل دهد در غیر این صورت اگر ظرف سه ماه از تاریخ قطعیت محکومیت، پروانه اشتغال خود را تحویل ندهد مطابق تبصره ماده ۱۰۰ آیین نامه اجرایی با وی رفتار خواهد شد. چنین اعلامی که خود به معنای اجرای حکم است دارای این ویژگی است که نیاز به تشریفات دیگری ندارد. این نکته در اجرای احکام صادره از محاکم عمومی نیز که جنبه اعلامی آنان به معنای اجرای حکم است در ماده ۴ قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶/۸/۱ بصراحت بیان شده است چه اینکه در اجرای احکام دادگاه ها هر چند که اجرای حکم با صدور اجرائیه به عمل می آید مع الوصف احکامی که جنبه اعلامی دارند از قبیل اعلام اصالت یا بطلان سند، اجرائیه صادر نمی شود و اعلام حکم به معنای اجرای حکم می باشد. در حالتی که رأی شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان به محکومان ابلاغ شده است و رأی مذکور جنبه اعلامی دارد حتی اگر بفرض محال بپذیریم که دادگاه عمومی نیز صلاحیت رسیدگی به اعتراض به رأی شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان را دارد بدلیل همسانی اعلام و اجرای رأی یاد شده، صدور دستور موقت کاملاً بلاوجه بوده و بدلیل خاتمه عملیات و نبود موضوعی برای صدور دستور موقت مبادرت به آن وجاهت قانونی ندارد و دادگاه مرجوع الیه (در فرضی که صلاحیت رسیدگی داشته باشد) فقط صلاحیت رسیدگی به اصل خواسته را دارد. پس از بیان این موضوع که اساساً صدور دستور موقت مبنی بر توقف اجرای رأی

را به مراجع دیگری نیز اعطا کرده است که می توان به صلاحیت ابتدایی دادگاه تجدید نظر استان اشاره کرد (تبصره ۱ ماده ۲۰ موضوع بند ۱۰ قانون اصلاح قانون تشکیل دادگاه های عمومی انقلاب مصوب ۸۱/۷/۲۸).

با توجه به توضیح فوق و به دنبال شکایت اعضای هیأت رئیسه موقت و قانونی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران از اعضای هیأت رئیسه قبلی به دلیل استنکاف از اجرای قانون، شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان پس از رسیدگی لازم و استماع اظهارات طرفین رأی شماره ۳۷۱-ش/۱ را مبنی بر محکومیت چهار نفر عضو هیأت رئیسه سابق سازمان استان تهران صادر کرد و آن را در چارچوبه قانون به آنان ابلاغ کرد. آنچه که در این خصوص نیاز به دقت و تأمل دارد این است که محکومان رأی شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان آنگونه تصور کرده اند که اجرای رأی مذکور نظیر اجرای رأی محکومیتی مثلاً مبنی بر پرداخت وجهی به طرف مقابل بوده یا شبیه آراء صادره از کمیسیون های تبصره ۱ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری مبنی بر پلمب کردن محلی است که استفاده از آن مغایر با کاربری منظور شده برای آن می باشد. و این اشتباه عیناً به ریاست محترم شعبه دادگاه رسیدگی کننده نیز منتقل شده است. اگر به قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و آیین نامه اجرایی آن بویژه مواد ۲۳ و ۹۰ آیین نامه یاد شده نظری انداخته شود ملاحظه می شود که مجازات های مندرج در قانون تماماً دلالت بر محرومیت موقت یا دائم پروانه اشتغال بکار حرفه ای (مهندسی) داشته و اعلام چنین محرومیتی که همان بی اعتباری پروانه اشتغال است به معنای اجرای حکم صادره بوده و شخص محکوم حق استفاده

انتظامی قضات، دادگاه انتظامی و کلاء، دادگاه انتظامی کارشناسان رسمی، شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان اشاره کرد. بر اساس ماده ۸ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی هیچ مقام رسمی یا سازمان یا اداره دولتی نمی تواند حکم دادگاه را تغییر دهد و یا از اجرای آن جلوگیری کند مگر دادگاهی که حکم را صادر نموده و یا مرجع بالاتر آنهم در مواردی که قانون معین نموده باشد. افزون بر آن بر اساس ماده ۲۷۸ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور کیفری و ماده ۱ قانون اجرای احکام مدنی حکمی لازم الاجرا می باشد که قطعی شده باشد. بنابراین آراء دادگاه های عمومی دارای آنچنان اعتباری هستند که در صورت قطعیت لازم الاجرا می باشند و همچنین هیچ مقامی صلاحیت تغییر یا ممانعت از اجرای آن را ندارد مگر در مواردی که قانون معین کرده باشد. استقراء در قوانین و مقررات مربوط به مراجع استثنایی نیز نشان می دهد که آراء صادره از آن مراجع نیز دارای همین اعتبار است. جهت احراز این واقعیت به قوانین مربوط مراجعه و نصوص آنها را مورد بررسی قرار می دهیم:

الف - آراء صادره از هیأت تشخیص وزارت کار در تمام موارد ظرف پانزده روز و در مورد پیمان های دسته جمعی ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض در هیأت حل اختلاف است. رأی هیأت حل اختلاف پس از صدور قطعی و لازم الاجرا است. (ماده ۵ آیین نامه چگونگی تشکیل جلسات و نحوه رسیدگی هیأت تشخیص و تبصره یک ماده ۸ آیین نامه مذکور) بر اساس بند ۲ ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری، آراء قطعی هیأت تشخیص و هیأت حل اختلاف توسط اشخاص ذینفع منحصراً از حیث نقض قوانین و مقررات یا مخالفت با آنها

قابل شکایت در دیوان عدالت اداری می باشد.

ب - بر اساس بندهای ۱ و ۲ ماده ۲۴۷ قانون مالیات های مستقیم آراء هیأت حل اختلاف مالیاتی جز در موارد مخصوص در ماده مذکور قطعی است. آراء غیر قطعی صادره ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ قابل شکایت در هیأت حل اختلاف مالیاتی تجدید نظر می باشد. رأی صادره از این مرجع قطعی و لازم الاجرا است (ماده ۲۴۷ قانون مالیات های مستقیم). رسیدگی به آراء قطعی هیأت های حل اختلاف مالیاتی که از لحاظ عدم رعایت قوانین و مقررات موضوعه یا نقص رسیدگی مورد شکایت مؤدی یا ممیز کل واقع شده باشد در صلاحیت شورای عالی مالیاتی می باشد.

ج - طبق قانون امور گمرکی، آراء صادره از کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی، در مواردی که ما به الاختلاف مبلغ رأی و مبلغ مورد قبول مؤدی یا مورد مطالبه گمرک ایران پنج میلیون ریال یا کمتر باشد برای طرفین قطعی و لازم الاجرا است و زائد بر پنج میلیون ریال، همچنین در سایر موارد مذکور در قانون ظرف بیست روز از سوی طرفین قابل تجدید نظر در کمیسیون تجدید نظر است. رأی این کمیسیون قطعی و برای طرفین لازم الاجرا است و لیکن طبق بند ۲ ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری قابل تجدید نظر شکلی و قانونی در دیوان عدالت اداری است.

د - بموجب تبصره ۱ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری رسیدگی به تخلفات ساختمانی در صلاحیت کمیسیون های تبصره مذکور بوده و رأی صادره ظرف ده روز قابل شکایت در کمیسیون تجدید نظر است. رأی صادره قطعی و لازم الاجرا است. این رأی قابل تجدید نظر شکلی و قانونی در دیوان عدالت اداری است.

ه - رسیدگی به تخلفات و تقصیرات دارندگان پایه های قضایی در هر مرتبه و مقامی که باشند، رسیدگی به درخواست تعلیق دارنده پایه قضایی که مظنون به ارتکاب جرم باشد در صلاحیت دادگاه عالی انتظامی قضات است. آراء صادره از این دادگاه تا محکومیت درجه ۴ قطعی بوده و از درجه ۴ به بالا قابل درخواست تجویز اعاده دادرسی در هیأت تجدید نظر انتظامی است. و - طبق لایحه قانونی استقلال کانون و کلاء دادگستری، مرجع رسیدگی به تخلفات و کلاء دادگاه انتظامی و کلاء بوده و مرجع تجدید نظر از آراء مذکور دادگاه عالی انتظامی قضات می باشد. آراء این دادگاه پس از صدور قطعی و لازم الاجرا می باشد. ز - بر اساس لایحه قانونی استقلال کانون کارشناسان رسمی رسیدگی به تخلفات کارشناسان رسمی در صلاحیت دادگاه انتظامی کارشناسان است که چنانچه قابل شکایت باشد ظرف مدت ده روز قابل شکایت در دادگاه عالی انتظامی قضات می باشد. رأی این دادگاه در هر حال قطعی است.

ح - رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه ای اعضای سازمان نظام پزشکی و تعیین مجازات های مناسب در صلاحیت هیأت های بدوی انتظامی سازمان بوده (ماده ۲۵ قانون تشکیل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۱۰/۲۰) و مرجع تجدید نظر از آراء صادره از هیأت بدوی، هیأت عالی انتظامی است. (ماده ۲۶ قانون مذکور) در صورتی که کسی نسبت به رأی نظام پزشکی شاکی باشد می تواند به دادگاه صالح شکایت کند (تبصره ۲ ماده ۲۶ قانون فوق)

ط - وفق ماده ۲۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان آراء صادره از شورای انتظامی نظام مهندسی با اکثریت سه رأی موافق قطعی و لازم الاجرا است.

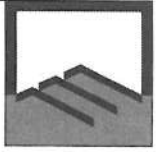
منابع و مأخذ:

- ۱ - قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۴/۱۲/۲۲ و آیین نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۱۷
- ۲ - قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۹
- ۳ - قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸
- ۴ - قانون اصلاح قانون تشکیل دادگاه های عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۸۱/۷/۲۸
- ۵ - قانونی تشکیل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۱۰/۲۰
- ۶ - قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶/۸/۱
- ۷ - قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۶۰/۱۱/۴ و آیین نامه اجرایی سال ۶۲ و ۱۳۷۹/۱۲/۱۹
- ۸ - آیین دادرسی مدنی تألیف دکتر عبدا ... شمس چاپ اول پائیز ۱۳۸۰ نشر میزان

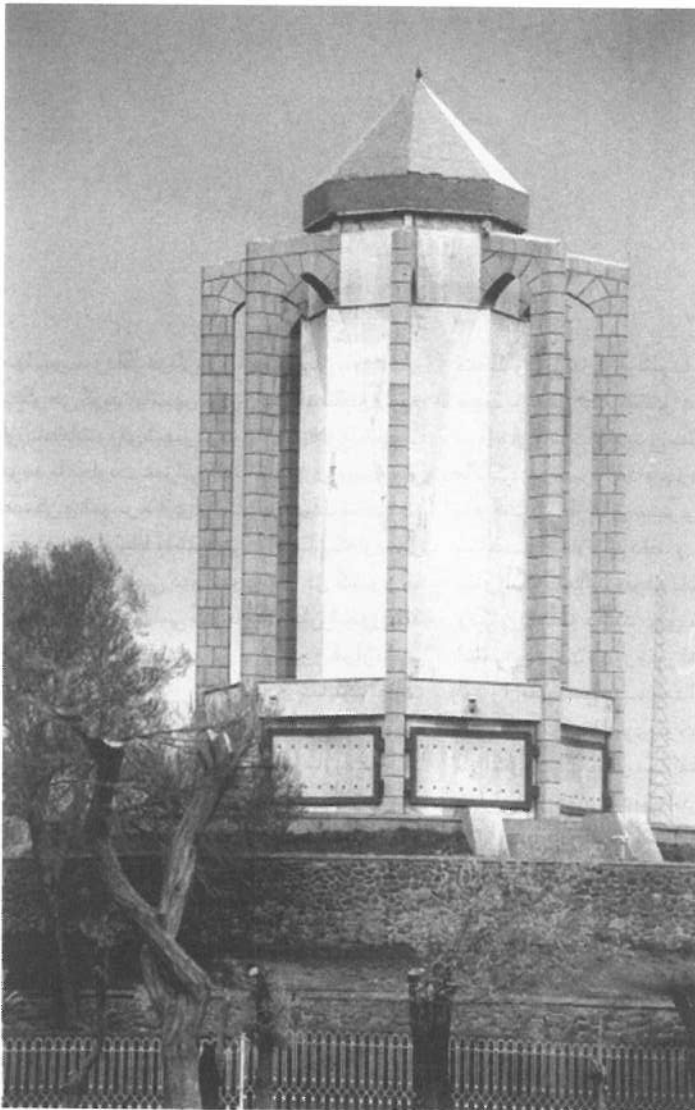
همانگونه که ملاحظه می شود مراجع و محاکم استثنایی غیر دادگستری بدو گروه تقسیم می شوند، گروهی که هر چند آراء صادره از آنها قطعی و لازم الاجرا است مع الوصف وفق قانون قابل تجدید نظرخواهی شکلی و قانونی در دیوان عدالت اداری هستند. این گروه به استناد بند ۲ ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری یا از مراجع دولتی هستند و یا از مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی به شمار می آیند. گروه دوم از مراجعی هستند که خارج از مراجع و نهادهای دولتی یا عمومی غیر دولتی بوده و دیوان عدالت اداری صلاحیت رسیدگی به آراء صادره از آنها را ندارد. در چنین حالتی اگر قانونگذار رسیدگی به اعتراض به آراء صادره از این گروه را در صلاحیت محاکم عمومی تعیین کرده باشد مطابق قانون می توان به محاکم مذکور مراجعه کرد مانند تبصره ۲ ماده ۲۶ قانون نظام پزشکی که صراحتاً چنین حقی را برای معترض قائل شده است. ولیکن اگر چنین حقی تصریح نشده باشد و با عنایت به اینکه قوانین مربوط به محاکم خاصی به دلیل ویژگی آنها از قواعد امره بوده و با نظم عمومی و پایداری اجتماعی ارتباط مستقیم دارد لذا اصل بر عدم صلاحیت دادگاه های عمومی مبنی بر رسیدگی بر اعتراض به آراء صادره از محاکم مذکور بوده و آراء صادره از این مراجع پس از قطعیت لازم الاجرا می باشد. به عنوان نمونه می توان به آراء صادره از دادگاه عالی انتظامی قضات اشاره کرد که پس از قطعیت لازم الاجرا بوده و محاکم عمومی صلاحیت ابطال آن را ندارند. بنابر این نظر به اینکه در ماده ۲۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان آراء صادره از شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان با سه رأی موافق قطعی و لازم الاجرا است و این شورا از مصادیق بازار محاکم استثنایی مورد نظر قانونگذار در ذیل ماده ۱۰ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی ناظر به ذیل اصل یکصد و پنجاه و نهم قانون اساسی می باشد. و از سوی دیگر در هیچ قانونی تصریح به امکان درخواست تجدید نظر از آراء صادره از آن شورا در مرجع دیگری اعم از عمومی یا استثنایی نشده است لذا تمامی آراء صادره از این شورا باید به مورد اجرا گذارده شود و هیچ مرجعی صلاحیت رسیدگی به اعتراض به آراء صادره از آن را ندارد و به همین دلیل هرگونه دخالتی مغایر با قانون بوده و تخلف از آن محسوب می شود. بنابر این نه تنها اقدام شعبه ۴۰۱ دادگاه عمومی تهران مبنی بر صدور دستور موقت مخالف قواعد مسلم و نص صریح ماده ۲۴ قانونی نظام مهندسی و کنترل ساختمان می باشد بلکه اساساً پذیرش دادخواست محکومان رأی شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان نیز بلاوجه بوده و حسب قانون باید با صدور قرار عدم صلاحیت مردود اعلام شود.

متن نامه شماره ۷/۱۵۷۴ مورخ ۸۲/۲/۲۴ مدیر کل حقوقی و تدوین قوانین قوه قضاییه در پاسخ استعلام شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان بازگشت به استعلام شماره ۴۶۷-ش/۱-۸۱/۱۲/۱۳. نظریه مشورتی کمیسیون آیین دادرسی مدنی این اداره کل به شرح زیر اعلام می شود:

نظر به اینکه سازمان نظام مهندسی ساختمان، سازمانی است غیر انتفاعی و جزو مؤسسات عمومی غیر دولتی احصاء نشده و در زمره مجامع حرفه است آراء قطعی شورای انتظامی نظام مهندسی لازم الاجرا است و به استناد بند ۲- ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری و قانون تفسیر ماده ۱۱ قانون مزبور در دیوان عدالت اداری قابل شکایت نیست و در مرجع دیگری هم قابل شکایت شناخته نشده است.

نگاهی از هگمتانه

مهندسان عمران
به دلیل تعداد
زیادشان، عملاً کار
محدود و ناچیزی
تحصیل می کنند،
اما در رشته هایی
که تعداد اندک
است وضعیت
متفاوت می شود.
وی سازمان را تا
حدود ۸۰ درصد در

شامل ماده ۴ قانون نظام مهندسی و کنترل
ساختمان شده است و سازمان تلاش دارد که
خدمات مهندسی و ساخت و ساز در این
شهرها را نیز منظم و قانونمند کند. تاکنون این
توفیق بطور کامل بدست نیامده و دلایل آن
متفاوت است. یکی از دلایل آن کم بودن حجم
ساخت و ساز در این شهرهاست که در نتیجه
مهندس رغبتی به اقامت و کار در آن شهرها
ندارد، چون درآمدها اندک است. از طرفی در
این شهرها کاردان ها بسیار فعالند و بدلیل
کم بودن تعداد کار طبعاً نمی توان انتظار داشت
هم برای مهندسان و هم برای کاردان ها به اندازه
کافی کار درآمدزا باشد. این وضع بگونه ای
است که شاید حجم کل ساخت و ساز شهرهای
دیگر در مجموع حتی کمتر از شهر همدان باشد
و در واقع نود درصد ساخت و سازها در این
شهر است. در تویسرکان، نهاوند و بهار دفتر
نمایندگی تأسیس شده است.

کار خود موفق می داند و در خصوص کیفیت
ساخت و ساز در همدان نیز آن را مناسب ارزیابی
می کند.

در سازمان استان همدان، یک تیم بازرسی
ساختمان ها فعال است که پس از ارائه
گزارش مهندس ناظر بصورت ادواری
ساختمان کنترل می شود. این کنترل
مجدد موجب می شود برخی نارسایی ها و
اشکالات احتمالی قبل از تکمیل کار
بررسی و اصلاح شود. اتفاق دیگری که
در شهر همدان روی داد، هماهنگی بابانک
مسکن در سال ۸۰ بود. بانک مسکن فقط به
ساختمان هایی وام می دهد که سازمان استان
کیفیت آنها را تأیید کند. سازنده ها هم این را می
دانند و تلاش می کنند برای جلب نظر مثبت
سازمان، کیفیت اجرا را ارتقا دهند تا در زمان
فروش با مشکل مواجه نشوند.
غیر از شهر همدان در حدود ۱۲ شهر استان

اشاره :

در ادامه گفت و گو با اعضای هیأت
مدیره سازمان های نظام مهندسی
ساختمان استان ها، در این شماره گفت
و گو با اعضای هیأت مدیره سازمان
استان همدان را مطالعه می فرمائید.
تحریریه نشریه شمس از حسن
همکاری و پذیرایی صمیمانه همکاران
محترم عضو هیأت مدیره سازمان
استان همدان بویژه آقای مهندس اک
ریاست محترم سازمان تشکر و
قدردبخانی می نماید.

مهندس پدram
سوداگر،
کارشناس ارشد
سازه و عضو
هیأت مدیره
سازمان در آغاز
سخن بحث
از قانون نظام
مهندسی و

مهندسی نگ

کنترل ساختمان آغاز می کند. وی می گوید «هر
قانونی دارای کاستی هایی است و هیچ قانونی
رانمی توان صددرصد صحیح و کامل دانست
اصولاً فلسفه تجدیدنظر و تغییر قانون هم
همین است. به نظر این جانب یکی از اشکالات
موجود در این قانون عدم تناسب اعضای هیأت
مدیره با اعضای هر گروه تخصصی است.
مشکل دیگر عدم تناسب تعداد مهندسان در
رشته های مختلف است که وقتی کارها
بصورت موازی تقسیم می شود، تعدادی از

مهندس علوی

سازمان عمدتاً در مسیر اخذ پروانه و مراجعه با مالکان به سازمان شکل می گیرد. در شهر همدان مهندسان در ۴ رشته امر نظارت بر ساختمان را انجام می دهند و

سازمان گزارش های مهندسان ناظر را که در خصوص وقوع خلاف باشد اعم از عدم رعایت نقشه ها و مشخصات یا مقررات ملی ساختمان، از طریق شهرداری پی گیری می کند تا اقدام به توقف و دستور اصلاح کار صادر شود. بر حسن انجام کار مهندسان ناظر نیز سازمان نظارت و کنترل دارد و توجه می شود که از اعمال نظر و سلايق شخصی مهندسان ناظر نیز ممانعت به عمل آید. البته حق الزحمه طراحی و نظارت در مقایسه با قیمت تمام شده ساختمان، اندک است و متأسفانه بعضاً شهرداری ها و مالکان به بعد نظارت و اجرا و طراحی دقیق و کیفیت کارها و ارتقای خدمات مهندسی و افزایش منطقی حق الزحمه های مهندسان توجه ندارند. بعضاً نیز تلاش هست که از طریق چند کاردان و به طریق ناصواب نقشه هایی تهیه شود و طراحی و نظارت به تمام معنی به انجام نرسد.

سازمان در شورای فنی استان، و در سایر نهادها نمایندگی دارد، در کمیته آموزش سازمان مدیریت و برنامه ریزی حتی در خصوص طراحی ساختمان های دولتی نیز اعلام آمادگی برای نوعی همکاری به عمل آمده است. متأسفانه بعضاً سعی می شود اختیار طراحی و نظارت و من حیث المجموع خدمات مهندسی از مهندسان گرفته شود، کنترل ها جایگاه خود را نیابد و این امر در توزیع کار بیشتر به چشم می خورد و بعضاً برخی عوامل شهرداری به

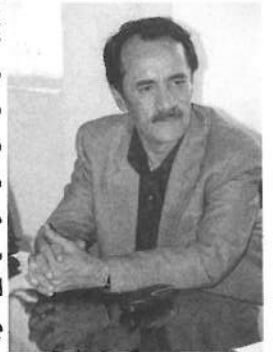
سمینارهایی برگزار شود. مهندس نقی لک عضو هیأت مدیره و رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان همدان با تأکید بر ضرورت وجود مجری ذیصلاح در ساخت و سازهای شهری، آن را حلقه مفقوده ساخت و ساز می داند و معتقد است ناظر به جای آنکه با مالک طرف باشد باید با مجری سر و کار داشته باشد. وی نیز بر مشکل تعداد اعضای هیأت مدیره در قانون تأکید می کند و آن را متناسب با تعداد اعضای سازمان نمی داند. به اعتقاد وی ترکیب فعلی طوری است که اکثریت اعضای سازمان دارای تعداد کمی نماینده در هیأت مدیره اند و گاهی اکثریت مثلاً ۳۵۰ نفر برابر اقلیتی مثلاً ۵۰ نفر دارای تعداد اعضای مساوی در هیأت مدیره اند، در نتیجه در تصمیماتی که مربوط به حقوق اکثریت می شود با رأی ندادن نمایندگان تعداد اقلیت اعضای سازمان، مشکلات عمده ای در

امور سازمان ایجاد می شود. به نظر می رسد تا انتخابات امسال هم این مشکل باقی می ماند و این یعنی تداوم مشکل فوق تا سه سال دیگر. مهندس لک در خصوص نحوه ارائه خدمات مهندسی در شهر همدان می گوید:

سازمان نظام مهندسی ساختمان حدود ۶۰۰ نفر عضو در ۴ رشته اصلی عمران، معماری، برق و مکانیک را به انجام می رساند و شرح خدمات البته سه رشته دیگر نیز اخیراً تصویب شده است. خدمات اعضای

مهندس سوداگر درباره ارتباط سازمان با نهادهای دیگر می گوید: با شهرداری رابطه مستقیم داریم، ارتباط با شورای شهر در دوره قبل قدری ضعیف بوده، با معاونت عمرانی استانداری و سازمان مسکن و شهرسازی ارتباط نزدیک است. در خصوص ارتباط با شرکت گاز استان که از سال گذشته در اقدامی سراسری در کل کشور که نظارت بر لوله کشی گاز به سازمان محول شد و پیرو قراردادی که با تصویب هیأت مدیره سازمان استان، با شرکت گاز منعقد شد مهندسان مکانیک عضو سازمان نظارت بر لوله کشی گاز را برعهده گرفتند. با شرکت آب و

دکتر عطرجهان

فاضلاب نیز در زمینه همکاری مهندسان با شرکت آب و فاضلاب و تأیید مهندسان قبل از نصب کنتور آب از لحاظ مسائل لوله کشی و تأسیساتی اقداماتی به عمل آمده و نصب کنتور آب منوط به تأیید اعضای سازمان در رشته مکانیک است.

وی ساخت و ساز در همدان را به دلیل انتقال یک سری از سرمایه ها از شهر تهران به همدان پس از رکود به وجود آمده در اثر موضوع تراکم در تهران و تأثیر تورمی آن قابل ملاحظه می داند.

در خصوص دوره های آموزشی نیز وی اعلام می کند که در سال گذشته با آغاز این امر، دوره پانزده روزه ای برای مهندسان عمران و معماری و امسال نیز یک دوره سه هفته ای برگزار شده که نزدیک یکصد نفر از اعضای سازمان در این کلاس ها شرکت داشتند، چند سمینار آموزشی هم در سال گذشته برگزار شده است و قرار است در سال جاری نیز دوره ها و

در همدان شروع کرد و اقدام به خرید واحدهای مسکونی فرسوده نمود. الان در آن بافت قدیمی حدود ۴۰۰ واحد مسکونی احداث شده اما هنوز بافت قدیم همدان بافت فرسوده ای است که تا ده سال آینده باید این بافت ها اصلاح شود.

وی درباره سرمایه گذاری معتقد است: همدان یک شهر توریستی است، اخیراً سرمایه گذاری خارجی در استان زیاد شد، که دولت نیز برای توسعه شهر و گردشگری اعتبار زیادی پیش بینی کرده است، مردم نیز تشویق به

سرمایه گذاری شده اند، به هر حال حضور سرمایه در عرصه ساخت و ساز رونق خدمات مهندسی و اشتغال مهندسان را نوید می دهد و این نفعی دوسویه برای مردم و حرفه در بردارد. در زمینه ساخت و ساز استیجاری نیز سرمایه گذاری انجام شده ولی این سرمایه گذاری نسبت به کل ساخت و ساز در حدود ده درصد است مثلاً در شهرهای همدان، ملایر، اسدآباد، بهار، رزن حدود ۱۵۰۰ واحد مسکونی در قالب طرح استیجاری شروع شده اما در حال حاضر بدلیل کمبود اعتبار در مسیر واگذاری است.

مهندس مهدی شریفی عضو هیأت مدیره سازمان استان نیز نظریات خود را درباره قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان به شرح زیر بیان می کند: موضوع ترکیب اعضای

معماری، برق، مکانیک و خلاصه همه عوامل مربوط نتایج کار به مراتب بهتر است. بهره‌وری مناسب حاصل می شود و این حداقل در جهت منافع خود سازنده است، گذشته از اینکه حفظ و صیانت سرمایه های ملی نیز بطور غیرمستقیم دوباره منافع جداگانه ای برای وی دارد. ما می بینیم آگاهی و فرهنگ مردم روی کار مهندسی مؤثر است و با افزایش آن ما نیز رضایت حرفه ای حاصل می کنیم.

مهندس لک در خصوص احیای بافت های فرسوده همدان می گوید:

فرسوده ترین بافت همدان منطقه جولان همدان است که قدیمی ترین منطقه می باشد. مسکن و شهرسازی اولین ارگانی بود که درباره ساخت بافت قدیم کار را

نوعی به روند نامناسب دامن می زنند.

باید فرهنگ اخذ خدمات مهندسی توسط مالکان تقویت شود، مالک تصور می کند هزینه سنگینی را پرداخت می کند که پروانه ساختمان بگیرد و در نتیجه طرفه می رود و گاهی هم بدون پروانه ساخت و ساز می کند. رقم مورد نظر مهندسان برای خدمات مربوط چیزی در حدود ۲ تا ۳ درصد است که واقعاً برای خدمات مهندسی، حتی در صورت تأمین آن هم، اندک است، اما همین رقم ناچیز هم قابل حصول نبوده است.

سازمان در سال های اخیر براساس قرارداد مصوب هیأت مدیره با شرکت گاز، بازرسی و نظارت لوله کشی گاز ساختمان ها را از طریق امضای خود در رشته مکانیک در دست اجرا دارد که تاکنون نتیجه خوبی داشته و منجر به همکاری دو جانبه شده است.

اقدامات سازمان طوری بود که اکثر مردم با شناخت حتی ابتدایی از خدمات مهندسی، ابتدا دنبال بنا و استاد معمار نمی روند. سازمان با تهیه بروشور و نشریات در ارتقای آگاهی عمومی تلاش کرده است، در عمل نیز مردم احساس می کنند وقتی کاری مهندسی ساز می شود، خریدار رغبت بیشتری پیدا می کند، از فضاها حداکثر استفاده می شود، مصالح پرت و دورریز کمتری دارد، در زمینه سازه،

نشوند دقیقاً نقشه های سازه ای منطبق با استاندارد ۲۸۰۰ و مقررات ملی ساختمان را اجرا کنند، از تسهیلات بانک مسکن محروم می شدند، موضوع استحکام سازه ای در ارائه تسهیلات بانک نیز بصورت فرم امتیاز بندی

سازمان و از طریق اکیپ های بازرسی در ۴ رشته مورد بررسی و کنترل قرار می گیرد. در زمان پایان کار هم فرم ارزشیابی حتماً باید به تأیید مهندس ناظر و سازمان برسد، بانک هم به شرطی وام پرداخت می کند که مالک این فرم را ارائه کند، در غیر اینصورت حتی زمانی که امتیاز بندی کم باشد، بانک از اعطای وام خودداری می کند. بانک مسکن این همکاری را دارد و اکنون مهندسان از نظر تأمین نظریات فنی خود، به نسبت ۳-۴ سال گذشته تا هشتاد درصد رضایت دارند. باید توجه کرد که این راهکار پیشنهادی سازمان استان همدان بوده و الحق مسؤولان بانک مسکن نیز همکاری خوبی به عمل آورند و پس از چند جلسه هماهنگی لازم انجام و طرح به اجرا درآمد که نتایج بسیار خوب و مثبت در برداشته است و می توان آن را در سایر استان ها نیز به کار برد. از نتایج این طرح ساخت و سازی با کیفیتی مطلوب و استحکام کافی در سراسر کشور خواهد بود.

مهندس شریفی درباره افزایش قیمت مسکن در شهر همدان معتقد است که قیمت مسکن در اوایل سال جاری به نسبت سال ۱۳۸۰ در حدود

این مغایرت با ظرافت خاصی اعمال شده و بدین نحو است که تناسب با تعداد اعضا به تفکیک رشته های اصلی را به تناسب با تعداد اعضا بسنده کرده اند. در جداول آیین نامه اجرایی کجای می توان تناسبی بین اعضای رشته ها در هر سازمان و انتخاب شوندگان شان در هیأت مدیره یافت؟ آیا نسبت ۳ نفر به ۳۵۰ نفر را در کنار ۳ نفر به پنجاه نفر می توان مناسب نامید؟ این کجا متناسب است؟ مهندس شریفی درباره کنترل ساختمان می گوید:

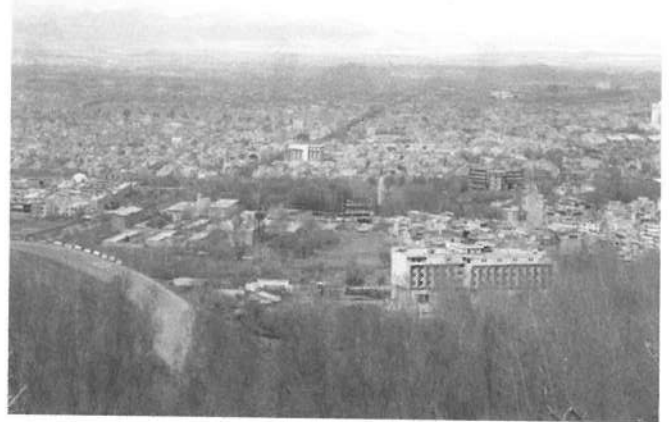
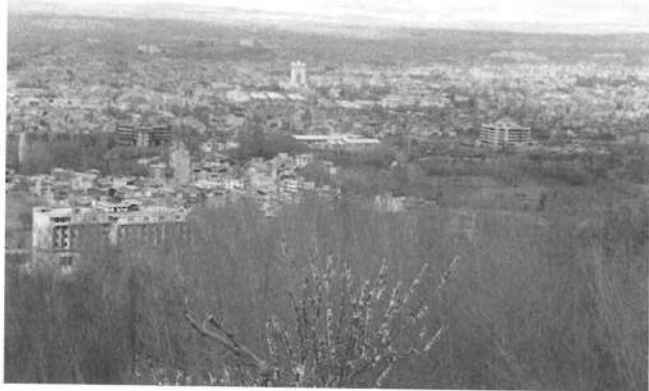
مهندس شریفی

فرهنگی و اعمال نظر فنی مهندسان نیز در این مورد مؤثر واقع شده است. کسانی که حاضر

یکی از مواردی که ما بیشتر روی آن تأکید داریم، اجرای دقیق استاندارد ۲۸۰۰ است که با همکاری بانک مسکن راه کار جدیدی در این زمینه اعمال می شود. البته کار

هیأت مدیره، مشکلی است که چندسال دیگر گریبانگیر سازمان در سطح استان هست. در همایش ها و سمینارها، همواره این مثال مطرح می شود، حتی چندبار هم نظر خواهی شده است، متأسفانه تاکنون اقدام قاطعی برای رفع این مشکل به

عمل نیامده است. در دو نوبت هیأت عمومی اخیر، در بابلسر و گیلان هم این موضوع مورد بحث قرار گرفت. عمده مشکلات ناشی از این همین بحث است. باید تعداد اعضای هیأت مدیره به نسبت اعضای سازمان در رشته های مختلف باشد. در اینجا نکته ای مستتر است در ماده ۱۲ قانون تعداد اعضای اصلی هیأت مدیره متناسب با تعداد اعضا به تفکیک رشته های اصلی پیش بینی شده، اما معلوم نیست چرا در آیین نامه اجرایی خلاف آن مطرح شده که به نظر می رسد نظر تعداد خاصی اعمال شده تا منافع اکثریت اعضا فدای اقلیتی شود. بطور مثال در سازمان یک استان که ۳۵۰ عضو در رشته عمران و ۵۰ عضو در رشته معماری دارد، هر یک از رشته ها دارای سه عضو در هیأت مدیره اند، بنابراین تصمیم گیری درباره مسائل این ۳۵۰ عضو و رشته آنان اکثر آمتوقف می شود. آنچه هم که اکثریت اعضای سازمان ها در استان ها می خواهند چیزی فراتر از قانون نیست، بلکه اعمال ماده ۱۲ قانون و تصحیح آیین نامه بر اساس قانون. وزارت مسکن و شهرسازی باید به این مغایرت اساسی و تبعات منفی آن توجه کند.

رابطان استانی نشریه شمس

در سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ها

آذربایجان شرقی: مهندس عبدالله مولوی

آذربایجان غربی: مهندس سید فتح آ... فوآد مرعشی

بوشهر: مهندس احمد بهادرمنش

چهارمحال و بختیاری: مهندس بهروز قادری دهکردی

خوزستان: مهندس منصور بدیعی فر

زنجان: مهندس حمید شعبان زاده

سمنان: مهندس سید محمد خاتمی

سیستان و بلوچستان: مهندس محمد رضائی کیا

فارس: مهندس محمد رضا راهنما

قم: مهندس سید جعفر معصومی فر

کردستان: مهندس بهرام رضا طلبی

لرستان: محمد ناصر بهاری

گیلان: مهندس ابوالحسن سمیع یوسفی

مازندران: مهندس خیراله خیر الهی

مرکزی: مهندس موسی مؤمنی

هرمزگان: مهندس مسعود مصفا

یزد: مهندس محمدرضا کوچک زاده

رابطان بقیه استان ها متعاقباً معرفی خواهد شد.

دو برابر و حتی بیشتر شده است. وی گران شدن مصالح، افزایش دستمزد کارگران، افزایش نقدینگی در جامعه در سطح همدان (که رواج کارهای خدماتی نیز از دلایل همین امر است)، فعال نبودن بخش صنعت، عدم فروش تراکم در شهر تهران و گسیل سرمایه ها به شهرهای دیگر را از دلایل این امر می داند.

مهندس سیدمهدی علوی نایب رئیس اول و خزانه دار سازمان و دارای تحصیلات مهندسی مکانیک، رونق توجه به مسائل مهندسی در بخش تأسیساتی ساختمان را در دو سه سال اخیر قابل توجه می داند. وی می گوید حضور فنی مهندسان تأسیسات در عرصه ساخت و سازها در ساختمان های شهری در همدان شاید در سطح شهرهای کشور حتی تهران بی نظیر است. تأسیسات مکانیکی و برقی علاوه بر آنکه دارای طراحی و نقشه های مصوب و کنترل شده است، در حین اجرا نیز مورد نظارت و بازرسی است. نظارت مستمر در حین اجرای تأسیسات ساختمانی در خیلی از استان ها وجود ندارد. به همین دلیل کیفیت اجرای تأسیسات ساختمانی در همدان خیلی بهتر از قبل شده است. از طرفی قرارداد هیأت مدیره سازمان با شرکت گاز نیز که از خردادماه سال قبل آغاز شده مورد نظر سنجی های مختلف قرار گرفته، براساس این نظر سنجی ها هم مردم و هم مسوولان شرکت گاز از نحوه و کیفیت کار مهندسان و سازمان راضی هستند. اعضای گروه مکانیک نیز انتظار دارند تناسب اعضای هیأت مدیره با تعداد اعضای سازمان در رشته های اصلی رعایت شود.

وی در خصوص انتظارات دیگر مهندسان از سازمان، ضرورت برنامه ریزی برای افزایش سطح آگاهی حرفه ای و تخصصی و ارتقای علمی اعضا بخصوص مهندسان جوان، تشکیل سمینارهای علمی و آموزشی بویژه ارائه نکات و فن آوری های روز، توجه به تنوع تولیدات و جلوگیری از تولید مصالح غیر استاندارد بویژه در زمینه برق و مکانیک را برمی شمارد. وی معتقد است برخی از این موارد چنانچه با برنامه ریزی شورای مرکزی و از طریق مراجع ملی حل شود، مثلاً در خصوص مصالح غیراستاندارد، نتایج آن بهتر و مناسب تر خواهد بود.

[مقاله]

مهندس منوچهر شیبانی اصل

نایب رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران

امضافروشی، آسیب اجتماعی در مهندسی

ساختمان، توسط مهندسی است که اطلاعی از ماهیت تهیه آنها و محتوا و تهیه کنندگان آنها و ملک و مالک آن ندارد و در قبال دریافت مبلغی - که از تعرفه جاری بسیار کمتر است - از طریق امضای خود - که امضای مجاز شمرده می شود - آن ها را برای ساخت و اجرا تأیید می نماید.

روال صحیح ارائه خدمات بدین گونه است که مهندس باید در ارتباط مستقیم با مالک (کارفرما) قرار گیرد، پس از عقد قرارداد و تعیین حدود خدمات بر اساس اصول مهندسی رأساً یا توسط

کارکنان خود - البته بطور کامل زیر نظر خود - نقشه ها و مدارک فنی ساختمان را تهیه کند و مستقیماً به کارفرما تحویل دهد و براساس قرارداد منعقد، بهای خدمات خود را دریافت کند، البته می توان تأیید مدارکی را نیز که توسط یک یا تعدادی از همکاران مورد اعتماد فرد تهیه می شود، پس از انجام بررسی های کامل توسط شخص وی و حصول اطمینان از صحت و دقت آنها در این زمره در نظر گرفت. در عرصه اجرای ساختمان و نظارت بر اجرا نیز امضافروشی با اندک تفاوتی به انجام می رسد. تفاوت بارز امضافروشی با ارائه واقعی خدمات مهندسی در این است که دراولی پولی بدون زحمت - گرچه کمتر - و بسرعت حاصل می شود اما در دومی زحمت و تحمل مشقتی است و نیاز به صرف وقت و حوصله و دقت.

گرچه امضافروشی عملی مذموم است اما فرزند ناپاک تر دارد که از آن نیز به مراتب سخیف تر است و آن "برگه فروشی" است. "برگه" واژه ای است که در مقام تلخیص عامیانه عبارت "برگ تأیید طرح معماری (یا محاسبات یا تعهد نظارت) ساختمان" که توسط شهرداری

شهرها، همه روزه شاهد فعالیت های انسان هاست. فعالیت هایی که مبتنی بر نظم اجتماعی (۱) است و این نظم از طریق رفتار افراد و گروه های اجتماعی تداوم می یابد. هر رفتار اجتماعی نیز به واسطه هنجارها - یا استانداردهای رفتاری که از افراد و گروه های اجتماعی انتظار می رود - و قوانین خاص اداره می شود. بررسی آسیب های

اجتماعی در واقع یکی از شیوه های تقویت هنجارهای قراردادی است بویژه آسیب هایی که در رفتار حرفه ای صاحبان حرف خاص نظیر پزشکی، مهندسی و وکالت بروز کند. این نوع حرف از دیرباز - حداقل در اجتماع ما - نقشی مرجع گونه و فرهنگ ساز داشته است و رفتار حرفه ای و حتی رفتار فردی صاحبان این حرف سرمشق بسیاری از آحاد جامعه بوده است.

این التزام عملی به قراردادهای اجتماعی و به عبارت دیگر تعهد به «اخلاق حرفه ای» نه تنها جایگاهی ویژه برای آنان تدارک می بیند، بلکه صیانت از حرفه و شأن و اعتبار جمعی و فردی شان را شکل می دهد و حال اگر آسیبی در آن رخنه کند، باید آن را شکافت و به درمانش پرداخت.

مقوله امضافروشی از آسیب های اجتماعی حرفه ای در مهندسی ساختمان است که بویژه در این اواخر رونقی یافته و چهره ای نامیمون از رفتار حرفه ای را به منصفه ظهور رسانده است و بخصوص در ساخت و ساز شهری نمودی عینی و روزافزون می یابد. البته نمونه هایی در سایر بخش های مهندسی ساختمان نیز می توان یافت که چون در این جا مقوله ساخت و ساز شهری مطرح است، فرصتی دیگر را می طلبد. امضافروشی چیست؟ امضافروشی تأیید نقشه ها و مدارک فنی

بررسی آسیب های اجتماعی در واقع یکی از شیوه های تقویت هنجارهای قراردادی است. بویژه آسیب هایی که در رفتار حرفه ای صاحبان حرف خاص نظیر پزشکی، مهندسی و وکالت بروز کند.

ای جزء هنجارهای مهندسی نه تنها نزد ماکه در همه جهان است تردیدی نیست و بی شک پدیده امضافروشی یک مسأله اجتماعی مهندسی است و به آن باید به عنوان «آسیب اجتماعی» یا شاید «انحراف اجتماعی» نگاه کرد.

«مرتن» (۳) جامعه‌شناس امریکایی «انحرافات اجتماعی» را در روابط میان سه عامل اهداف فرهنگی، ضابطه‌هایی رفتار اجتماعی و وسایل نهادی شده مبین توزیع امکانات و فرصت‌های داند. ساخت فرهنگی جامعه افراد را در مقابل اهدافی واحد قرار می‌دهد. قواعدی هم برای رسیدن به آن به عنوان قواعد مشروع تعیین می‌کند، اما آنجا که وسایل مشروع بطور یکسان در اختیار همگان قرار ندارد، رفتار انحرافی آغاز می‌شود. در واقع انحراف، از عدم توانایی فرد در دستیابی به اهداف مورد نظر جامعه ناشی می‌شود. از طرفی به عقیده «ریزمن» (۴) ریشه نداشتن در سنت‌های جامعه و احساس خود مختاری عامل بروز رفتارهای انحرافی است. با این نگرش ساختار فرهنگی جامعه را می‌توان نخستین عامل مؤثر در ایجاد «امضافروشی» دانست. اهداف مادی به شدت در جامعه مطلوبیت یافته است و بسته به شرایط تجرد یا تأهل اهداف مالی برای رسیدن به آمال و آرزوها

(ازدواج، تهیه مسکن، تهیه خودرو و ... در کنار سایر امکانات چون آموزش و بازآموزی خود و تحصیل فرزندان، بهداشت و درمان، سفر و اوقات فراغت، حتی تهیه کتاب، رایانه، نرم افزار و ...) برای هر مهندس - همانند دیگر آحاد جامعه- به موضوعی تعیین کننده تبدیل شده است و شاید عنوان «مهندس» و نگاه عامه به دارنده این صفت توجه به این

اهداف را تشدید می‌کند. در این راستا همسازسازی مقررات گرای (سرکوب اهداف مالی و تحمل مشکلات ناشی از آن) گوشه گیری یا نوآوری در تخطف به عنوان روش‌های مختلف تطابق فردی پیش رو قرار می‌گیرد.

عامل دوم ضعف ضابطه‌های رفتار اجتماعی است. قواعد و مقررات کار آمد و چاره ساز وجود ندارد. واسطه‌ها و افراد فاقد صلاحیت، عرصه‌ای با وسعت نامحدود یافته‌اند و هر آنچه می‌توانند، می‌کنند و به احدى پاسخگو نیستند. تشکل‌ها و سازمان‌های حرفه‌ای یا آن چنان در رخوت و رکودند که «اصحاب کهف» را تداعی می‌کنند یا آن چنان گرفتار مشکلات داخلی و تارهای تنیده برخوندند که امکان هیچ حرکتی نمی‌یابند و در نتیجه در سامان دادن به این بی سامانی و امانده‌اند و بدین سان بزرگترین عامل بازدارنده یعنی «نظارت اجتماعی» (۵) مغفول مانده است. در نظارت اجتماعی، قوانین اهمیتی ویژه دارد و با کسانی که از هنجارهای اجتماعی سرپیچی می‌کنند، مقابله می‌شود و مجال خودمختاری از آنان سلب می‌شود. بر این اساس قوانین، قواعد و مقررات با نظارت اجتماعی، نظم را در جامعه برقرار می‌سازد. در کنار قوانین و مقررات «اخلاق حرفه‌ای» نیز نقشی بسزا داراست.

با نگاهی کوتاه به روند تهیه و ارائه و نهایتاً دریافت «برگه‌های تعهد» و نقشه‌ها و مدارک فنی، توسط شهرداری و اعمال نظارت بر اجرا در ساخت و ساز شهری، قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و

در اختیار مهندسان قرار می‌گیرد، باب شده و خود تجارتمی رابه وجود آورده است که بی اغراق باید گفت ارقامی هنگفت از طریق خرید و فروش آن جا به جا می‌شود و غالباً نصیب دلالان و واسطه‌هایی می‌شود که هیچ نوع مسؤولیتی در کاری که انجام می‌دهند ندارند و در هر رشته و زمینه‌ای نیز دخالت می‌کنند. روال «برگه فروشی» نیز این گونه است که مهندس برگه‌های دریافتی از شهرداری را، در قبال اخذ وجه در اختیار دلالان برگه قرار می‌دهد. بعضاً امضای روی نقشه‌ها (در طراحی) و حتی اوراق سفید امضای گزارش‌های نظارت را نیز به آنان می‌سپارد. الزام مهر مهندس و حضور شخص مهندس در شهرداری هم تفاوت زیادی برای این افراد ایجاد نکرده است، تنها روش‌هایشان را تغییر داده‌اند. حجم فراوان آگهی‌های «خرید و فروش برگه» در روزنامه‌ها که تا چندی پیش در گستاخانه‌ترین صور ممکن رایج بوده و اینک با تغییر شکل ظاهر در همان محتوا جریان دارد و موارد مربوط به جعل امضای مهندسان خود به تنهایی عمق فاجعه را نشان می‌دهد.

امضافروشی، پی‌آمدهای بسیار نامطلوب دارد که برخی از آن‌ها به شرح زیر است:

در اینکه حفظ شأن و اعتبار مهندسی و ارائه صحیح خدمات حرفه‌ای جزء هنجارهای مهندسی نه تنها نزد ما که در همه جهان است تردیدی نیست و بی شک پدیده امضافروشی یک مسأله اجتماعی مهندسی است و به آن باید به عنوان «آسیب اجتماعی» یا شاید «انحراف اجتماعی» نگاه کرد.

۱ - پذیرش مسؤولیت بدون آگاهی از آنچه مسؤولیتش پذیرفته می‌شود و در نتیجه تبعات سنگین مدنی و جزایی برای مهندس. ۲ - رواج دادن حضور دلالان در حرفه و تنگ کردن عرصه بر مهندسان همکار. ۳ - رواج نقشه‌های بی محتوا و نبودن نظارت فنی و در نتیجه تولید ساختمان‌هایی بدون رعایت اصول فنی و بدون کیفیت مناسب.

۴ - اجباری شمرده شدن امضای مهندس صرفاً برای تکمیل پرونده شهرداری توسط مالک و افت اهمیت مهندسی.

۵ - نزول جایگاه اجتماعی و شأن مهندسی و مهندس.

۶ - ایجاد بی اعتمادی عمومی نسبت به مهندسان.

۷ - به وجود آمدن رقابت‌های منفی در جهت کاهش حق الزحمه مهندسی و عدم رعایت ضوابط و مقررات و ...

آنچه درباره این رفتار ناهنجار حرفه‌ای می‌توان گفت به بنیان ارزش‌ها در جامعه- در این زمینه در بخش ساختمان- معطوف می‌شود. ارزش‌ها در واقع مفاهیمی از مطلوب و مناسب یا نامطلوب و نامناسب بودن است. ارزش‌ها تعیین می‌کند که برای مردم جامعه چه چیزی مهم است. آیا دریافت خدمات مهندسی مطلوب برای مردم «ارزش» تلقی می‌شود؟ آیا ارائه خدمات مهندسی به عنوان «ارزش» برای مهندسان مطرح است؟ در هر حال می‌توان رابطه‌ای مستقیم بین ارزش‌ها، هنجارها و قضاوت‌های اجتماعی یافت. البته باید توجه داشت که در هر جامعه‌ای ممکن است بعضی از افراد، برخی از ارزش‌ها و هنجارها را نپذیرند و تخطف از هنجارهای اجتماعی را پیشه سازند. رابرت نیسبت (۲) می‌گوید: «مسأله اجتماعی شیوه‌ای از رفتار است که از جانب نظم اجتماعی به عنوان تخطف از یک یا تعدادی از هنجارهای مورد تأیید جامعه تلقی می‌شود.» (در اینکه حفظ شأن و اعتبار مهندسی و ارائه صحیح خدمات حرفه

واژه های بیگانه با ضبط فارسی و معادل های مصوب آن ها

علوم پایه

و
فنی

و
مهندسی

ردیف	ضبط فارسی واژه بیگانه	واژه مصوب فرهنگستان
۱	اتوماتیک	خودکار، خود به خود
۲	اکولوژی	بوم شناسی، بوم شناخت
۳	پمپاژ	پمپ زنی، تلمبه زنی
۴	ترموکوپل	بندآور
۵	تکنولوژی	فناوری
۶	تکنولوژیست	فناور
۷	تکنولوژیک	فناورانه
۸	تکنسین	فن ورز
۹	تکنیک	فن
۱۰	چیلو	سردکن
۱۱	فاز	گام
۱۲	فیلتر	پالایه
۱۳	ماکت	نمونک
۱۴	مکتبزه	ماشینی

ارتباطات

و پست

و مخابرات

ردیف	ضبط فارسی واژه بیگانه	واژه مصوب فرهنگستان
۱	آپونه	مشترک
۲	اپراتور	کارور
۳	انسرینگ ماشین	پیام گیر
۴	ایمیل	پیام نگار
۵	بروشور	دفترک
۶	بولتن	خبرنامه
۷	تله تکست	پیام نما
۸	تله کومونیکاسیون	مخابرات
۹	فاکس	دورنگار
۱۰	فاکس (کردن)	دورنگاری
۱۱	کاتالوگ (در کتابداری)	فهرست
۱۲	کاتالوگ (معرفی کالا)	کالاتما
۱۳	کاتالوگ (شرح کالا)	کارنما

بخصوص آئین نامه اجرایی آن و بی تفاوتی نسبی تشکل های حرفه ای براحتی می توان ضعف ها و کاستی های نظارت اجتماعی در این خصوص را دریافت. شکی نیست که در اسرع وقت باید با اعمال تغییرات مناسب، ضعف ها و کاستی های آن را برطرف کرد.

عامل سوم یعنی توزیع امکانات و فرصت ها نیز تأثیری مهم در این رفتار دارد. برخی امکانات دسترسی به خدمات مهندسی انواع ساختمان ها با زیر بناهای مختلف به هر تعداد و بعضاً با هر مبلغ دلخواه را دارند (در زمینه تهیه نقشه ها و نظارت) و کسانی حتی از دسترسی به یک کارفرما محرومند و البته این امر، صرفاً به دلیل توانایی و کارآمدی فنی یا نداشتن آن نیست، بلکه علل محیطی تعیین کننده اند که خود بحثی جداست. گرچه تدوین ضوابط اگر بصورت غیر علمی و غیر کارشناسانه باشد، بویژه در مواردی چون ظرفیت اشتغال و رتبه بندی نیز این توزیع نامناسب را افزایش می دهد.

در نهایت به عنوان راه حلی برای رفع این آسیب اجتماعی از مهندسی ساختمان، از آنجا که عمیقاً لزوم نگرش سیستمی در این موضوع احساس می شود و دلیل اصلی تمامی مشکلات موجود فقدان سیستم جامع در نحوه ارائه خدمات مهندسی است، باید گفت تا زمانی که تفکر سیستمی در دیدگاه تصمیم گیران و تصمیم سازان و حتی مهندسان شکل نگرفته و مزایای عملکرد سیستمی برای آنان معلوم نشده است، درمانی برای این درد و ده ها مشکل مدیریتی، حرفه ای و فنی دیگر وجود نخواهد داشت و رشد آن چون سرطانی روز افزون و همه گیر خواهد شد و از جسم مهندسی هرچه بیشتر تغذیه خواهد کرد. تا زمانی که شهرداری، وزارت مسکن و شهرسازی، نظام مهندسی ساختمان و مهندسان در جزایر جداگانه ای قرار می گیرند که فقط پل های باریک لرزان و گاهی یک طرفه آنها را به هم وصل می کند و انرژی ها صرف اثبات خود و نفی دیگران می شود و برخی "من" بودن را به "چند من با هم بودن" ترجیح می دهند، امید بهبود کم رنگ است. اگر بتوان "تفکر سیستمی" را حاکم کرد و در چارچوب آن قوانین و مقرراتی کارآمد بوجود آورد و اخلاق حرفه ای را بطور مناسب مستقر ساخت، به نحوی که به اندازه کافی بسط یافته، ترویج شده و نهادینه در باورهای عموم مهندسان باشد و از این راه در انتخاب اهداف آنان نیز تأثیر گذارد و اگر در این سیستم به نقش آموزش مهندسان از جنبه های حرفه ای - که در هیچ دانشگاهی آموخته نمی شود - توجه شود، اگر آنانی که خود پیشقراولان عرصه حرفه اند یا در جاهای مختلف مسوولیتی در حرفه دارند، یا نمایندگی دیگران را بر عهده می گیرند، خود بیش از همه به اخلاق حرفه ای، رعایت تعهدات خود و ضوابط و مقررات پای بند باشند و متخلفان نیز مجال نیابند بعضاً در سایه دیگران خود را پنهان سازند و اگر آنان که از عهد عمومی حرفه عدول می کنند، مجازات مناسب ببینند، می توان چشم اندازی روشن برای حل این مشکل و مشکلات دیگر نوید داد.

پی نوشت:

- (۱) social order
- (۲) Nisbert, R
- (۳) Merton, R.K
- (۴) Risman
- (۵) Social Control

ششپایانی اصل، منوچهر، تجارت برگه و مهندس برده، ماهنامه ساخت و ساز، شماره دوم، ۱۳۷۹

آشنایی با سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان غربی

سازمان نظام مهندسی آذربایجان غربی در سه طبقه از این ساختمان مستقر است

پیشینه تاریخی

مساجدی که همگی سخن از تاریخ و قدمت مدنیت در این مرز و بوم دارند ، تپه های باستانی حسنلوی نقده سابقه شش هزار سال پیش از تولد حضرت مسیح را پشت سر خود دارند.

جغرافیای سیاسی

مساحت استان آذربایجان غربی به همراه گستره دریاچه ارومیه برابر با ۴۳۶۶۰ کیلومتر مربع است که حداکثر ۶۰۰۰ کیلومتر مربع از این سطح به دریاچه ارومیه تعلق دارد. این استان از شمال محدود است به کشور ترکیه و جمهوری نخجوان و جمهوری ارمنستان، از شرق به استان آذربایجان شرقی، از جنوب به استان کردستان و از غرب به عراق و ترکیه مساحت آذربایجان غربی حدود ۲/۲۵ درصد سطح کل کشور است این استان حدود ۲۵۰۰۰۰۰ نفر جمعیت دارد. آذربایجان غربی دارای چهارده شهرستان، ۳۶ بخش، ۱۰۹ دهستان و مجموعاً ۳۰۰۹ نقطه روستایی است. همچنین این استان دارای ۳۰ نقطه شهری است که دارای شهرداری فعال می باشند مرکز این استان ارومیه است که سطحی برابر با ۵۲۵۷ کیلومتر مربع داشته و از جمعیتی بیش از ۶۰۰ هزار نفر برخوردار است. شهرستان های این استان عبارتند از: ارومیه، مهاباد، خوی، سلماس، ماکو، اشنویه، پیرانشهر، سردشت، نقده،

سرزمین تاریخی آذربایجان غربی با پیشینه کهن باستانی یکی از پایگاه های بزرگ و در خور توجه مدنیت و حیثیت سیاسی ایران زمین است. آثار بجا مانده از دوران بسیار کهن تاریخی حکایت از سابقه حکومتداری و شهرنشینی و دولتداری در این سرزمین باستانی دارد. در دوران پیش از تاریخ اقوام گوناگونی مانند حوری ها، ماناها، آریاها در این سرزمین دولت تشکیل داده و حکومت داشته اند. دولتهای موصلصیر، آردینی و اورارتوها از جمله حکومت هایی هستند که در هزاره های هفتم و هشتم و نهم پیش از میلاد در آذربایجان غربی استقرار داشته اند.

کهن ترین پیشینه مدنیت موجود در آذربایجان غربی مربوط به هزاره هفتم پیش از میلاد در روستای اهرنجان از شهرستان سلماس است که بصورت روستایی کامل با محلات مسکونی و راسته های ویژه حرف و صنایع مختلف به حیات خود ادامه می داد و جای آن امروزه در کوی فرهنگیان ۱ و ۲ شهر سلماس فعلی است.

گوشه و کنار آذربایجان غربی سرشار است از تپه های باستانی، دژها، حجاری ها و کنده کاری ها بر سنگ و کوه، آتشکده ها، کلیساها و

نمونه ای از معماری مدرن مسکونی در ارومیه

ارومیه، برج سه گنبد، کلیسای ننه مریم، کلیسای سیر، کلیسای مارگورگیز در ارومیه، حجاریهای خان تختی در نزدیکی سلماس، مسجد مطلب خان خوی، برج شمس تبریزی

میاندوآب، بوکان، شاهیندژ، تکاب، سیه چشمه، (چالدران).

به غیر از نقاط فوق در شانزده نقطه شهری دیگر استان شهرداری تأسیس و فعالیت می نماید که عبارتند از:

نوشین شهر، سرو، سیلوانا، قوشچی، تازه شهر، فیروزی، اوغلی، قره ضیاء الدین، پلدشت، شوط، بازرگان، میرآباد، نالوس، چهاربرج، محمدیار، کشاورز.

آذربایجان غربی سرشار از نقاط دیدنی، جاذبه های تاریخی، گردشگری و تفریحی است که اکثر آنها در چهارچوب آثار باستانی و تاریخی استان می گنجد.

مهمترین این آثار و نقاط عبارتند از آتشکده و قصر تخت سلیمان، زندان سلیمان در تکاب، تپه های باستانی حسنلو در نقده مسجد جامع

آنچه که ذکر شد تنها گوشه ای از جاذبه های تاریخی، توریستی و گردشگری استان آذربایجان غربی را شامل می شود. و گرنه استان سرشار است از بیش از یکصد تپه تاریخی و باستانی که همه حکایت از وجود تاریخ و تمدن و فرهنگ در این استان دارد و هنوز حتی حفاری هم نشده است.

جاذبه های طبیعی و گردشگری استان نیز خود حکایتی دیگر دارد، طبیعت دل انگیز و زیبای گستره نیلی دریاچه ارومیه، دامنه های خیال انگیز و وهم آلود جنگل های سردشت و کوهستان های استان، ریزش رویایی آبشار شلماش و سوله دوکن و چشم انداز اثری پهنه چشمه ثریا و طبیعت دوشیزه دریاچه مارمیشو و دهها چشمه گوارای نوشیدنی و آبهای گرم و معدنی هر کدام تابلویی از طبیعت مطبوع، دل انگیز و رویایی این سرزمین اهورایی و ارجمند را ارائه می کنند.

کلیسای قریس، کلیسای ملهذان در خوی، کلیسای زُر زُر، قره کلیسا (تادئوس مقدس)، مقبره سید صدرالدین وزیرشاه اسماعیل صفوی در حومه چالدران، غار فخریگاه، غار سهولان، مسجد جامع در مهآباد، کاخ باغچه جوق (کاخ سردار) در ماکو، دژ بسطام در قره ضیاء الدین، دژ

دم دم، قلعه سردوک، گورچین قلعه در حومه ارومیه، دریاچه مارمیشو، دریاچه ارومیه، پیست اسکی خوشاکو، گردشگاه بند درارومیه، آبشار سلماس و جنگلهای سردشت در شهر سردشت.

سازمان نظام مهندسی استان

سنگ بنای سازمان نظام مهندسی استان در دوره آزمایشی در سال ۶۹ با حضور حدود

نمونه ای از معماری اداری مدرن ارومیه

ساختمان مرکزی مخابرات آذربایجان غربی

مقبره برج سده گنبد در منطقه دوره سلجوقیان در مرکز شهر ارومیه

شهر ارومیه و نیم بقیه متعلق به بقیه دفاتر نمایندگی شهرستان ها است.

سازمان نظام مهندسی استان در اجرای قرارداد جمعی و سراسری نظارت و کنترل گازرسانی، امر کنترل و نظارت گاز خانگی و تجاری شهری را در سراسر استان بعهده دارد.

دریاچه ارومیه

دریاچه ارومیه که در طول تاریخ با نام های ریما، شیکاسته، چی چست، چی چسته، اسپوتا، کبودان، طلا، کبودان نامیده شده بین دو استان آذربایجان غربی و شرقی واقع و مساحتی بین ۴۵۰۰-۶۰۰۰ کیلومتر مربع را بخود اختصاص می دهد معروفست که تولد حضرت زردشت در اطراف دریاچه ارومیه بوده است.

طول دریاچه حدود ۱۴۰ کیلومتر و متوسط عرض آن برابر با ۲۲ کیلومتر است عمیق ترین جای دریاچه ۱۵ متر گودی دارد.

دریاچه ارومیه حدود ۱۰۲ جزیره دارد که مهم ترین آنها قویون داغی (کبودان)، شاهی (اسلامی)، آرزو، اسپیر، اشک است. بجز جزیره اسلامی بقیه جزایر دریاچه خالی از سکنه است. این دریاچه که دومین دریاچه

دسته سازمان های فعالی است که علاوه بر مرکز استان در نه شهر دیگر استان دارای دفتر نمایندگی است.

به غیر از ارومیه، دفاتر نمایندگی سازمان نظام مهندسی در شهرستان های خوی، مهاباد، سلماس، ماکو، نقده، پیرانشهر، سردشت، میاندوآب و بوکان فعال هستند.

در شهرهایی که در شمول ماده ۴ قانون سازمان نظام مهندسی واقع نمی شوند، کانون مهندسان تشکیل شده است. این شهرها عبارتند از اشنویه و شاهیندژ که نظارت و رسیدگی به امور مهندسی و ساختمان سازی مسکونی از طریق همکاری این کانون ها با شهرداری ها صورت می پذیرد.

سازمان نظام مهندسی استان و دفاتر نمایندگی شهرستان ها همکاری تنگاتنگی با شهرداری ها داشته و در سایه این حسن روابط امور کنترل نقشه های ساختمانی تماماً توسط گروه های کنترل نقشه سازمان نظام مهندسی صورت می گیرد، مجموع مترائ سالانه زیربنای نقشه هایی که توسط گروه های کنترل نقشه در سراسر استان مورد رسیدگی و کنترل واقع می شود حدود ۱۴۰۰۰۰ مترمربع است که نیمی از آن سهم

هفتاد نفر مهندس گذارده شد و حالا که حدود یک دهه از آن تاریخ گذشته و نظام مهندسی دو دوره از عمر رسمی خود را می گذراند نظام مهندسی استان آذربایجان غربی بیش از یک هزار و چهارصد نفر عضو مهندس دارد. تعداد دقیق مهندسان استان بر اساس آخرین آمار موجود و به تفکیک گروه های تخصصی به شرح زیر می باشد:

گروه تخصصی	تعداد مهندسان عضو کلیه پایه ها
عمران	۱۱۱۲ نفر
معماری	۶۱ نفر
تأسیسات برقی	۶۸ نفر
تأسیسات مکانیکی	۱۲۹ نفر
نقشه برداری	۲۵ نفر
شهرسازی	۱۲ نفر
جمع کل	۱۴۰۷ نفر

به این ترتیب بر اساس آمار فوق در دوره سوم انتخابات سازمان نظام مهندسی استان، تعداد مهندسان حاضر در هیأت مدیره از ۹ نفر به سیزده نفر افزایش خواهند یافت. سازمان نظام مهندسی ساختمان آذربایجان غربی از آن

سال ۷۹ برگزار شد، افراد از جانب اعضاء به عضویت هیأت مدیره انتخاب شدند. آقایان مهندس ارادتی، مهندس توسلی، مهندس ضمیری، مهندس رضا عابدی، مهندس سیمایی، مهندس محمدحسین عابدی، مهندس هاشم زاده، مهندس فرزین،

آپارتمان سازی در دهه اخیر در ارومیه مازندران شهرهای ایران رواج یافته

شوردنیاست در میان دریاچه های جهان مقام بیستم را دارد، دریاچه ارومیه که بنام پارک ملی دریاچه ارومیه معروف می باشد به دلیل

ویژگیهای خاص و ارزشمند طبیعی و اکولوژیکی از جانب یونسکو جزو یکی از ۵۹ پارک بین المللی و ذخایر طبیعی و ارزشمند جهانی به ثبت رسیده است.

این دریاچه با اکوسیستم اطرافش مجموعه بی نظیر و گرانبهایی از محیط طبیعی را عرضه می کند که زیستگاه گسترده پرندگان متنوع مهاجری است که در فصولی از سال این نقطه را برای تخم گذاری و آرامش انتخاب می کنند، پرندگانی که از قاره استرالیا، اروپا، حاشیه اقیانوس هند پرکشیده، دریاها را درنور دیده اند، این نقطه خیال انگیز را آرامگهی مناسب یافته اند. دریاچه ارومیه پیوسته به جهت ترکیبات خاص شیمیایی موجود در آب آن، مورد توجه اهالی و سایر مردم کشور، حتی کشورهای همسایه بوده است که علاوه بر استفاده های تفریحی و گردشگری مورد استفاده درمان و بهداشت نیز قرار گرفته و می گیرد.

در سال های اخیر به منظور استفاده بهینه از جاذبه های تفریحی و گردشگری ساحل دریاچه ارومیه، چند طرح اجرایی از جانب دولت و بخش خصوصی تهیه، تصویب و اجراء شده است.

مهندس فواد مرعشی و در طول سه سال دوره هیأت مدیره به ترتیب آقایان مهندس ضمیری، مهندس ارادتی و مهندس توسلی از جانب هیأت مدیره به ریاست سازمان انتخاب شده اند.

همچنین آقایان مهندس آذری کیا و مهندس فکرت سمت بازرسان سازمان را به عهده دارند.

محل سازمان نظام مهندسی ساختمان استان، در ارومیه خیابان کاشانی و در یک ساختمان سه طبقه استیجاری قرار دارد، کل زیر بنای مورد استفاده نظام برابر با ۱۰۰۰ مترمربع است، دفتر کنترل گازرسانی و همچنین کانون کاردanan استان نیز در همین ساختمان فعالیت می کنند. اخیراً هیأت مدیره برای احداث ساختمان جدید نظام مهندسی استان مبادرت به خرید یک قطعه زمین به مساحت ۳۲۰ مترمربع در خیابان دانشکده ارومیه، که یکی از مرغوب ترین و زیباترین مناطق مسکونی شهر است، نموده و قرار است که تهیه طرح معماری ساختمان مزبور بین مهندسان معمار استان به مسابقه گذارده شود.

هیأت مدیره کنونی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان در انتخابات دومین دوره سازمان نظام مهندسی استان که در تابستان

[مقاله]

نوبخت بختباری

کارشناس ارشد سازه

ارزش و مهندسی مهندس ارزش

چکیده

در این مقاله، بحث فشرده ای در عنوان مهندسی ارزش و ارزش مهندسی با نگرش خاص به پروژه های عمرانی مطرح است، ضمن معرفی مفهوم مهندسی ارزش، به بحث ارزش مهندسی پرداخته شده و با بیان تاریخچه موضوع به ارائه فرمول ریاضی ارزش اقدام شده است در ادامه نقش مهم مهندسی ارزش در پروژه های اجرایی بیان شده است و آن گاه وجه تمایز ارزش مهندسی و اقتصاد مهندسی با زبان ساده بیان شده است. موضوع ارزش مهندسی در جامع کنونی ایران از بعد اجتماعی مطرح شده اند. با وجود عدم ارتباط ظاهری موضوع فنی مهندسی ارزش با موضوع اجتماعی ارزش مهندسی دیدگاه های مورد نظر مطرح شده اند در نهایت با مطالعه موردی یکی از پروژه های فعال عمرانی و جمع بندی اطلاعات و ارائه جدول فعالیت های عمده، جایگاه ناشناخته مهندسی ارزش در این پروژه از نظر می گذرد.

مقدمه

همه ساله بیش از ۵۰ درصد درآمد ملی، صرف سرمایه گذاری عمرانی می شود و سهم عظیمی از نیروهای انسانی و منابع مالی در این قسمت مشغول هستند. با استفاده از فن آوری جدید مهندسی ارزش باید سعی شود که جهت بهینه کردن سرمایه گذاری ها در طرح های عمرانی، ضمن افزودن به ارزش طرح، هزینه های اجرا و بهره برداری را کاهش داد.

مهندسی ارزش یک فن آوری شناخته شده و پذیرفته شده در جوامع صنعتی است که به تدریج در جامعه فنی ایران نیز مطرح شده و کاربردهای آن به ظهور رسیده است. باید دانست که اساس و مفهوم مهندسی ارزش تفاوت آشکاری با مفهوم اقتصاد مهندسی

دارد، که بحث خواهد شد.

از طرفی ارزش مهندسی در این بحث بیشتر از بعد اجتماعی مطرح و به دلیل ارتباط ظاهری مفهوم های مهندسی ارزش و ارزش مهندسی مطالبی در آن خصوص نیز بیان شده است.

کلیات

مهندس کلمه ای است گسترده که به مفهوم های زیادی به کار رفته که از آن جمله به اندازه گیرنده، تقدیرکننده، محاسب عالم هندسه، هندسه دان، اندازه گیر در کار نیروها و زمین و جز آن، متخصص ایجاد کارها و طرح ها اطلاق شده است. واژه نامه المعجم که از واژه نامه های معتبر عربی است واژه الهنداز را معرب عربی اندازه فارسی دانسته و معادل آن را اندازه و مقیاس نوشته است و همچنین واژه های الهندس به معنای مرد با تجربه و آگاه و الهندسه و المهندس را مشتق این ریشه می داند.

مترادف انگلیسی لغت مهندسی که ریشه در لغت لاتین دارد به معنی استعداد ذاتی است. برای آن نیز معانی مختلفی بیان شده است که کلی ترین و مهم ترین آن ها به کارگیرنده علوم و ریاضیات در حل مشکلات فنی و علمی می باشد. (۴)

انواع مهندسی و سیر تاریخی

بطور کلی در علوم مهندسی می توان سه طبقه بندی کلی زیر را در نظر گرفت:

الف - مهندسی مستقیم : یعنی تحصیل دانش و علم تئوری و مهارت در آن و در نهایت ظهور پدیده عملی از علم تئوری.

ب - مهندسی معکوس : یعنی تجزیه و آنالیز یک پدیده موجود علمی و در نهایت رسیدن به دانش و علم و تئوری آن پدیده.

ج - مهندسی مجدد : یعنی بهبود و افزایش

توانمندی های سیستم تئوری علمی و عملی موجود.

مهندسی مستقیم را می توان همان آموزش مهندسی تمام رشته های دانشگاهی که با سپری نمودن چندین سال آموزش کلاسیک و فراگیری تئوری همراه است، دانست (اشکال زیادی می توان به این نوع مهندسی نسبت داد: مهندسی پزشکی - مهندسی ژنتیکی - مهندسی قانون و مهندسی ۰) از طرفی مهندسی معکوس در صنعت کاربرد داشته و می توان آن را در مرحله اول کپی سازی تعبیر نمود و در مهندسی مجدد با بررسی روش ها و سیستم های موجود و به منظور ارتقاء کارایی شیوه های مخصوص به کار بسته می شود.

مهندسی ارزش را می توان زیر مجموعه ای از مهندسی مجدد تلقی نمود.

تحلیل ارزشی (مهندسی ارزش) به صورت یک روش فنی ویژه در سال های پس از جنگ جهانی دوم شکل گرفت، و در این راستا در شرکت جنرال الکتریک ۱۲ سال فعالیت پژوهشی در خصوص کاهش هزینه های تولید انجام گرفت. از سال ۱۹۵۴ این روش به ارتش آمریکا راه یافت و عنصر اصلی حرکت و کاهش هزینه های نظامی آمریکا شد. (۱)

ورود مهندسی ارزش در طرح های عمرانی به ۳۰ سال پیش باز می گردد. که از آن موقع تا کنون نتایج مهمی را در بر داشته است. بطوری که در چهاردهمین کنفرانس انجمن آمریکایی مهندسان ارزش عنوان شد که به ازای هر یک دلار سرمایه صرف شده برای اجرای مهندسی ارزش ۴/۵۰ دلار صرفه جویی در هزینه های اجرایی بدست آمده است (که بعدها در سال ۱۹۹۵ مبلغ اخیر به ۵ الی ۳۰ دلار رسید.)

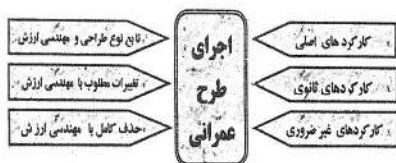
(۱)

ارزش می توان اجرای تمام پروژه های عمرانی از کوچکترین و ساده ترین آنها مثلاً ساخت یک اتاق انباری تا پیچیده ترین آنها مثلاً ساخت یک نیروگاه اتمی به سه قسمت فعالیت اصلی، ثانویه و غیر ضروری طبقه بندی نمود.

در هر پروژه ای عملکرد مهندسی ارزش در فعالیت های اصلی یا مهم تابع نوع طراحی می باشد ولی کارکردهای ثانوی نیازمند اعمال مهندسی ارزش و اصلاحات لازم

می باشد و در نهایت کارکردهای غیر ضروری با اعمال مهندسی ارزش باید حذف شوند. (شکل ۱)

شکل ۱- ارزیابی کارکردها و مهندسی ارزش با فعالیت های عمرانی

نوآوری و جنبه های کاربردی مهندسی ارزش، این روش را از روش های سنتی و متعارف کاهش هزینه ها، متمایز می سازد. روش های سنتی کاهش هزینه ها، عموماً از تجربیات گذشته، نگرش ها و عاداتی که جنبه تکرار به خود گرفته است تبعیت می کند و معمولاً اثری از خلاقیت در آنها دیده نمی شود ولی در مهندسی ارزش، ضمن گردآوری اطلاعات مختص هر پروژه، شناسایی عرصه های مشکل دار و ارائه طرح های ابتکاری به همراه پرورش اندیشه های نو و توفیق همه جانبه دیدگاهی و مطرح شدن این اندیشه های نو و توفیق همه جانبه دیدگاهی گروه کارفرمایان و پیمانکاران، ارائه شوند.

وزارتخانه ها، سازمان ها و به خصوص سازمان برنامه ریزی و مدیریت یک کشور،

معمولاً طرح های اجرایی امروز محصول اندیشه دیروز ماست و احتمالاً نیازمند فرآیند نوین در تقلیل هزینه ها و ارتقاء کیفی کار و کاستن از زمان اجرای قراردادهاست و متنازراً اگر امروز طرحی ارائه می کنیم ممکن است فردا با ایده های جدید نیازمند بهبود آن یعنی نیازمند به اعمال مهندسی ارزش باشیم.

اگر چه در حال حاضر هیچ روش و ضابطه و دستورالعملی برای اعمال مهندسی ارزش در پروژه های بزرگ وجود ندارد با وجود این پیشنهادات متفرقه و غیر سازماندهی شده بعضی از دست اندرکاران برای بکار گرفتن روش های مهندسی ارزش در کشور ما برای طرح های نیز که در بهبود روش های اجرا و کاهش هزینه های اضافی بیان می شود با استقبال مواجه نمی شود.

تصور بر این است که واقعاً دستگاهی بخواهد در راستای اجرای مهندسی ارزش گام نهد، باید هر نوع نظری را مورد تشویق قرار دهد و از آنها استفاده نماید. بی شک کیفیت و چگونگی نظرات نیز مهم است اما کمیت آنها نیز دارای اهمیت است. به هر حال شرایط آزاداندیشی فنی در متن پروژه های اجرایی باید فراهم گردد و نباید با انتقاد و عیبجویی از نظرات ارائه شده، از شور و اشتیاق نظرات کاست.

باید دانست که در بررسی مقوله مهندسی

مهندسی ارزش

ارزش را می توان به صورت نسبت مجموع جنبه های مثبت به جنبه های منفی یک موضوع در نظر گرفت. این تعریف ساده از ارزش را می توان به صورت ریاضی زیر نشان داد:

معادله کلی فوق شامل پارامترهای زیادی است که نسبت به هر موضوعی می تواند تعیین شود.

می توان گفت که مفهوم ارزش از

$$\text{ارزش} = \frac{\sum (+) m_1 b_1 + m_2 b_2 + \dots + m_n b_n}{\sum (-) n_1 c_1 + n_2 c_2 + \dots + n_n c_n}$$

m_i, n_i = قدر داده شده به یک عامل یا پارامتر

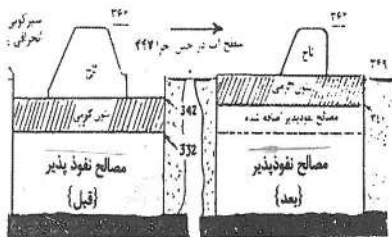
c_i = یک سود خالص در پارامتر i

b_i = یک هزینه خالص در پارامتر i

زندگی روزمره شروع و به پروژه های بسیار پیچیده ختم می شود. در حقیقت مهندسی ارزش یعنی فرایندی منطقی و تدوین یافته و استفاده از روش های فنی مختص هر پروژه جهت افزایش و کاهش (و یا ثابت نگه داشتن آن) به بیان ساده تر وقتی می گوئیم "ارزش دارد" که قسمتی از مصالح یک پروژه که کمیاب و هزینه بر و یا زمان بر است با مصالح دیگری که فراوان و کم هزینه و سریع تر اجراء می شود جایگزین کنیم بدون اینکه لطمه ای به مشخصات فنی وارد شود یعنی اینکه از مقوله مهندسی ارزش بهره برداریم و مقدار صورت کسر را افزایش داده و از مقدار مخرج کسر کاسته ایم. نقش مهندسی ارزش در پروژه های اجرایی در طرح های عمرانی، مهندسی ارزش، خلاقیت مهندسی خاص هر پروژه را فراروی خود قرار داده و معتقد است که بالاتر از هر اندیشه مهندسی اندیشه برتری وجود دارد و هر طرح و تولید فکری می تواند مورد نقد و بررسی قرار گیرد.

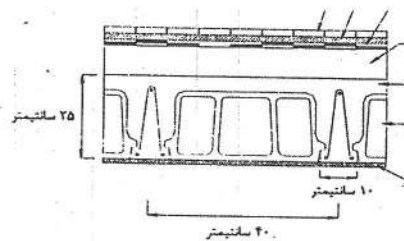
هیدرولیکی تردید کرد چون به دلیل موقعیت خاص پروژه اختلاف سطح آب در موقعی که جریان از سرریز می‌گذرد یک فوت بود و سپس این گروه با کاستن از ابعاد و پیچیدگی تاج سرریز، هزینه قالببندی را کاهش داد. صرفه جویی بدست آمده حدود ۱۱۲۶۰۰۰ دلار بوده است (شکل ۳)

۴- ساختمان های تأسیسات فولاد هند، کارخانه مواد نسوز در بیهار هند، مجتمع مسکونی پلیس از موارد اعمال مهندسی ارزش هستند که در هر یک از آنها درصد صرفه جویی در هزینه‌ها حاصل شده است. [۳] در ایران نیز شرکت مهندسان مشاور مهاب قدس وابسته به وزارت نیرو، با بازنگری و دوباره اندیشی طرح‌های زیر که الگوی ابتدایی و ساده شده مهندسی ارزش می‌باشد صرفه جویی‌هایی را فراهم نموده است [۳]

تغییر سنگ چینی به خاک و سیمان در سد کرخه
حدود ۲۵ درصد کاهش هزینه اجرایی در اثر بازنگری مطالعات هیدرولوژی سد و تونل گاویشان بخاطر کاهش ابعاد و حجم سرریز سد. در طرح آبرسانی تبریز از هزینه رود میاندوآب، با کاهش ضخامت جداره لوله‌های انتقال و تغییراتی در بستر سازی حدود ۳۰ میلیارد ریال از هزینه اجرایی کار، کاسته شد. همچنین توسط مشاوران فوق، در طرح‌های آبیاری و زهکشی آبادان با حذف آبگذرها و تند آب‌ها حدود ۷ میلیارد ریال در سال ۷۲ و در طرح شبکه آبیاری ساوه با کاهش ۵۰ درصد از طول باکس کالورت پوشیده، ۶۰۰ میلیون

می‌توان در گستره مهندسی ارزش مورد بررسی قرار داد.

شکل ۴ مقطع سف تریچه بلوک

با توجه به پارامترهای طول دهانه، اندازه سربار، نوع بتن و آرماتور مصرفی مقطع بهینه را انتخاب کرد. حتی در مقاطع بهینه می‌توان قطر آرماتورها در مورد بازنگری قرار داد و نوع بلوک‌های مصرفی را عوض کرد. مسلم است که در غالب موارد در بخش‌های بتن مسلح که می‌توان بتن با مقاومت کمتر در نظر گرفت، تعادل حالت شکست فشاری بتن با تسلیم فولاد کششی منظور نمی‌شود و مشخصات فنی تجویز شده بیش از حد نیازهای مقاومت بتن، می‌باشد که اغلب ناشی از عادات نا صحیح خود طراحان است.

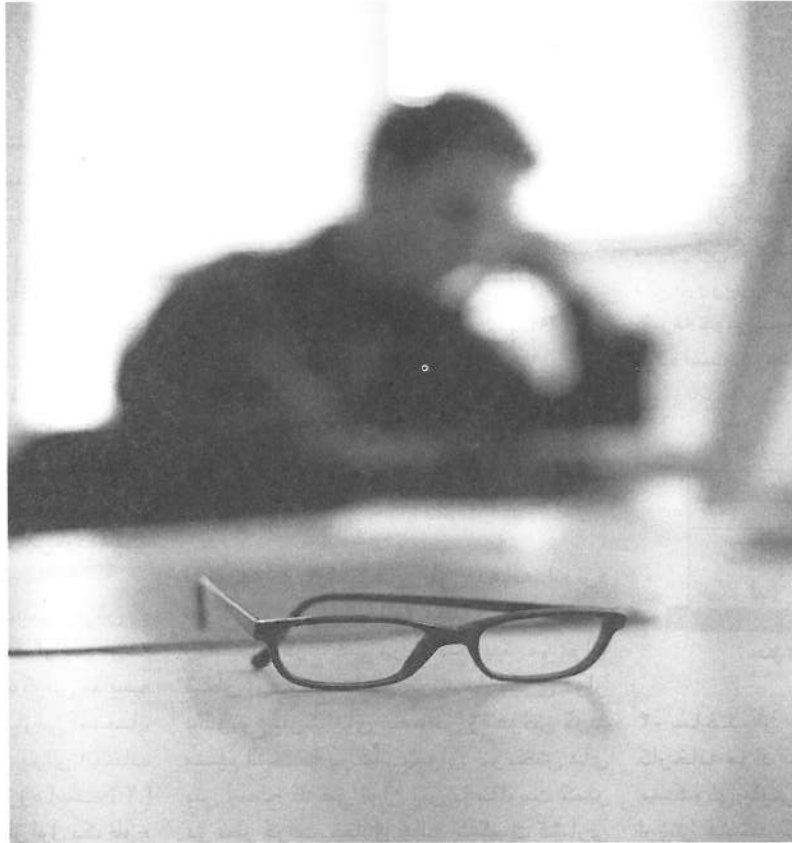
نمونه‌هایی از اعمال مهندسی ارزش
روش‌های مهندسی ارزش در جهان از تولید یک پرگار دستی ساده تا پیچیده‌ترین پروژه‌ها بکار برده شده است. [۱] نمونه‌هایی اعمال مهندسی ارزش در جهان زیاد و در پروژه‌های بزرگ آبی روز افزون است. تعدادی از آنها به قرار زیر است:

- ۱- تغییر جاده دسترسی به سد در غرب ویرجینیا.
 - ۲- در سد الوم کریک با تغییر مصالح زهکش.
 - ۳- پروژه نیوبرگ در آمریکا و رودخانه اوهایو.
- مقطع این سد با سلول‌های دایره‌ای سپر کوبی شده است و به وسیله آن بتن به شکل تاج هیدرولیکی طراحی شد. ولی گروه مهندسی ارزش ابتدا بر ضرورت تاج

باید در یک کوشش فراگیر دست به اقدامی مشترک بزنند و ضمن تعیین چارچوب فعالیت‌های مهندسی ارزش، به آنها جنبه قانونی ببخشند و به عنوان یک الزام قانونی تمام طرح‌های عمرانی، صنعتی و تولیدی کشور را تحت پوشش روش مهندسی ارزش قرار دهند تا ضمن حذف هزینه‌های زاید، صرفه جویی مستمری در جذب اعتبارات فراهم گردد و زمینه برای گسترش هر چه بیشتر این فعالیت‌ها فراهم شود. مثلاً کمیته ملی مهندسی ارزش عربستان بکارگیری این روش را برای پروژه‌های بیش از ۵ میلیون دلار الزامی کرده است. [۵]

فرق اقتصاد مهندسی با مهندسی ارزش
اقتصاد مهندسی عبارت است از مجموعه تکنیک‌های ریاضی، برای ساده کردن مقایسه اقتصادی پروژه‌های، به عبارتی اقتصاد مهندسی ابزار تصمیم‌گیری برای انتخاب اقتصادی‌ترین راه اجرای پروژه است. [۲] اقتصاد مهندسی معمولاً در فاز اول یک طرح عمرانی و برای انتخاب گزینه بهتر و توجیه سرمایه‌گذاری بررسی می‌شود. حال آنکه مهندسی ارزش فرایندی پویا است که از مراحل تهیه نقشه و تهیه مشخصات فنی اجراء و حتی مرحله بهره‌برداری برای بهبود کیفیت و کاهش هزینه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. (فاز ۳ به بعد)

به عنوان نمونه در نظر است که ساختمانی احداث شود، با بکار بردن علم اقتصاد مهندسی مثلاً در مرحله پوشش سقف از بین سه گزینه سقف تیرچه بلوک، سقف طاق ضربی و یا سقف بین‌آرمه یکی از سه روش را که اقتصادی‌ترین (کم هزینه‌ترین) آنها باشد، مثلاً سقف تیرچه بلوک انتخاب می‌شود. محاسبات و نقشه‌ها بر این اساس تهیه می‌شود (شکل ۲) ولی در مرحله اجراء با توجه به احتمال تغییر استانداردها، ضوابط و مقررات اجرایی و تغییر نیازها و اولویت‌های کارفرما از یک سو و شکوفایی مستمر علم تجربه و خلاقیت مؤلفان طرح، موارد زیر را

دنیای افراد و انسان هاست. انسان هایی که دارای احساسات و انگیزه های بسیار متفاوت و غیر قابل پیش بینی می باشد. متأسفانه مدیریت های نا صحیح و متغییر بر امور فنی، و عدم کنترل صحیح نیاز های شخصی موجب شده است که حتی مهندسين دانا نیز ارزش واقعی مهندسی را پایمال نمایند.

بررسی طرح آبیاری و زهکشی زرینه رود

طرح آبیاری و زهکشی زرینه رود حدود ۵۰ سال است که در برنامه های وزارت نیرو قرار گرفته است و با استفاده از طرح مهندسان مشاور خارجی و داخلی به مرحله کنونی رسیده است، در این مدت پس از مطالعات پایه اولیه، سد مخزنی بوکان، سد انحرافی نوروزلو و کانال های اصلی و قسمتی از کانال های درجه ۲ تا قبل از انقلاب به مرحله اجرا رسیده بود. در سال ۱۳۶۳ به منظور احیای دشت حاصلخیز زرینه رود با وسعت حدود یکصد هزار هکتار و پوشش بتنی کانال ها جهت افزایش راندمان آبی و توزیع فنی و اقتصادی آب و کنترل سیلاب فعالیت هایی با استفاده از نقشه ها و مطالعات اولیه شروع شد.

دشت زرینه رود در استان آذربایجان غربی و به مرکزیت شهرستان میاندوآب از حاصلخیز ترین دشت های ایران است که رودخانه های زرینه رود و سیمینه رود از منابع مهم آب های سطحی این دشت است. در مرحله جدید این طرح که از سال ۱۳۷۵ با

و مهندسی ارزش در آن مرحله مشخص تر شود، ارزش شایسته ای برای مهندسان وجود دارد؟

مطلب این است که در پروژه های با اعتبارات میلیاردی، مدیران باید تفکر استراتژیک داشته باشند. عقل علمی و فنی خود را همواره بر احساسات تنگ نظرانه غالب نمایند. به پیشنهاداتی که از پایین ترین مهره های ارجایی ارائه می شود، و حائز اهمیت مضاعف می باشد ارزش بدهند.

باید در تمام کارهای مهندسی، برای مهندسان ارزش بخشید، باید در متن پروژه های اجرایی، ویژگی هایی مانند ترس و بی اعتمادی به یکدیگر را حذف و جهت احیای ارزش مهندسی، ارزش گذاری ها مبنای صحیحی داشته باشند، توزیع همه چیز بر اساس تخصص، استعداد و علم به موضوع و البته متعهد بودن صورت گیرد.

مهندسی علم اشیاء، مواد و مصالح و با تئوری های اثبات شده می باشد ولی مدیریت،

ریال در سال ۷۱ و با حذف بخشی از انهار مدرن شبکه آبیاری تجن و اصلاح انهار سنتی و استفاده از آنها حدود ۲۰۰ میلیون ریال، صرفه جویی شده است.

ارزش مهندسی

رکود و حتی تحریف عملکرد فعالیت های کارشناسی علمی یکی از شاخص های کشورمان در چند سال گذشته بوده است که به رغم اهمیت فراوان آب به

ندرت مورد توجه قرار می گیرد. لذا در این برهه و در تمام عرصه ها و به خصوص عرصه های اجرایی پروژه های عمرانی، هر چه فضای علمی کم رنگ تر می شود دامنه اظهار نظرهای غیر تخصصی پر حجم تر می شود.

متأسفانه تنزل سطح دانش همراه با احساس خود بزرگ بینی، از دردهای سخت جامعه شده است و نبود نقد و تحلیل های علمی فنی، ضریب انحراف تصمیم گیری را برای مجریان افزایش داده است.

در این میان سئوالاتی مطرح است که همیشه ذهن را اشغال کرده است، سئوالاتی از قبیل اینکه آیا تا به حال به این فکر افتاده ایم که چرا ما جهان سومی هستیم؟ آیا این یک ویژگی علمی است؟ آیا به تاریخ سیاسی ما برمی گردد؟ یا به تاریخ فرهنگی و علمی و یا موقعیت جغرافیایی ما بر می گردد؟

در کشور ما ارتباط علوم و تکنولوژی چگونه است؟ آیا در پروژه های عمرانی عظیم و به خصوص در مرحله اجرا، که ارزش مهندسی

۹- بازنگری و تعیین ضرورت احداث ایستگاه های پمپاژ برای انتقال آب زهکش ها.
۱۰- بررسی و تجدید نظر در احداث کانال های درجه ۳ و ۴ موازی که گاهی مواقع کیلومترها به موازات هم احداث می شوند.
۱۱- کاهش در اقلام عمومی که شامل تجهیز کارگاه ها، تهیه امکانات، احداث ساختمان موقت برای پرسنل است که معمولاً بعد از اتمام پروژه بلا استفاده می مانند.
به عنوان نمونه در مورد بند ۱۱ در یک واحد از واحد های ۹ گانه عمرانی دشت زرینه رود (با کد بانک جهانی) احداث ساختمان تجهیز کارگاه برای پرسنل محدود کارفرما و دستگاه نظارت و آزمایشگاه مکانیک خاک حدود -/۰۰۰/۰۰۰/۱۵۰/۳ ریال هزینه صورت گرفته است که با توجه به وضعیت نگهداری ساختمان های تجهیز کارگاه های مشابه قبلی و همچنین مدت دو سال زمان اجرای پروژه و وضعیت خاص موجود در منطقه حداقل می توانست فقط در این مورد تا ۵۰٪ از هزینه های فوق کاسته شود.

مراجع

- ۱- کتاب مهندسی ارزش انتشارات شرکت مهندسی مشاور مهتاب قدس ۱۳۸۰
- ۲- دکتر اسکونژاد ۱۳۷۵ اقتصاد مهندسی دانشگاه امیرکبیر
- ۳- فصلنامه مهتاب قدس شماره ۷ و ۸ سال ۷۸
- ۴- مجله کارشناس شماره ۲۹ سال ۱۳۸۰
- ۵- هفته نامه فرهیختگان شماره ۲۸ سال ۱۳۸۰
- ۶- گزارش ماهانه طرح زرینه رود (مهرماه سال ۱۳۸۰)

پیشنهاداتی برای اعمال مهندسی ارزش
موضوعاتی که می توانند در طرح آبیاری و زهکشی زرینه رود به عنوان بحث مهندسی ارزش مورد بررسی قرار بگیرند به شرح زیر خلاصه شده است :

- ۱- کاهش حریم برای احداث کانال ها و زهکش ها و جلوگیری از تخریب بیشتر زمین های زراعی مستعد و صرفه جوئی در هزینه خرید اراضی.
- ۲- استفاده از میلیون ها متر مکعب خاکبرداری زهکش ها در میلیون ها متر مکعب خاکریزی کانال ها (در سطح وسیع)
- ۳- افزایش ضخامت لایه های خاکریزی کانال ها از ۱۵ سانتی متر تعیین شده و در کاهش درصد کوبیدگی لازم با توجه به نوع پروژه و بارگذاری آن.
- ۴- کاهش ضخامت بتن ریزی کانال ها (لاینینگ) و رساندن آنها به ضخامت تعیین شده در نقشه ها (۸ سانتی متر)، این ضخامت اکثراً بیشتر از ۱۲ سانتی متر اجراء می شوند.
- ۵- ضرورت نداشتن مصرف مواد هوازاکه افزایش سیمان مصرفی در حجم عظیمی از بتن ریزی ها را در پی دارد و هزینه های آزمایش درصد هوا و احتمال تأثیر نامطلوب روی خواص دراز مدت بتن در اثر عدم شناخت و کنترل و مصرف مواد هوازا.
- ۶- جایگزینی کانال های بتنی درجه ۳ و ۴ (که خاکریزی شده و بصورت در جا اجرای می شوند) با کانال های نیم لوله مسلح بتنی پیش ساخته که مزایای فراوانی را در پی دارد.
- ۷- مطالعه و بازنگری در تعیین محل فرضه ها و مسیر های حمل مصالح خاکریزی و مصالح شن و ماسه.

۸- بازنگری در تطبیق مسیر های کانال های درجه ۳ و ۴ در تلاقی با انهار سنتی که اکثراً بصورت عمود همدیگر را قطع می کنند و هزینه هنگفتی را از بابت برقراری انهار سنتی متحمل نموده است.

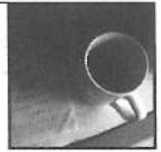
مشارکت بانک جهانی شروع شده است صد ها میلیارد ریال اعتبار جذب است که جذب سریع این اعتبارات اولویت اول و رعایت مشخصات فنی در اولویت بعدی است و احتمالاً آندیشه های اقتصادی کردن و به عبارتی کاربرد مهندسی ارزش یا مطرح نبوده و یا در اولویت های بعدی قرار گرفته و عمل نشده است.

طرح های آبیاری و زهکشی جزء پروژه های عمرانی سطحی بوده و از پروژه های زیر بنایی محسوب می شوند که این ویژگی آنها گستردگی طرح و توانایی قوی در سازماندهی نیروهای فنی و ماشین آلات و تهیه مصالح را ایجاد می کند، تجربه بیش از یک دهه نشان داده است که پروژه هایی با این عظمت نیاز شدید به اعمال مهندسی ارزش دارند تا با استفاده از نیروهای کارآمد بتوان از هزینه های غیر ضروری (که زیاد هستند) به شدت کاست. نگاهی به جدول آمار ماشین آلات و نیروی انسانی مشغول در کل پروژه و حجم های اجرایی (جدول ۱) نشان دهنده عظمت فعالیت در سطح بیش از سی هزار هکتار از دشت زرینه رود است.

جدول ۱: احجام تقریبی عملیات در طرح زرینه رود[*]

شرح عملیات	واحد	تعداد
خاکریزی	M ³	۹۲۷۰۳۰۰
خاکبرداری	"	۱۹۴۲۱۰۰۰
بن ریزی	"	۶۱۷۰۰۰
ابنه فنی	دستگاه	۶۹۸۴
طول کل کانالها با پوشش بتن	کیلومتر	۸۶۴
طول زهکندها	کیلومتر	۸۰۸
تعداد ایستگاههای پمپاژ	واحد	۱۴
خط لوله	کیلومتر	۱۰

همان طوری که ذکر شد این طرح چندین صد میلیارد ریالی از اعمال مهندسی ارزش و برآورد صرفه جویی احتمالی بی بهره مانده است و متأسفانه از پیشنهادات محدود و مستند و گزارش های فنی در این گونه موارد، استقبالی به عمل نیامده است.

نقدی بر فهرست بهاء ابنیه سال ۸۲

به طریق خشک روی زیرسازی فلزی نصب می شوند.

■ تعریف ردیف برای انواع سنگ های مرمریت بجستان، جوشقان، سمیرم، بوژان و گندمک که مصرف فراوان دارند جزو نقاط قوت این فهرست بهاء محسوب می شوند.

■ تفکیک ردیف سنگ چینی از نا و الیگودرز که در فهرست بهاء سال ۸۱ در یک ردیف آورده شده اند به لحاظ کیفیت متفاوت امری ضروری بوده که انجام شده است.

■ برای سنگ های بادبر تراورتن قرمز اصفهان یا تراورتن سفید و همچنین بادبر مرمریت جوشقان و همینطور انواع سنگ گرانیات (شکلاتی خرمدره، سبز پیرانشهر، سبز بیرجند، گرانیات گل پنبه ای و گرانیات نطنز) نیز از ویژگی های مطلوب فهرست بهاء ابنیه سال ۸۲ است.

موارد قابل نقد در فهرست بهاء ابنیه سال ۸۲ از نظر نگارنده علیرغم تکاملی که در تدوین فهرست های بهاء در طی سالیان اخیر صورت گرفته هنوز نیز مواردی وجود دارد که نیاز به تجدیدنظر و بررسی بیشتر و تصمیم گیری دارند که اهم آنها به شرح زیر پیشنهاد می شود:

■ به منظور اجتناب از تمرکزگرایی و در راستای تفویض اختیار بیشتر به استان ها

بتنی در ساختمان ها با مصالح بنایی.

■ تعریف ردیف برای زیرسازی فلزی ناماسازی های با سنگ پلاک بطریق خشک.

■ تعریف ردیف برای تهیه و نصب ستون تهیه شده از ورق به شکل قوطی.

■ مشخص نمودن نوع آجر مورد مصرف در حالت نماچینی بصورت جداری (بند ۸ مقدمه فصل ۱۱).

■ تعریف ردیف برای آجر پلاک دوغابی برحسب سطح مقطع آجر تعریف شده و محدود به آجر با ابعاد خاص نشده است به عنوان مثال در فهرست ۸۱ فقط برای دو نوع آجر به ارتفاع ۴ سانتی متر و عرض های ۲ و ۴ سانتی متر در نظر گرفته شده است.

■ تعیین ردیف برای در آوردن چفت در سطوح کچ کاری که مصرف فراوان دارد.

■ با توجه به تنوع در ابعاد و اندازه های کاشی و سرامیک تعریف ردیف برحسب سطح آنها (با واحد دسی متر مربع) بهتر از تعریف آیتم برای ابعاد خاص (فهرست ۸۱) است.

■ برای سرامیک گرانیاتی که استفاده ان متداول شده است ردیف تعریف شده است.

■ تعریف ردیف برای ابعاد مختلف موزائیک ماشینی نیز یکی از مزیت های فهرست بهاء (سال ۸۲) است.

■ تعریف آیتم برای نماهایی که از سنگ پلاک

فهرست بهاء رشته های مختلف سال ۸۲ که برای اولین بار در پایان دوره سه ماهه تعیین قیمت های ردیف های آنها به چاپ رسیده است کاری درخور تحسین بوده و پوشش بیشتری که بر اقلام عمومی مورد مصرف در هر یک از رشته ها را ایجاد نموده و به این لحاظ دارای نقاط قوت بیشتری نسبت به فهرست بهاء سال ۸۱ است که لازم است به دست اندرکاران تهیه و تدوین آن خسته نباشید گفت. در این مقاله سعی شده است که ضمن مقایسه فهرست بهاء ابنیه سال ۸۲ با سال ۸۱ تفاوت های ایجاد شده که از نقاط قوت آن محسوب می شوند، آن دسته از مواردی که هنوز هم نیاز به تعیین تکلیف و اقدام در جهت تعیین ردیف و یا ابهام زدایی دارند نیز مورد بررسی قرار گیرند.

تفاوت ها و مزیت های فهرست بهاء

رشته ابنیه سال ۸۲ با سال ۸۱

- حذف ما به التفاوت مصالح برای ردیف های این فهرست بهاء
- تعیین عیار سیمان متناظر با مقاومت مشخصه حاصله در بتن های مصرفی برای پرداخت مواردی که پیمانکار با اندیشیدن تمهیدات خاص مقاومت مشخصه بتون را حاصل می کند.
- تعیین تکلیف ردیف اضافه بهاء برای کلاف های

[مقاله]

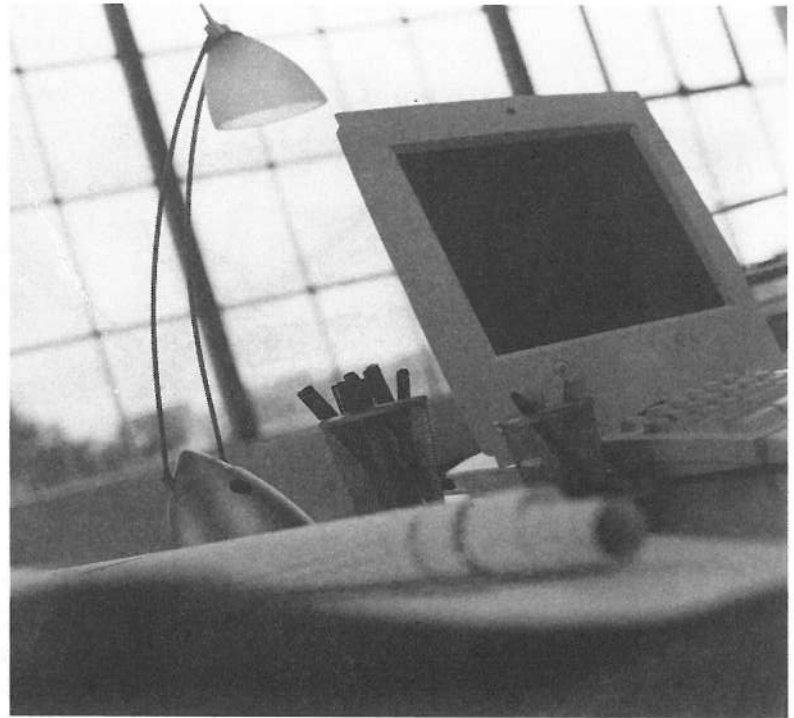
دکتر محمدرضا عطرچیان
استاد باار دانشگاه

- پیشنهاد می شود اختیار تصویب بند ۲ - ۶ دستورالعمل کاربرد از دفتر امور فنی و تدوین معیارهای سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به کمیته فنی استان ها تفویض شود.
- در بند ۱۸ کلیات فهرست بهاء با توجه به تعداد نمونه های بتونی که مورد آزمایش قرار می گیرند تعریف مقاومت مشخصه مشخص شود.
- برای تخریب کلی ساختمان های آجری نوع با کلاف بتونی یا بدون کلاف بتونی تفکیک و برای هر یک ردیف جداگانه تعریف شود.
- ردیف های برچیدن اقلام تأسیسات مکانیکی و برقی در فهرست ها بهاء مربوطه آورده شود.
- ردیف کندن آسفالت پشت بام به هر ضخامت دارای اشکال است.
- تخریب اندود گچ تنها که در کارهای تعمیراتی مصرف فراوان دارد تعریف شود.
- نوع ورق مصرفی در ردیف ۹۰۵۰۱ که به نظر می رسد از نوع ورق سیاه باشد مشخص شود (هرچند که در منابع آب بهتر است از ورق گالوانیزه استفاده شود).
- برای آجرهای سفال سوراخ دار معماری که در نماسازی های بصورت جداری استفاده فراوان دارند، ردیف مشخص شود.
- تعیین قیمت برای کلیه ردیف های تعریف شده می تواند بر محاسن این فهرست بهاء بیفزاید. (ردیف های بدون قیمت)
- عدم تعیین ردیف برای فصل کارهای دستمزدی در فصل بیست و نهم کماکان در فهرست ۸۲ نیز باقی و ضرورت تعیین تکلیف آن محسوس است.
- گرفتن پروانه ساختمان برای پروژه های عمرانی با هزینه کارفرما توسط پیمانکار در ابتدای کار در شرح و وظایف دستورالعمل تجهیز کارگاه آورده شود (این موضوع نیز می تواند در بند ۳ - ۲ مبحث شرایط کلی دستورالعمل تجهیز و برچیدن کارگاه دیده شود)
- نهایتاً اینکه با توجه به شرایط جدیدی که ناشی از توسعه و عمران در بخش هایی از مناطق حاصل شده یا شرایط دشوارتری که ممکنست برای بعضی از مناطق حادث شده باشد تجدیدنظر در ضرایب منطقه ای ضرورت داشته و تسریع در تهیه آنها امری مهم به نظر می رسد.

آیین نامه تعیین وظایف و مقررات اعضای شورای عالی نقشه برداری کشور

متخصص، سخت افزار و نرم افزار بر اساس برنامه های تأیید شده در شورا (موضوع بند پ این ماده) و سیاستگذاری و تعیین خط مشی برای تأمین آنها.

ث (بررسی و تعیین الگوی مطلوب برای ایجاد بانک های اطلاعات مربوط به تهیه نقشه در سطح کشور.

ج) بررسی راه های کمک به اعتلا و ارتقای سطح علمی و فنی نقشه برداری و اطلاعات مکانی در کشور و سیاستگذاری در این زمینه.

چ) بررسی راه های ایجاد ارتباط با مجامع، سازمان ها و گردهمایی های ذی ربط داخلی و خارجی .

ح (حمایت از فعالیت های تحقیقاتی و تولیدات داخلی سخت افزاری و نرم افزاری.

خ) بررسی آیین نامه های مربوط به نظارت و کنترل فنی، قیمت های مبنا و تعرفه های خدمات فنی و پیشنهاد اصلاح آنها به منظور ایجاد نظام واحد و ارائه آن به مراجع ذی ربط.

د) ارزیابی عملکرد سازمان ها و مؤسسات دولتی در اجرای برنامه های ملی.

ذ) بررسی و اظهار نظر پیرامون لوایح، قوانین و مقررات جاری و پیشنهادی در بخش نقشه برداری و ارائه پیشنهادات اصلاحی به مراجع ذی ربط.

ر) ایجاد هماهنگی و حسن روابط بین سازمان های ذی ربط با رعایت مقررات.

ز) حکمیت در موارد اختلاف میان مؤسسات، شرکت ها و سازمان های ذی ربط با توافق طرفین.

ژ) تعبیر و تفسیر مفاد مصوباتی که توسط شورا تهیه و ابلاغ می شود.

س) تدوین آیین نامه داخلی برای تعیین روش اجرای وظایف مشخص شده.

مصوبه شماره ۳۴۳۲۷/ت/۲۶۳۲۵ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲ هیأت وزیران به استناد تبصره (۵) اصلاحیه لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی انتزاع سازمان نقشه برداری کشور از وزارت دفاع ملی و الحاق آن به سازمان برنامه و بودجه - مصوب ۱۳۵۹ - آیین نامه وظایف، مقررات و اعضای شورای عالی نقشه برداری کشور را به شرح زیر تصویب نمود :

آیین نامه تعیین وظایف، مقررات و اعضای شورای عالی نقشه برداری کشور

ماده ۱- به منظور سیاستگذاری، راهبری کلی، ایجاد هماهنگی در امر تهیه نقشه و نظارت عالی بر تولید اطلاعات مکانی و جغرافیایی کشور در ارتباط با تهیه نقشه، شورای عالی نقشه برداری کشور که در این آیین نامه به اختصار «شورا» نامیده شده تشکیل می شود.

ماده ۲- وظایف شورا به شرح زیر تعیین می شود :

الف) سیاستگذاری و راهبری کلی در امور مربوط به تهیه نقشه.

ب) ایجاد هماهنگی در مجموعه فعالیت هایی که به نقشه برداری مربوط می شود از قبیل :

ژئودزی، نقشه برداری زمینی، فتوگرامتری، کارتوگرافی، هیدروگرافی، کاداستر و سیستم های اطلاعات مکانی و جغرافیایی در امر نقشه برداری.

پ) بررسی برنامه های کلی و اظهار نظر پیرامون برنامه های ملی بخش نقشه برداری کشور در چهار چوب برنامه های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور و تعیین اولویت آنها.

ت) بررسی نیاز بخش های عمومی و خصوصی به نیروهای انسانی

واژه های بیگانه با ضبط فارسی و معادل های مصوب آن ها

معماری

و

شهر سازی

ردیف	ضبط فارسی واژه بیگانه	واژه مصوب فرهنگستان
۱	آپارتمان	کاشانه
۲	آسانسور	آسان بر (برای حمل انسان)، بالابر (برای حمل بار)
۳	آشپزخانه اوبن	آشپزخانه باز
۴	اتوبان	بزرگراه
۵	بالکن	ایوانک
۶	بالکن (در سینما)	ایوانگاه
۷	بلوار	چارباغ
۸	پاسیو	نورخان
۹	تراس	بهار خواب، مهتابی
۱۰	سوویت	سراچه

برق

و

الکترونیک

ردیف	ضبط فارسی واژه بیگانه	واژه مصوب فرهنگستان
۱	آیفون	آوبر
۲	اف اف	دربازکن
۳	پروژکتور	نورافکن
۴	ریموت کنترل	دورفرمان
۵	سنسور	حس گیر
۶	کابل	بافه
۷	میکروفون	صدابرد

ماده ۳- اعضای شورا به شرح زیر تعیین می شوند :

الف) معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور (رئیس شورا)

ب) رئیس سازمان نقشه برداری کشور (دبیر شورا)

پ) وزیر پست و تلگراف و تلفن

ت) وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

ث) وزیر راه و ترابری

ج) وزیر صنایع و معادن

چ) وزیر کشور

ح) وزیر مسکن و شهر سازی

خ) وزیر نفت

د) وزیر نیرو

ذ) رئیس سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح

ر) رئیس سازمان ثبت و اسناد و املاک کشور

ز) دو نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه ها در رشته نقشه برداری، یک نفر با پیشنهاد رئیس سازمان نقشه برداری کشور و نفر دیگر با پیشنهاد جامعه نقشه برداران ایران و هر دو نفر با تأیید شورا.

ژ) یک نفر از میان منتخبان نهاد های مدنی و غیر دولتی نقشه برداری از قبیل انجمن مهندسان مشاور نقشه برداری ایران، جامعه نقشه برداران و گروه تخصصی نقشه برداری در نظام مهندسی ساختمان، با انتخاب و تأیید شورا.

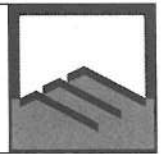
تبصره - معاون مربوط و یا رئیس یکی از سازمان های ذی ربط (تحت پوشش وزارتخانه) می تواند به عنوان نماینده تام الاختیار وزیر در جلسات شورا شرکت نماید.

ماده ۴- جلسات شورا با حضور حداقل دو سوم اعضا رسمیت می یابد و تصمیمات آن با اکثریت آرای اعضای حاضر مصوب تلقی می شود. تبصره - در صورت تساوی آرای موافق و مخالف، ملاک، رأی رئیس شورا است.

ماده ۵- تصمیمات، مصوبات و دستورالعمل های شورا برای کلیه دستگاه ها لازم الاجرا است.

ماده ۶- دبیرخانه شورا در سازمان نقشه برداری کشور مستقر می باشد.

ماده ۷- امور مربوط به نقشه های نظامی، مرزهای کشور و خدمات جغرافیایی در مورد نیاز نیروهای مسلح که از طریق سازمان جغرافیایی مسلح انجام می شود، از شمول این آیین نامه مستثنا است.

گزارشی از احداث ساختمان ستاد اداری سازمان مهندسی ساختمان

استان گیلان

داشتن ساختمان
اداری مستقل
و متناسب با
فعالیت های سازمان
از بدو تأسیس
(۱۳۶۹) جزو
آرزوهای مهندسان
بخصوص اعضای
هیأت مدیره ها بود

نشد. در این سال به دلیل
گسترش فعالیت و افزایش
تعداد اعضاء، مشکل
کمبود فضای اداری به شکل
جدی و حاد مطرح شده و
کلیه گزینه های مختلف

مانند تغییر مکان به صورت استیجاری، خریداری
و احداث بنا بررسی شد و حتی تا مرز خرید یک
واحد ساختمان سه طبقه پیش رفت.

نهایتاً با توجه به نوع عملکرد سازمان و لزوم
استفاده از حداکثر فضای ممکن، در جلسه
مورخ ۸۰/۴/۱۱ هیأت مدیره، تصمیم به ساخت
بنا گرفته شد. و تهیه مقدمات اجرای آن به
هیأتی مرکب از آقایان مهندسان
انصاری، رحمانی و سلطانی واگذار
شد. خوشبختانه با اندوخته مناسبی که
سازمان از بدو کار پس انداز نمود و با کمک
وزارت مسکن و شهرسازی و همچنین حمایت
مالی اعضاء سازمان، قرارداد ساخت پروژه به
مبلغ ۱/۱۰۹/۰۰۰/۰۰۰ ریال براساس فهرست
بهای سال ۱۳۸۰ و طی مناقصه ای محدود با
شرکت تالاب بتن (عضو انجمن شرکت های
ساختمانی گیلان) منعقد شد. در تاریخ ۸۰/۸/۹
با حضور آقای رمضانپور نماینده مردم
رشت در مجلس شورای اسلامی، مهندس
قهرمانی معاون عمرانی استاندار، مهندس
رسایی رئیس وقت مسکن و شهرسازی و
مهندس شگفت شهردار رشت و جمعی از
اعضای هیأت مدیره و مهندسان عضو
سازمان، زمین به شرکت مذکور تحویل
و عملیات اجرایی آغاز شد. ناگفته نماند بدون
تلاش های کمیته سه نفره در تهیه نقشه های
مقدماتی و اجرایی و برآورد به همراه زحمات
گروه های تخصصی و همچنین مساعدت های

شهرداری منطقه سه در صدور پروانه
ساختمان این کار به سرعت ممکن نبود.

از آنجایی که مهلت اجاره ساختمان فعلی در
آذر سال ۸۱ به اتمام رسیده و موجر با تمدید
آن موافقت ندارد لذا انجام کار پروژه یک ساله
تنظیم شده و امیدواریم در موعد مقرر آماده
بهره برداری شود.

هزینه اجرای پروژه با در نظر گرفتن تعدیلات،
خریدهای کارفرما، (آسانسور، تجهیزات و...) و
انشعابات آب و برق و گاز و تلفن بالغ بر یک
میلیارد و هشتاد میلیون ریال پیش بینی
می شود. برای تأمین این هزینه (البته برای یک
سازمان غیرانتفاعی) علاوه بر دریافتی از
اعضاء و حق الزحمه قراردادهای کنترل،
مذاکراتی با سرپرستی بانک ملت جهت
دریافت تسهیلات به عمل آمده که
انشاء... با دریافت آن مشکلات مالی
کمتری خواهیم داشت.

تشریح دشواری های احداث ساختمان
با این مطالب به انتها نمی رسد. اصل
موضوع ماهیت این سازمان و انتظارات
مسوولان، مردم و مهندسان از این ساختمان
می باشد که روز به روز با بالا رفتن طبقات آن
ظاهر می شود.

دغدغه ساخت بنایی ایده آل که از
هر لحاظ، ضوابط شهرسازی، معماری، سازه،
صرفه جویی در انرژی و غیره در آن رعایت شده

داشتن ساختمان اداری مستقل و متناسب با
فعالیت های سازمان از بدو تأسیس (۱۳۶۹)
جزو آرزوهای مهندسان به خصوص اعضای
هیأت مدیره ها بوده و کمبود فضای مناسب
ضمن ایجاد خلل و نابسامانی در کارکرد، در
اندهان عمومی جایگاه لازم را برای سازمان
ایجاد نموده است. به رغم تمهیداتی که از سال
۷۴ پس از واگذاری قطعه زمینی به مساحت ۵۷۰
مترمربع در بلوار شهید انصاری انجام شد،
(مانند برگزاری ۲ مسابقه طراحی، تهیه نقشه
های اجرایی، دریافت سند مالکیت و...) عملاً
شروع کار تا سال ۸۰ به دلایل عدیده ممکن

باشد در حال حاضر بیش از موضوع تأمین بودجه کار اهمیت دارد.

به هر صورت پس از تکمیل پروژه، حاصل کار، نمایانگر بضاعت مهندسان ساختمان استان خواهد بود اگرچه برخی از دوستان این موضوع را باور ندارند.

مسئولیت فرد فرد اعضای سازمان، هیأت مدیره، گروه های تخصصی و حتی مسوولان محترم دولتی در اجرای این پروژه قابل تأمل است و چه بسا نقاط ضعف احتمالی آن در سنوات آینده این مسوولیت را یادآوری نماید.

خلاصه ای از نکات فنی ساختمان

در طراحی و اجرای پروژه سعی شد ضمن استفاده از مصالح معمول و مورد استفاده در اکثریت ساختمان های شهر که

غالباً از تولیدات داخلی هستند حداکثر بهره‌وری را در مقاومت، آسایش، زیبایی و صرفه جویی در انرژی و عملکرد بدست آوریم. در این راستا شاخصه های بنا به شرح زیر است:

۱) سازه پروژه - اسکلت بتن آرمه به صورت خمشی با شکل پذیری متوسط و سقف نهایی خرپای فلزی گیردار است در سقف ها از تیرچه بتنی و بلوک سبک استفاده شده است.

۲) دیوارهای خارجی - دو جداره و متشکل از دو دیواره ده سانتی متری با بلوک تیغه سفالی که در بین آنها از یونولیت چهار سانتی متر عایق کاری استفاده شده، است. در اضلاع شمالی و غربی علاوه بر عایق حرارتی یک لایه عایق قیری جهت مقابله با نفوذ رطوبت اجرا شده است.

۳) دیوارهای داخلی - ترکیبی از دیوارهای تیغه سفالی بصورت دائمی و جداکننده های سبک آلومینیومی یا شفاف که قابل انعطاف برای تقسیم فضاهای اداری در هر برهه از زمان هستند.

۴) پنجره ها - آلومینیوم رنگی با شیشه های دو جداره جهت عایق صوتی و حرارتی و مقاوم در مقابل باد و رطوبت هستند.

۵) تأسیسات سرمایشی و گرمایشی - با توجه به عایق کاری مناسب ساختمان

حداقل هزینه های ممکن را طبق محاسبات ذیل خواهد داشت.

◆ ضریب انتقال دیوار حرارت دیوار ۲۰ سانتی متر سفالی

- ◆ ضریب انتقال دیوار حرارت دیوار ۲۰ سانتی متر با عایق یونولیتی
- ◆ ضریب انتقال حرارت شیشه معمولی
- ◆ ضریب انتقال حرارت شیشه دو جداره

۶) در نماسازی پروژه - ضمن رعایت سادگی و صرف حداقل هزینه سعی شده تا از دو جبهه بلوار شهید انصاری و مسیر تردد مردم به خوبی نمایانگر هویت ساختمان سازمان نظام مهندسی باشد.

۷) یک واحد آسانسور -

۸- ۶ نفره، دسترسی به سالن اجتماعات طبقه چهارم با ظرفیت ۲۷۰ نفر را تسهیل خواهد نمود.

با وجود آزمایشگاه مجهز سازمان در جوار پروژه، کلیه بتون های مصرفی مورد آزمایش قرار گرفته و قبل از بروز هرگونه ضعف، با تهیه درجه اختلاط مناسب نتایج قابل قبول کسب گردید. در حال حاضر (۱۵/۸۱/۲) اسکلت ساختمان تکمیل شده و پیمانکار در حال نصب خرپاهای فلزی سقف و دیوارچینی طبقه سوم است.

خرید دو قطعه زمین به مساحت ۳۲۰ متر مربع در ضلع شرقی و الحاق آن به زمین پروژه جهت محوطه سازی و پارکینگ از جمله اقدامات جاری سازمان در این رابطه است.

در خاتمه ضمن تشکر مجدد از کلیه اعضای سازمان که با پرداخت به موقع حق عضویت و سایر پرداختی های خود به سازمان انجام این کار اساسی را ممکن نمودند و همچنین از آقایان مهندسان میرمحمدعلی حجتی و زمان عفت خواه که در تهیه نقشه های معماری و نظارت سازه همکاری خود را دریغ نداشته اند، امیدواریم در سال جاری شاهد بهره برداری از این خانه مهندسان باشیم.

هیأت مدیره سازمان از هرگونه پیشنهاد، انتقاد و راهنمایی در خصوص اجرا و بهره برداری مناسب از ساختمان استقبال می کند.

اخبار از سراسر ایران :: اخبار از سراسر ایران :: اخبار از سراسر ایران

اخبار از سراسر ایران

اخبار از سراسر ایران

اخبار از سراسر ایران

اخبار از سراسر ایران

اخبار از سراسر ایران

دانش و بینش اعضا خود تلاش نمود تا نشریه ای ارائه دهد. به همت عده ای از همکاران دو شماره نسبتاً حجیم تحت نام بیستون در سال های ۷۴ و ۷۵ چاپ شد، که پس از تبادل نظر با دست اندرکاران صلاح در این دیده شد که نشریه با حجم کمتر و در فواصل زمانی کوتاه تر ارائه شود و در این راستا چهار شماره نشریه سازمان تحت عنوان "کتیبه" با مجوز موقت و مقطعی منتشر شد. اخیراً با اقدامات هیأت مدیره محترم و معرفی "مدیر مسئول" نشریه اقدامات اداری و قانونی مربوطه از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی صورت پذیرفت و با نام "پاتاق" برای نشریه سازمان نظام مهندسی استان و بصورت ماهنامه موافقت و مجوز صادر شد.

● راه اندازی سایت سازمان نظام مهندسی

ساختمان استان کرمانشاه

اوایل خردادماه ۱۳۸۱ شبکه اینترنت سازمان با خرید تجهیزات مربوطه و استفاده از خط Lease شرکت مخابرات با پهنای باند ۴۶K و ۸ خط تلفن در اختیار اعضا علاقمند قرار گرفت. با استقبال سایر اعضا، سازمان در حال تأمین اعتبارات مالی جهت توسعه شبکه اینترنت و افزایش تعداد کاربران است. توضیح اینکه هزینه اشتراک اعضا بابت هر ماه استفاده فقط ۵۰/۰۰۰ ریال تعیین شده است. ضمناً سایت سازمان با آدرس WWW.Nezam.Kermanshah.20.m.com در حال ساخت می باشد.

● آموزش و صدور کارت مهارت فنی شاغلان

بخش ساختمان

پیش نویس طرح اجرایی ماده ۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در زمینه صدور پروانه مهارت فنی برای کارگران ماهر و استادکاران شاغل در بخش ساختمان برای تصویب و ابلاغ به شورای فنی استان ارجاع شد.

چهار محال و بختیاری در معیت نماینده ولی فقیه استان و امام جمعه شهرکرد حضرت آیت ا... ناصری و معاونت امور عمرانی استانداری جناب آقای مهندس مجاهد ضیائی و معاونت مسکن و شهرسازی استان و تنی چند از مدیران و مسوولان اجرایی و اساتید دانشگاه آزاد از تاریخ ۸/۷/۸۱ الی ۱۳۸۱/۸/۱۱ جهت بازدید از نمایشگاه مصالح ساختمانی و پروژه های عمرانی شهر دبی به کشور امارات متحده عربی عزیمت نمودند.

هدف کلی از مسافرت آشنایی با تکنولوژی بکار رفته در سازه ها و فن آوری های مورد استفاده در دهه اخیر در بهینه سازی فضا های مورد استفاده بشری که برای مهندسان جوان تجربه خوبی خواهد بود و همچنین مقایسه بین سازه های کشورمان با سازه های بکار رفته در کشور امارات و رایزنی مهندسان و شرکت های ساختمانی استان با هم ردیف های خود تا بتوانند در آینده ساخت و سازهای کشور امارات متحده عربی، این استان هم سهمی بسزا داشته شد.

سمنان

● شرکت تعاونی مسکن بسیجیان شاهرود طی نامه ای خطاب به ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان (کشور) از تصویب ۴۰ درصد سهمیه نظارتی رایگان مهندسان ناظر برای عملیات ساختمانی این شرکت توسط هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان سمنان تقدیر و تشکر به عمل آورد.

کرمانشاه

● پاتاق منتشر شد

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان کرمانشاه از بدو تأسیس در راستای اعتلای

چهار محال و بختیاری

● با توجه به هفته کاهش بلایا و اثرات آن با همت سازمان نظام مهندسی و ستاد حوادث غیر مترقبه و کمیته فرعی مقابله با زلزله و لغزش لایه های زمین استان چهار محال و بختیاری همایش یکروزه «زلزله و اثرات مخرب آن بر ساختمان ها» با شرکت کلیه کارشناسان و مسوولان استان در سالن مجتمع فرهنگی هنری غدیر شهرکرد برگزار شد.

در همایش ابتدا جناب آقای دکتر مرتضی رئیسی ریاست سازمان به کلیه شرکت کنندگان خیر مقدم گفتند و سپس جناب آقای زاهدی استاندار محترم استان به ایراد سخن پرداخت.

در قسمت بعدی همایش بحث علمی زلزله توسط آقای دکتر احمد نیکنام و مهندس بازی تا پایان روز همایش ادامه پیدا کرد.

با همت مسوولان اجرایی و هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی استان چهار محال و بختیاری شرکت سرمایه گذاری بهینه سازی ساختمان در شرف تأسیس است این شرکت با خرید سهام توسط اعضا سازمان نظام مهندسی استان تشکیل شد. و ابتدا در نظر دارد که با مشارکت بانک ها در زمینه کنترل و جلوگیری از اتلاف حرارتی و بروندی ساختمان ها فعالیت کند. تولیدات این شرکت، تولید در و پنجره و درب های عایق حرارتی و شیشه دو جداره است.

سازمان این کارگاه را در زمینی به مساحت ۲۰/۰۰۰ متر مربع در قطب صنعتی فرخشهر در نظر گرفته است.

● بازدید از کشور امارات متحده عربی - دبی

تعداد ۷۰ نفر از مهندسان رشته های مختلف سازمان نظام مهندسی ساختمان استان

اخبار از سراسر ایران

اخبار از سراسر استان

اخبار از سراسر ایران :: اخبار از سراسر استان :: اخبار از سراسر شهرستان

دادگستری، کانون وکلای دادگستری، سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، شورای نظام دامپزشکی، شرکت های ساختمانی و تأسیساتی در ارتباط با انتخابات شورای شهر استان در مطالعه، انتخاب و معرفی کاندیداهای واجد شرایط (۹) انتشار خبرنامه داخلی سازمان شماره های (۵ و ۶) و (۷ و ۸) در دو نوبت و هر نوبت ۳۰۰۰ نسخه

۱۰- نشست مشترک با مسوولان سازمان مسکن و شهرسازی استان، هیأت مدیره، هیأت اجرایی دفاتر نمایندگی به منظور بحث و تبادل نظر و همکاری جهت نظارت بهتر و بهبود ساخت و ساز

۱۱- بازسازی ساختمان سازمان و تجهیز آن
۱۲- بازدید از دفاتر نمایندگی براساس برنامه زمان بندی شده، نشست های موردی و گروهی با اعضای دفاتر نمایندگی و هیأت های اجرایی برای هماهنگی بیشتر در اجرای صحیح آئین نامه ها و نظارت بهتر فعالیت های اعضا، بررسی مشکلات، ارائه راهکارهای عملی برای رفع موانع

۱۳- تهیه مقدمات تأسیس دفاتر مهندسی هماهنگی سازمان مسکن و شهرسازی

۱۴- تشکیل کمیته صندوق تعاون و رفاه با عضویت ۲۵۰۰ نفر و تصویب آئین نامه مالی و اجرایی. این صندوق بعد از انتخاب و تصویب اعضا آماده شروع فعالیت برای پرداخت وام به اعضا می باشد.

۱۵- اجرای طرح تحقیقاتی کنترل اجرای ساختمان

مهندسی و استفاده از خدمات مهندسان دارای صلاحیت جهت ارائه فعالیت در شهرهای مشمول ماده ۴ قانون و با توجه به تعداد زیاد مهندسان مستقر در مرکز استان و عدم تعادل تعداد دفاتر بین شهرستان ها با مرکز استان و به منظور تشویق مهندسان صاحب صلاحیت برای ارائه فعالیت در شهرهای مشمول، مهندسان می توانند علاوه بر فعالیت در مرکز استان، در یکی از شهرهای مشمول ماده ۴ نیز فعالیت نمایند.

ماز ندران

- ۱) تصویب آئین نامه های مهندس هماهنگ کننده، مجریان نیصلاح، کمیته صندوق تعاون و رفاه
- ۲) تهیه مقدمات تأسیس دفاتر مهندسی ساختمان با همکاری و هماهنگی سازمان مسکن و شهرسازی مازندران
- ۳) برنامه ریزی برای سرمایه گذاری اعضا از طریق خرید محل برای دفاتر نمایندگی با وام بانکی و پرداخت قسط به جای اجاره بها
- ۴) تجهیز ۱۷ دفتر نمایندگی استان با سیستم رایانه و دورنگار با سرمایه ای حدود ۱۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

- ۵) توافق با شرکت توزیع برق منطقه در انجام کارهای تحقیقاتی و با همکاری سازمان نظام مهندسی استان گلستان از طریق تشکیل کار گروه و همکاری و هماهنگی از جهات مختلف
- ۶) نشست با شهردار محترم ساری و توافق در زمینه و هماهنگی بین دو سازمان در امور ساخت و ساز
- ۷) برگزاری یک دوره سمینار آموزشی برای ۳۳ نفر از مهندسان عضو استان های گلستان و مازندران
- ۸) همکاری و هماهنگی با سازمان های صنفی و تشکل های حرفه ای سازمان نظام پزشکی، کانون کارشناسان رسمی

مرکزی

● همایش آبادگران

همایش یک روزه آبادگران استان مرکزی به پیشنهاد دکتر جابریان استاندار استان مرکزی و انجمن شرکت های

به موجب این دستورالعمل در اولویت اول است—ادکاران در ۴ رشته جوشکاری (اسکلت)، آرماتوربندی، قالب بندی و بتن ریزی با همکاری اعضا کمیته آموزش رتبه بندی خواهند شد. یادآور می شود در اولویت های بعدی رشته های دیگر نیز زیر پوشش قرار خواهند گرفت. فعالیت افراد در پروژه های دولتی و خصوصی تنها زمانی مجاز خواهد بود که دارای پروانه مهارت فنی باشند.

اجرای مقررات فوق ۹ ماه پس از تصویب در شورای فنی در مورد کلیه کارگاه ها، اعم از خصوصی و دولتی در شهر کرمانشاه و پس از یکسال در کل سطح استان جاری و ساری خواهد بود.

● چگونگی نحوه فعالیت اعضا سازمان در شهرهای مشمول و غیر مشمول ماده ۴ قانون نظام مهندسی ساختمان

کمیته سه جانبه استان شامل دفتر فنی استانداری، سازمان مسکن و شهرسازی و سازمان نظام مهندسی ساختمان استان در خصوص اجرای بند ۲-۱-۳ نحوه عمل ماده ۱۲ آئین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مندرج در شرح خدمات گروه های مهندسی ساختمان، نحوه فعالیت مهندسان و کاردان های فنی دارای پروانه اشتغال در شهرهای مشمول و غیر مشمول ماده ۴ قانون را تعیین و ابلاغ نمود.

براساس تصمیم کمیته سه جانبه استان، فعالیت مهندسان دارای پروانه اشتغال به کار مهندسی در شهرهای غیر مشمول ماده ۴ قانون نظام مهندسی جزء سهمیه و ظرفیت آنان محسوب نمی شود.

کاردان های دارای پروانه اشتغال مجاز به ارائه فعالیت در شهرهای غیر مشمول هستند. ظرفیت و صلاحیت کاردان ها از طریق کانون کاردان ها تعیین می شود.

به منظور اجرای دقیق ماده ۴ قانون نظام

توفیق دانشجویان ایرانی در امریکا

سیاوش هاشمی

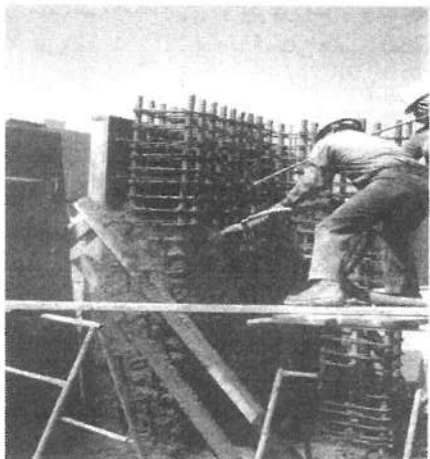
یاشار مصلحی

مسعود معلمی

مشخص کردن کمی و کیفی عوامل تأثیر گذار، نسبت به تدوین برنامه آزمایشگاهی اقدام نمودند. بررسی آزمایشگاهی طرح اختلاط ها همراه با تحقیق آماری نتایج حاصل و تلاش بی وقفه تیم دانشجویی نهایتاً منجر به تهیه نمونه هایی شد که در مسابقات بین المللی مؤسسه بتن آمریکا با اختلاف بسیار زیاد نسبت به تیم دوم (تیم دانشگاه کالیفرنیا - UCLA) مقام اول را نصیب کشور نمود.

نکته مهم در ساخت این بتن، کاربردی و اجرایی بودن آن است. از شن و ماسه معمولی با دانه بندی خاص به عنوان سنگدانه و نیز از لیکا به عنوان سبکدانه استفاده می شود. همچنین از سیما ن با عیار متفاوت کارگاهی و نیز مواد افزودنی با درصد کم استفاده شده است. که همه این موارد مبین کاربردی بودن این طرح است. متأسفانه پیوند ضعیف علمی بین دانشگاه و صنعت باعث می شود که بتن به عنوان یک بحث علمی در کشور در مقیاس کارهای اجرایی پیشرفت چندانی نکند، ولی آنچه که از تلاش این دانشجویان بر می آید مبین آن است که می توان با ساخت بتن سبکی با مقاومت های زیاد، بار مرده ساختمان و نیز ابعاد اعضا را به مقدار قابل توجهی کاهش داد.

بین المللی، همچنین مشارکت در پروژه های تحقیقاتی در دی ماه سال ۱۳۸۰ کار خود را آغاز کرد.

در تیر ماه سال جاری این تیم در مسابقات ملی بتن با دوام که در دانشگاه علم و صنعت برگزار شد، توانست مقام اول را به خود اختصاص دهد. این مسابقه شامل ساخت یک مکعب بتنی به ابعاد ۱۵cm با حداقل وزن و نیز حداقل نفوذپذیری بود که تیم دانشجویی بتن این دانشگاه توانست با ساخت مکعبی با وزن مخصوص ۱۷۰۰kg / m^۳ با جذب آب ۰/۶ درصد رتبه اول را کسب کند.

در پی این موفقیت اعضای این تیم با تلاشی مضاعف کار خود را برای شرکت در مسابقه بین المللی مکعب بتنی مؤسسه بتن آمریکا (ACI) آغاز کرد. این مسابقه شامل بتن نیمه سبک سازه ای با جرم حجمی ۲۰۰۰ kg / m^۳ (وزن نمونه مکعبی ۲ برابر با ۲۵۰gr) و مقاومت ۵۰ Mpa است که با اعمال ضرابی در درصد خطاهای هر نمونه از اعداد ۵۰ Mpa، ۲۵۰ gr، یک انحراف معیار برای هر تیم محاسبه می شود و تیمی که کمترین انحراف معیار را داشته باشد به عنوان برنده مسابقه اعلام می شود، فرمول محاسبه این انحراف معیار به شرح زیر است :

$$A = 70 \left| \frac{\sigma - 50}{50} \right| + 30 \left| \frac{m - 250}{250} \right|$$

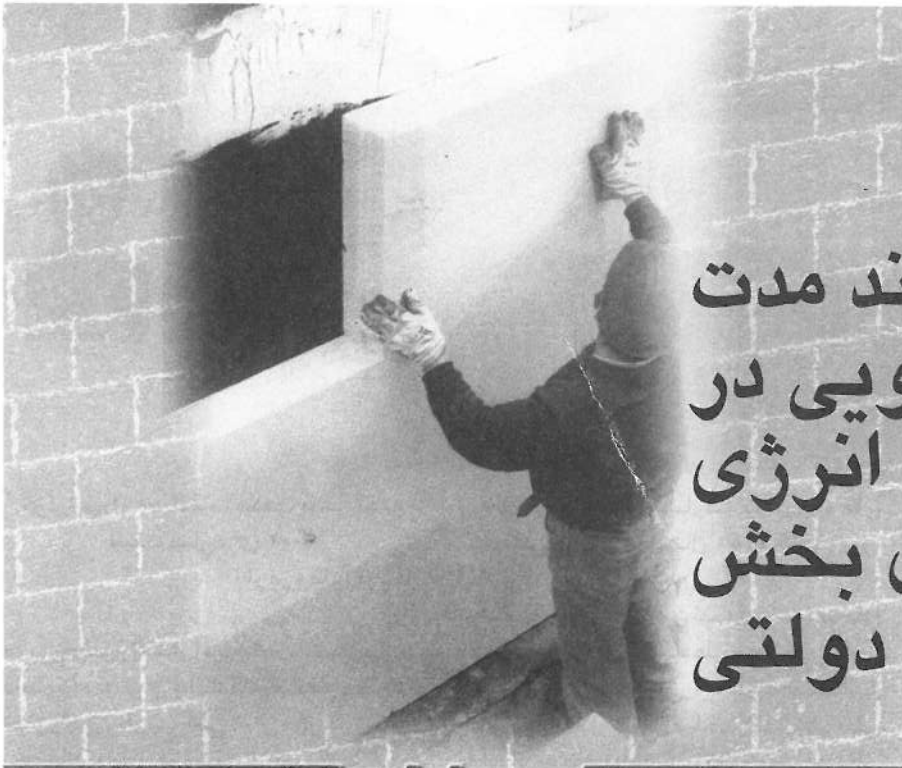
علاوه بر دشواری نسبی در دستیابی به مقاومت و جرم حجمی تعیین شده به صورت توأم با مصالح موجود در کشور، پیچیدگی اصلی این مسابقه در به حداقل رساندن انحراف معیارهای وزنی و مقاومتی نمونه های ارسالی توسط هر تیم است. تیم دانشجویی دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی با بررسی مبانی تئوریک در خصوص عملکرد ماتریس های سیمانی و

گزارشی از مسابقات مکعب بتنی نیمه سبک سازه ای ۲۰۰۲ (آریزونا - آمریکا)

در پی حضور افتخار آفرین تیم دانشجویی بتن دانشکده عمران دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی طی سال های گذشته در مسابقات جهانی مؤسسه بتن آمریکا (ACI) در مسابقات اخیر نیز که در ۲۷ اکتبر (۵ آذرماه) سال جاری در شهر فینکس آریزونا برگزار شد، این تیم در بین ۴۲ تیم حاضر در این مسابقات موفق به کسب مقام اول شد. اعضای این تیم را آقایان یاشار مصلحی، مسعود معلمی، سیاوش هاشمی، تشکیل می دادند. گروه بتن دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی در اردیبهشت ماه سال ۱۳۷۹ با آقایان احسان مینایی، مهدی علی بابائی، ناصر امیر حساری، مهاباد ماهوتیان و زنده یا هوتن مهاجر پور ایروانی و ابراهیم قربانی شکل گرفت. این گروه در طول مدت فعالیت خود توانستند در موارد زیر توفیق یابند :

- ۱- کسب مقام نخست مسابقات بتن مقاومت بالا در دومین جشنواره سراسری دانشجویان عمران و شکستن رکورد جهانی مقاومت بتن دانشجویی متعلق به دانشجویان دانشگاه ایلینویز آمریکا (اردیبهشت ماه ۱۳۸۰)
- ۲- کسب مقام نخست مسابقه سراسری ایده های نو در بین ۳۱۷ طرح ارائه شده در رده فنی مهندسی و عنوان اثر برتر کاربردی و کسب تندیس بلورین جشنواره (بهمن ۱۳۸۰)
- ۳- کسب مقام دوم جهانی در مسابقه سازه بتنی محافظ EPD در کنگره بهاره انجمن بتن آمریکا (اردیبهشت ۱۳۸۱)

پس از فارغ التحصیلی اعضای تیم فوق، تیم جدید متشکل از آقایان مسعود معلمی، یاشار مصلحی، سیاوش هاشمی برای ادامه فعالیت گروه بتن و حضور در مسابقات ملی و

[آگامی]

XXXXXXXXXX

XXXXXXXXXX

برنامه بلند مدت صرفه جویی در مصرف انرژی ساختمان‌های بخش غیر دولتی

برنامه بلند مدت صرفه جویی در مصرف انرژی در ساختمان‌های بخش غیر دولتی بر اساس مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان

مقدمه

کمیته بند «د» ماده ۱۲۱ قانون برنامه سوم توسعه متشکل از نمایندگان وزرای کشور، نفت، صنایع و معادن، نیرو، رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور با مسئولیت وزیر مسکن و شهرسازی جدول زمانبندی اعمال ضوابط و مقررات مبحث نوزدهم مقررات ملی ساختمان (صرفه جویی در مصرف انرژی) را با توجه به امکانات اقتصادی و فنی، نیروهای متخصص و مصالح مورد نیاز تنظیم و به شرح پیوست ابلاغ می نماید. قابل ذکر است:

۱- از آنجایی که رعایت ضوابط و مقررات موضوع این مبحث مستلزم به کارگیری محصولاتی از قبیل عایق، شیشه دو جداره و پروفیل های مخصوص می باشد، برنامه زمانبندی اعمال تدریجی مقررات مذکور را متناسب با تأمین و تولید این محصولات در نظر گرفته است.

۲- در زمانبندی اولویت با استان هایی است که مصرف انرژی در آن بیشتر است (استان های سردسیر و گرمسیر) و در مراحل بعد رعایت ضوابط به مابقی استان ها گسترش می یابد.

۳- در هر یک از استان ها ابتدا مرکز استان و سپس شهرها و شهرستان های تابعه و در مرحله بعد تمام بخش های دیگر استان مشمول این طرح قرار می گیرند.

۴- مبنای تقسیم بندی ساختمان ها از نظر سطح زیر بنا، در برنامه زمان بندی چهار گروه زیر هستند:

الف) بالاتر از ۶۰۰ متر مربع

ب) بین ۶۰۰ - ۲۰۰ متر مربع

ج) بین ۲۰۰ - ۱۰۰ متر مربع

د) کمتر از ۱۰۰ متر مربع

۵- با توجه به تجمع در تهران بویژه به لحاظ اقتصادی، تهران و شهرهای

تابعه مشمول برنامه ریزی خاص قرار گرفته است.
۶- در برنامه زمان بندی، تفاوت های اقلیمی یک استان در نظر گرفته نشده و مبنای برنامه تقسیم بندی اقلیمی مراکز استان ها هستند.

۱- گروه بندی استان ها از نظر میزان مصرف انرژی

گروه بندی استان ها با استفاده از پیوست ۳ مبحث نوزدهم مقررات ملی ساختمان به سه دسته تقسیم می گردند:

۱-۱- گروه (الف) - استان هایی که در گروه با نیاز انرژی زیاد و نیاز گرمایی یا سرمایی زیاد قرار می گیرند. شامل استان های: زنجان، چهارمحال و بختیاری، اردبیل، آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، همدان، خوزستان، هرمزگان، بوشهر.

۱-۲- گروه (ب) - استان هایی که در گروه با نیاز انرژی متوسط و نیاز گرمایی سرمایی زیاد قرار می گیرند. شامل استان های: اصفهان، سمنان، کردستان، قزوین، کرمان، خراسان، کرمانشاه، مرکزی، ایلام، فارس.

۱-۳- گروه (ج) - استان هایی که در گروه با نیاز انرژی کم قرار می گیرند. شامل استان های: لرستان، گیلان، قم، گلستان، مازندران، سیستان و بلوچستان، کهگیلویه و بویر احمد، یزد.

۲- برنامه زمان بندی صرفه جویی در مصرف انرژی در
ساختمان های بخش غیر دولتی

برنامه سال 1385		تهران و شهرهای تابعه
تمامی ساختمان ها		
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « الف »
ساختمان های بالاتر از 100 متر مربع	مراکز شهرستان ها	
ساختمان های بالاتر از 200 متر مربع	باقیمانده شهر ها	
ساختمان های بالاتر از 100 متر مربع	مراکز استان ها	استان های گروه « ب »
ساختمان های بالاتر از 200 متر مربع	مراکز شهرستان ها	
ساختمان های بالاتر از 600 متر مربع	باقیمانده شهر ها	
ساختمان های بالاتر از 200 متر مربع	مراکز استان ها	استان های گروه « ج »
ساختمان های بالاتر از 600 متر مربع	مراکز شهر ها	
-----	باقیمانده شهرها	

برنامه سال 1382		تهران و شهرهای تابعه
ساختمان های بالاتر از 1000 متر مربع		
600 متر مربع	مراکز استان ها	استان های گروه « الف »
-----	مراکز شهرستان ها	
-----	باقیمانده شهر ها	
-----	مراکز استان ها	استان های گروه « ب »
-----	مراکز شهرستان ها	
-----	باقیمانده شهر ها	
-----	مراکز استان ها	استان های گروه « ج »
-----	مراکز شهر ها	
-----	باقیمانده شهرها	

تبصره: در خصوص شهر های جدید و شهرک های واقع در محدوده، هر یک از شهر های فوق باید مطابق با شرایط آن شهر اقدام به عمل آید

برنامه سال 1386		تهران و شهرهای تابعه
تمامی ساختمان ها		
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « الف »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهرستان ها	
ساختمان های بالاتر از 100 متر مربع	باقیمانده شهر ها	
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « ب »
ساختمان های بالاتر از 100 متر مربع	مراکز شهرستان ها	
ساختمان های بالاتر از 200 متر مربع	باقیمانده شهر ها	
ساختمان های بالاتر از 100 متر مربع	مراکز استان ها	استان های گروه « ج »
ساختمان های بالاتر از 200 متر مربع	مراکز شهر ها	
ساختمان های بالاتر از 600 متر مربع	باقیمانده شهرها	

برنامه سال 1383		تهران و شهرهای تابعه
ساختمان های بالاتر از 600 متر مربع		
ساختمان های بالاتر از 200 متر مربع	مراکز استان ها	استان های گروه « الف »
ساختمان های بالاتر از 600 متر مربع	مراکز شهرستان ها	
-----	باقیمانده شهر ها	
ساختمان های بالاتر از 600 متر مربع	مراکز استان ها	استان های گروه « ب »
-----	مراکز شهرستان ها	
-----	باقیمانده شهر ها	
-----	مراکز استان ها	استان های گروه « ج »
-----	مراکز شهر ها	
-----	باقیمانده شهرها	

برنامه سال 1387		تهران و شهرهای تابعه
تمامی ساختمان ها		
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « الف »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهرستان ها	
ساختمان های بالاتر از 100 متر مربع	باقیمانده شهر ها	
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « ب »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهرستان ها	
ساختمان های بالاتر از 200 متر مربع	باقیمانده شهر ها	
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « ج »
ساختمان های بالاتر از 100 متر مربع	مراکز شهر ها	
ساختمان های بالاتر از 200 متر مربع	باقیمانده شهرها	

برنامه سال 1384		تهران و شهرهای تابعه
تمامی ساختمان ها		
ساختمان های بالاتر از 100 متر مربع	مراکز استان ها	استان های گروه « الف »
ساختمان های بالاتر از 200 متر مربع	مراکز شهرستان ها	
ساختمان های بالاتر از 600 متر مربع	باقیمانده شهر ها	
ساختمان های بالاتر از 200 متر مربع	مراکز استان ها	استان های گروه « ب »
ساختمان های بالاتر از 600 متر مربع	مراکز شهرستان ها	
-----	باقیمانده شهر ها	
ساختمان های بالاتر از 600 متر مربع	مراکز استان ها	استان های گروه « ج »
-----	مراکز شهر ها	
-----	باقیمانده شهرها	

برنامه سال 1390		تهران و شهرهای تابعه
تمامی ساختمان ها		
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « الف »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهرستان ها	
ساختمان هایی که در روستاها با تکنولوژی جدید ساخته می شوند	باقیمانده شهر ها	
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « ب »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهرستان ها	
تمامی ساختمان ها	باقیمانده شهر ها	
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « ج »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهر ها	
تمامی ساختمان ها	باقیمانده شهرها	

برنامه بلند مدت صرفه جویی در مصرف انرژی ساختمان های بخش غیر دولتی

برنامه سال 1391		تهران و شهرهای تابعه
تمامی ساختمان ها		
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « الف »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهرستان ها	
تمامی ساختمان ها	باقیمانده شهر ها	
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « ب »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهرستان ها	
ساختمان هایی که در روستاها با تکنولوژی جدید ساخته می شوند	باقیمانده شهر ها	
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « ج »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهر ها	
تمامی ساختمان ها	باقیمانده شهرها	

برنامه سال 1388		تهران و شهرهای تابعه
تمامی ساختمان ها		
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « الف »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهرستان ها	
تمامی ساختمان ها	باقیمانده شهر ها	
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « ب »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهرستان ها	
ساختمان های بالاتر از 100 متر مربع	باقیمانده شهر ها	
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « ج »
ساختمان های بالاتر از 100 متر مربع	مراکز شهر ها	
ساختمان های بالاتر از 200 متر مربع	باقیمانده شهرها	

برنامه سال 1392		تهران و شهرهای تابعه
تمامی ساختمان ها		
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « الف »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهرستان ها	
تمامی ساختمان ها	باقیمانده شهر ها	
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « ب »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهرستان ها	
تمامی ساختمان ها	باقیمانده شهر ها	
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « ج »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهر ها	
ساختمان هایی که در روستاها با تکنولوژی جدید ساخته می شوند	باقیمانده شهرها	

برنامه سال 1389		تهران و شهرهای تابعه
تمامی ساختمان ها		
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « الف »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهرستان ها	
تمامی ساختمان ها	باقیمانده شهر ها	
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « ب »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهرستان ها	
تمامی ساختمان ها	باقیمانده شهر ها	
تمامی ساختمان ها	مراکز استان ها	استان های گروه « ج »
تمامی ساختمان ها	مراکز شهر ها	
ساختمان های بالاتر از 200 متر مربع	باقیمانده شهرها	

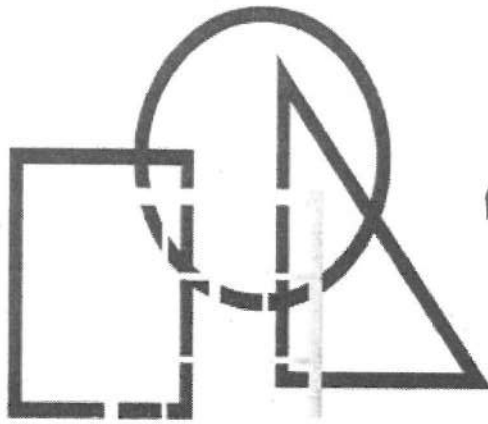

[مقاله]

محمد علی رحیم خانی

عضو هیأت علمی دانشگاه علم و صنعت ایران

عضو هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران

لزوم تغییرات در مبحث سیزدهم مقررات ملی ساختمان (تأسیسات برقی ساختمان ها)

بیش از ۵ طبقه ملزم به برقراری سیستم زمینی و رعایت ضوابط مبحث سیزدهم مقررات ملی ساختمان بوده و در سایر مناطق کشور نیز این حدود متفاوت می باشد و اهمیت موضوع ایمنی ایجاب می کند که رعایت سیستم زمینی و ضوابط سیم کشی ساختمان برای کلیه ساخت و سازها (بدون توجه به مترائ یا تعداد اشکوب) اجباری اعلام شود.

۲) ضرورت دارد که در متن مبحث سیزدهم مقررات ملی ساختمان تجدیدنظر شود و نصب کلیدهای ایمنی جریان نشتی زمین توأم با سیستم زمینی به نحو مقتضی برای ساختمان های عمومی و جدید اجباری شود.

◆ باذکر مراتب فوق روشن می شود که استقرار "سیستم اتصال زمینی قابل قبول" نقش مهمی دارد و مشکل اصلی اجرایی هم همین نکته است ولی وزیر محترم نیرو چنین تذکر داده اند: "ضمناً واگذاری انشعاب برق توسط شرکت های برق منطقه ای

مستقل از وجود سیستم زمینی و کلیدهای ایمنی جریان نشتی زمین بوده و شرکت های مذکور مسوولیتی در قبال مراتب فوق نخواهند داشت! و سیستم زمینی ساختمان ها باید به نحوی طراحی و احداث گردد تا مستقل از شبکه برق، ایمنی ساختمان ها را تأمین نماید!!

ولی خوشبختانه در شبکه توزیع برق استان اردبیل سیم مجزای اتصال زمین برقرار شده است و امید می رود با حسن نیت و امان نظر مسئولان دلسوز، در آینده نزدیکی شاهد کاهش آمار نگران کننده صدر مقاله بوده و

مهندسی ساختمان (شورای مرکزی) به وزرای محترم کشور، نیرو و مسکن و شهرسازی منعکس شد.

وزیر محترم نیرو در پی گیری امر طی نامه شماره ۳۰/۱۰۰/۳۶۲۰۰/۸۱/۶/۱۷) به وزارت محترم کشور مراتب نگران کننده آمار حوادث فوق الذکر را یادآور شدند که اغلب ناشی از اتصال سیم های برق منجر به آتش سوزی و بروز خسارات مالی فراوانی بوده است و طی

طی پیشنهادی اجباری کردن نصب کلیدهای ایمنی جریان نشتی (RCD) داده شد که علاوه بر حفظ جان شهروندان سبب کاهش حوادث آتش سوزی ناشی از اتصال سیم های برق می گردد و از بابت صرفه جویی در مصرف تلفات انرژی نیز باعث کاهش تلفات الکتریکی در ساختمان می شود.

آن پیشنهاد اجباری کردن نصب کلیدهای ایمنی جریان نشتی (RCD) داده شد که علاوه بر حفظ جان شهروندان سبب کاهش حوادث آتش سوزی ناشی از اتصال سیم های برق می شود و از بابت صرفه جویی در مصرف انرژی نیز باعث کاهش تلفات الکتریکی در ساختمان می شود. در این مکتوب مجبورم به سه نکته پیشنهادی وزیر محترم نیرو اشاره کنم تا ادامه مطلب و اهمیت تصمیمات متخذه روشن تر شود:

۱) در حال حاضر در شهر تهران ساختمان های با زیربنای بیش از ۲۰۰۰ متر مربع و با

جستار گشایی:

در دومین نشست مشترک هیأت رئیسه گروه های تخصصی برق سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ها (هر فصل یک بار برگزار می شود) گزارش مستدل و مستندی از گزیده آمار آتش نشانی مربوط به سال ۱۳۷۸ از آتش سوزی و برق گرفتگی ناشی از سیستم های برق در سطح کشور و حوادث مشابه در سال ۱۳۷۹ (فقط شهر

تهران) را ارائه کردم که مورد توجه قرار گرفت مشروح این آمار در دبیرخانه هیأت رئیسه گروه های تخصصی برق محفوظ است و فقط به چند مورد اشاره می کنم:

◆ تعداد آتش سوزی ناشی از برق در سطح کشور در سال ۱۳۷۸ (۵۰۵۲ مورد)

◆ تعداد حوادث ناشی از برق زدگی در سطح کشور در سال ۱۳۷۸ (۱۴۲ مورد)

◆ کل حوادث مربوط به وسایل برقی در سال ۱۳۷۹ فقط در تهران (۹۷۵ مورد) که (۶۲۹ مورد) آن مربوط به اتصالات برق است.

در مقام نماینده منتخب "هیأت رئیسه گروه های تخصصی برق" مکلف به پی گیری و ارائه راه حلی برآدمم. مراحل پیشنهاد اجباری کردن "کلید جریان نشتی" یا محافظ از برق زدگی و نیاز به درج تغییراتی در متن مقررات ملی ساختمان (مبحث سیزدهم) و درخواست از وزارت نیرو جهت ارائه (سیستم مجزای حفاظتی PE) جهت اجرای سیستم TN-S در شبکه برق رسانی ساختمان ها انجام گرفت و مراتب از سازمان نظام

فقط در شرایط کنترل شده مورد استفاده قرار می گیرند و شامل مکان های معمولی نمی شوند.

۲) لوازم برقی دسته (I):
لوازمی هستند که وظیفه جلوگیری از برق گرفتگی در آن ها بر عهده "سیستم برق" است این لوازم ایجاد کننده اصلی خطر برق گرفتگی در تأسیسات بوده و بحث اصلی ما هم درباره رفع خطر از آنهاست. این لوازم بطور عمده شامل لوازم خانگی (یخچال، فریزر، بخاری برقی، ماشین لباسشویی و ...) است.

۳) لوازم برقی دسته (II):
این قبیل وسایل برقی عایق بندی اضافی دارند و اصلاً خطر برق گرفتگی نداشته و نیازی به حفاظت ندارند.

۴) لوازم برقی دسته (III):
لوازمی در این دسته تعریف شده اند که با ولتاژ خیلی ضعیف و ایمن (زیر ۵۰ ولت) کار می کنند و نیازی به حفاظت ندارند و ساخت این لوازم هم بسیار گران تمام شده و برای شرایط عادی ساخته نمی شوند.

اینک با تعریف دسته بندی فوق به عوامل مؤثر در برق گرفتگی اشاره می کنم:
سه عامل مقاومت زمین، محیط زیست، عبور جریان برق از بدن انسان نقش مؤثر در هر حادثه ای را دارند:

الف) "مقاومت زمین RB":
در واقع مقاومت نسبت به جرم کلی زمین می باشد. جرم کلی زمین را می توان به صورت یک شین (bus) که مقاومت بین هر دو نقطه در آن صفر است تلقی کرد ولی وصل

احساس می شود. فقط می خواهم مهندسان معمار، عمران، تأسیسات با آگاهی و علاقه بیشتری در تأمین و اجرای سیستم های مطمئن ایمنی، کم هزینه و قابل اجرا نهایت همت خود را به کار بندند و با تذکر اینکه فقط تا چند سال آینده کلیه کشورهای جهان استاندارد بین المللی را پارادایم و الگوی کار خود قرار خواهند داد در ایران نیز سعی شده است از آخرین مدارک استاندارد

کشوری که دیر به فکر نظم بخشیدن به صنعت تأسیسات الکتریکی افتاده است تنها دارای یک مزیت است که آن امکان استفاده از تجربیات کشورهای پیشرفته است!
از بطن سال ها ندانم کاری که به قیمت جان و مال بسیاری از افراد این ملت تمام شده حتی یک مورد هم به آرمان ایمنی و حفاظت کمک کند دیده نشده است!!

(IEC ۳۶۴) در تنظیم مقررات ایمنی استفاده شود. امیدوارم با استقرار دبیرخانه هیأت رئیسه گروه های تخصصی برق در شورای مرکزی پی گیری و تداوم ترویج این استاندارد به عمل آید و لازم است اهمیت مسأله بویژه برای همکاران غیر تخصص برق با مطالعات ساده زیر روشن تر شود.

بحث اول - عوامل مؤثر در برق گرفتگی
لوازم برقی از نظر پیش بینی های لازم برای جلوگیری از برق گرفتگی در چهار دسته تعریف شده اند:

۱) لوازم برقی دسته (O):
وظیفه جلوگیری از برق گرفتگی در این قبیل لوازم به عهده "محیط زیست" است یعنی این لوازم فقط در جاهایی که کف و دیوارها عادی (هادی) باشد نباید به کار روند. در کشور ما کمتر اتفاق می افتد که شرایط عادی محیط زندگی، استفاده از این لوازم را میسر سازد و

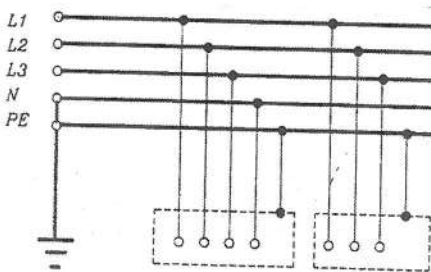
شاید هم به مدد ترویج فرهنگی و توسعه آگاهسازی میزان حوادث مذکور به حد صفر کاهش یابد و در این مقاله با جلب همفکری و همکاری همه جانبه کارشناسان ذیربط شاید به روشی معقول، اقتصادی با قابلیت اجرایی دست یابیم.
نجوای آرام و شکوه استادی پیشکسوت هنوز در گوشم طنین انداز است که چقدر زیبا و پرمحتوا می گفت:

"کشوری که دیر به فکر نظم بخشیدن به صنعت تأسیسات الکتریکی افتاده است تنها دارای یک مزیت است که آن امکان استفاده از تجربیات کشورهای پیشرفته است!"
از بطن سال ها ندانم کاری که به قیمت جان و مال بسیاری از افراد این ملت تمام شده حتی یک مورد هم به آرمان ایمنی و حفاظت کمک کند دیده نشده است!!

و در طول سال ها عامل حاکم بر تأسیسات الکتریکی هزینه های گزاف و تا حدی ظاهری آراسته مدنظر بوده است!
هنوز ده سالی از خاطره فوق بر من نمی گذرد که شاهد نظامی هماهنگ برای تأمین ایمنی تأسیسات الکتریکی حداقل در حد مبحث سیزدهم از مقررات ملی ساختمان تدوین شده و اجرا می شود هستیم که جای امیدواری است و نیز به شکرانه آن باید وجدان بیدار و شرف انسانی و ارزش های اخلاقی کارشناسان آبادگرو سازندگان شاغل در امر ساخت و ساز طلایه ای باشد بر اینکه ده سال آینده شاهد وضعیتی باشیم که روند طراحی و نظارت بر تأسیسات برقی در همه موارد در شناسنامه ساختمان درج و بهای واقعی به آن داده شود و خطرات برق گرفتگی یا آتش سوزی بر اثر این موارد ابداً روی ندهد.
در این نوشتار نه قصد تشریح و توضیح مقررات اجرایی را دارم و نه نیازی به آن

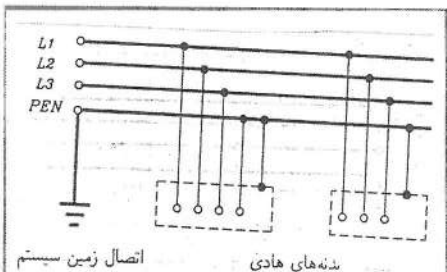

چگونه به نقطه خنثی از تأسیسات وصل شود روش های TN-S و TN-C و TN-C-S وجود دارند در سیستم TN-S کلیه بدنه هادی از طریق یک هادی حفاظتی مجزا PE به زمین وصل می شود. (شکل ۲)

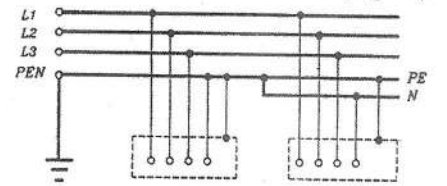
بدنه های هادی اتصال زمین سیستم

در سیستم TN-C کلید بدنه هادی از طریق یک هادی مشترک حفاظتی خنثی به نقطه اتصال زمین وصل می شود (شکل ۳)

بدنه های هادی اتصال زمین سیستم

در سیستم TN-C-S کلید بدنه های هادی تا نقطه ای از سیستم بر هادی حفاظتی و خنثای مشترک وصل شده و از آن پس از هم جدا شده و دیگر به زمین وصل نمی شوند. (شکل ۴)

بدنه های هادی اتصال زمین سیستم

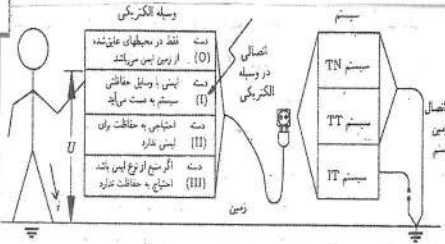
ثانیه تحمل کند) به عبارتی دیگر: در صورت بروز اتصالی بین یک هادی فاز و بدنه هادی، بسته به ولتاژ بین بدنه هادی و جرم زمین، مدار باید در زمان های فوق قطع شود.

لذا یکی از روش های کنترل و کارایی سیستم از نظر برق گرفتگی این است که اطمینان حاصل شود که جریان اتصال کوتاه موجود به اندازه کافی بالا بوده و کلید یا فیوز مورد نظر را در زمان مجاز قطع خواهد کرد.

بحث دوم: چرا در کشور ما فقط برق رسانی با سیستم TN اجرا می شود؟ وجود سیم حفاظتی چه محاسنی دارد؟

اصولاً سیستم های برق رسانی خوب و بد وجود ندارد ولی سیستم های مناسب و مناسب تر یا عملی تر... به لحاظ دیدگاه فنی و اجرایی، اقتصادی و فرهنگی... با جمیع جهات رجحان و اولویت بکارگیری سیستم را مشخص می کند. کمیسیون بین المللی الکترونیک (IEC) سیستم های برقی را در سه گروه تعریف کرده است که مختصر مقایسه ای را صرفاً جهت آشنایی کارشناسان غیر متخصص برق نام می بریم این سیستم ها TN, TT نام دارند.

(شکل ۱)

اول) سیستم (TN)

که عمومی ترین و متداول ترین سیستم است در این سیستم حفاظت در برابر برق گرفتگی به عهده دستگاه های ارزان قیمت (فیوز و کلید خودکار ...) است برحسب آنکه بدنه های هادی لوازم برقی در این سیستم

این شین بدون مقاومت امکان پذیر نیست و هر قدر سیستمی اتصال زمین وسیع و عمیقی داشته باشد از مقاومت آن کاسته می شود (ولی هرگز به صفر نمی رسد)

ب) "شرایط محیط زیست":

مقصود از شرایط محیط زیست به کلیه اجزا و مصالح ساختمانی اطلاق می شود که در محیط کار و زندگی وجود دارند مثل کف ساختمان ها، دیوارها، ستون های فلزی، رادیاتور گرمایش، بدنه هادی وسایل الکتریکی و ... حتی زمین (خاک، سنگ و گل و گیاه و ...) از اجزای محیط زیست هستند و بدان لحاظ مورد اشاره رفت که اغلب آنها و زمین یا خاک نیز هادی برق می باشند و انسان بطور طبیعی با این عوامل محیط زیست در تماس است و بر اثر سهل انگاری در کاربرد وسایل برقی در مسیر جریان برق قرار می گیرد که می تواند منجر به برق گرفتگی شود.

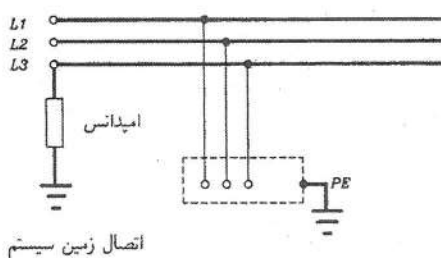
ج) "عبور جریان برق از بدن انسان":

مسئله در هر حادثه ای این مقدار شدت جریان و زمان عبور آن از بدن انسان باعث برق زدگی می شود ولی معیار شدت جریان در کاربرد عملی خالی از اشکال نیست و بجای آن از (ولتاژ ایمن) جهت معیار ایمنی استفاده می شود. ولتاژی را که انسان می تواند در شرایط عادی در محل کار یا محیط زندگی (درجه حرارت و رطوبت ...) تحمل کند ۵۹ ولت است که مقداری قراردادی بوده و با ۱۱۱ نمایش داده می شود.

البته هر انسانی می تواند این ولتاژ را به مدت طولانی تحمل کند. از نظر احتمال بروز اتصالی های دیگر در سیستم حتی این ولتاژ ایمن نیز نباید بیش از ۵ ثانیه در تماس بماند (انسان می تواند ولتاژ تماسی با قدر مؤثر ۱۲۰ ولت را ۰/۸ ثانیه و ۲۳۰ ولت را ۰/۴ ثانیه و ۴۰۰ ولت را ۰/۲

انواع دوپل و چهارپل و تا ۵۰۰ میلی آمپر برای انواع مصارف صنعتی در انواع دوپل، سه پل، چهارپل طراحی و ساخته شده اند. کاربرد این کلید به لحاظ صرفه جویی در مصرف برق نیز نقش ارزنده ای دارد و از هدر رفتن انرژی در اثر جریان نشتی جلوگیری می کنند (از دیدگاه علمی بررسی اثرات موثر این کلید در مقاله مستقلی تشریح خواهد شد).

منابع:

- ۱) (IEC) System for Conformity testing to standards for safety of Electrical Equipment (IEC EE).
- ۲) General catalog ۲۰۰۱ (FSG).

- ۳ - مبحث سیزدهم مقررات ملی ساختمان.
- ۴ - تأسیسات الکتریکی محمدعلی رحیم خانی انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران

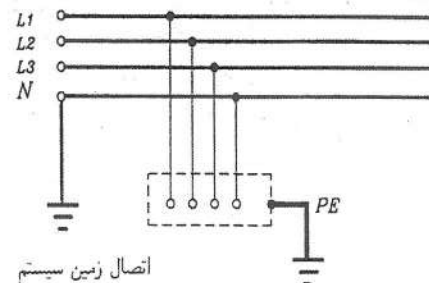
در آنها و محاسبه ریاضی مدارهای معادل الکتریکی سیستم و اشکال فراهم کردن مقاومت های اتصالی به راحتی نتیجه می گیریم که:

استفاده از هادی حفاظتی و سیستم TN مطمئن تر از هادی های متفرقه و سیستم TT می باشد بویژه که در سیستم TN هم استفاده از کلیدهای دیفرانسیلی اشکال پذیر می باشد و پرداخت هزینه این نوع حفاظت معقول می باشد و با توجه به امکانات موجود و همچنین این واقعیت که شبکه های عمومی توزیع برق کشور نیز براساس TN طراحی و اجرا شده اند تلاش ما در راه رفع نواقص و کمبودهای احتمالی به کار می رود. از جمله تأمین اتصال زمین مطمئن و عملی که خارج از این مبحث جداگانه بررسی خواهد شد و اجبار به استفاده از کلیدهای جریان نشتی RCD در متن مقررات ملی ساختمان مبحث سیزدهم ضرورت دارد.

کلیدهای "RCD" انسان را در مقابل تماس مستقیم یا غیر مستقیم با جریان برق محافظت می کند و چنانچه بدن انسان در برابر این تماس قرار گیرد جریان برق از بدن شخص عبور کرده وارد زمین می شود.

در صورتی که مقدار جریان برق عبوری به ۳۰ میلی آمپر برسد کلید جریان نشتی در مدت زمان ۲۰۰ میلی ثانیه فرمان به قطع برق ورودی می دهد. این کلیدها با قابلیت قطع جریان نشتی برق تا ۳۰ میلی آمپر برای مصرف خانگی در

این سیستم متداول ترین نوع در ساختمان های عمومی و مسکونی است (در مبحث سیزدهم مقررات ملی انتخاب شده است) (دوم) سیستم (TT): در این سیستم بدنه های هادی در نقطه اتصال زمین مستقل از اتصال به زمین سیستم دارند. (شکل ۵)

این سیستم در شرایط نامناسب محیط نیز قابل استفاده است علاوه بر آنکه از وسایل گران نیست. کلیدهای خودکار دیفرانسیلی (جریان تفاضلی) یا کلیدهای حساس در برابر ولتاژ تماسی استفاده می شود.

سیستم (IT):

این سیستم، یک سیستم اختصاصی است و در مواردی لازم است که اولین اتصال به زمین سبب تغذیه نشده، جریان اتصال هم کم باشد مانند خطوط زنجیره ای در کارخانه ها، یا وسایل مهمی که قطع کار آنها خسارات جبران ناپذیری می زند و یا در اطاق های عمل بیمارستانی که جان بیماران و پرسنل در خطر می باشد. (شکل ۶)

در مقایسه سیستم های TN و TT و ملاحظه همه جوانب از جمله شرایط قطع سریع تغذیه

[اطلاعاتیه]

فرم های نقشه برداری

مهندس حمید کریم رحیمی

معاونت نظام
مهندسی و اجرای
ساختمان
دفتر سازمان های
مهندسی و تشکل
های حرفه ای

کد رشته ها و نوع پروانه اشتغال به کار (اصلی - مرتبط) بر اساس عنوان مدارک تحصیلی دانشگاهی

(عناوین مدرک تحصیلی دانشگاهی) مورد تایید وزارت فرهنگ و آموزش عالی	نوع پروانه		کد پروانه	کد، نوع پروانه و مدارک دانشگاهی گروه رشته مهندسی	
	مرتبط	اصلی			
* عمران * سازه * راه و ساختمان * سیویل * ساختمان سازی * (مهندسی عملی فارغ التحصیلان بعد از یهمن ماه ۱۳۵۷) * معادل عمران از دانشگاه شهید رجایی		X	۰۳	عمران	گروه عمران
* مرتبط با مهندسی عمران - معادل با معدل زیر دوازده	X		۳۱۰		
* مرتبط با مهندسی عمران - کارهای آبی	X		۳۱۱		
* مرتبط با مهندسی عمران - خط و آبپنه	X		۳۱۲		
* مرتبط با مهندسی عمران - عملی	X		۳۱۳		
* مرتبط با مهندسی عمران - عمران آب	X		۳۲۰		
* مرتبط با مهندسی عمران - راهسازی	X		۳۳۰		
* مرتبط با مهندسی عمران - عمران روستایی	X		۳۴۰		
* مرتبط با مهندسی عمران - کاربردی	X		۳۵۰		
* مرتبط با مهندسی عمران - تکنولوژی عمران	X		۳۶۰		
* مرتبط با مهندسی عمران - ساختمان سازی	X		۳۷۰		
* مرتبط با مهندسی عمران - دبیر فنی	X		۳۸۰		
* مرتبط با مهندسی عمران - ساختمان و تأسیسات کشاورزی	X		۳۹۰		
* مهندسی نقشه برداری		X	۶۰۰	نقشه برداری	
* مرتبط با مهندسی نقشه برداری - معادل با معدل زیر دوازده	X		۶۱۰		
* مهندسی ترافیک		X	۷۰۰	ترافیک	
* مرتبط با مهندسی ترافیک - معادل با معدل زیر دوازده	X		۷۱۰		
* مکانیک (حرارت و سیالات) - الکترومکانیک (مکانیک) قبل از سال ۶۰ - مکانیک خارج از کشور - مکانیک قبل از سال ۶۰ داخل کشور		X	۴۰۰	مکانیک	گروه تأسیسات
* مرتبط با مکانیک - معادل لیسانس با معدل زیر دوازده	X		۴۱۰		
* مرتبط با مهندسی مکانیک - طراحی جامدات	X		۴۲۰		
* مرتبط با مهندسی مکانیک - دبیر فنی مکانیک (حرارت و سیالات)	X		۴۳۰	برق	
* برق (قدرت) * الکترومکانیک (برق) قبل از سال ۶۰ * برق خارج از کشور * الکتروتکنیک		X	۵۰۰		
* مرتبط با مهندسی تأسیسات برقی - معادل لیسانس با معدل زیر ۱۲	X		۵۱۰		
* مرتبط با مهندسی تأسیسات برقی - دبیر فنی برق (قدرت)	X		۵۲۰		
* مرتبط با مهندسی تأسیسات برقی - الکترونیک	X		۵۳۰	معماری	گروه معماری و شهرسازی
* معماری * معماری (کاربردی - مهندسی علمی) * معماری و تزئینات داخلی (فارغ التحصیل سال های ۵۰ تا ۵۱ دانشگاه علم و صنعت) * معادل معماری از دانشگاه شهید رجایی		X	۱۰۰		
* مرتبط با مهندسی معماری - معادل لیسانس معماری با معدل زیر دوازده	X		۱۱۰		
* مرتبط با مهندسی معماری - معماری داخلی	X		۱۲۰		
* مرتبط با مهندسی معماری - مرمت و احیای بناهای تاریخی	X		۱۳۰		
* شهرسازی * طراحی شهری * برنامه ریزی شهری		X	۲۰۰		
* مرتبط با شهرسازی - معادل فوق لیسانس یا معدل زیر دوازده	X		۲۱۰		
* مرتبط با شهرسازی - محوطه سازی و طراحی فضای سبز	X		۲۲۰		
* مرتبط با شهرسازی - برنامه ریزی محیط و محیط زیست	X		۲۳۰		
* مرتبط با شهرسازی - مهندسی محیط	X		۲۴۰		

گزارش

گزارش سازمان نظام مهندسی ساختمان استان فارس
دوره ی سوود سال دوازدهم شماره ی ۲۲ تابستان ۱۳۸۱

طراحی اتصالات کوننه در بادبندهای ضریبدری
طراحی قابهای خمشی ستون شاخه‌ای
بایگادهای اینتر نیتی مربوط به مهندسی عمران
برگزاری همایش مهندسی ارزش
دانشکده ی مهندسی دانشکده شیراز
Seismic Behavior and Design
of Steel Shear Walls

آشنایی با ماهنامه گزارش

شماره یک نشریه گزارش سازمان نظام مهندسی ساختمان استان فارس در آبان ماه ۱۳۷۰ به صورت زیراکسی در شمارگان محدود منتشر شد. در ابتدا این نشریات به گزارش فعالیت های سازمان و آگاهی دادن به اعضاء از مفاد نامه های مهم و دستور العمل های دستگاه های اجرایی ذیربط و نیز آیین نامه های مختلفی که توسط کمیسیون های تخصصی تهیه می شد، می پرداخت و به تدریج مقالات علمی و تجربه های اعضاء در زمینه های طراحی و اجرایی و نیز ترجمه بخش هایی از کتب و نشریات فنی دیگر نیز به آن افزوده شد.

از شماره ۵ (آذر ۷۲) این نشریه از حالت زیراکسی خارج و به صورت چاپ افست و با شمارگان بیش تر منتشر شد که هم از نظر عرضه مطالب و هم ویراستاری جلوه ای خاص پیدا کرد و مورد توجه مسوولان و اعضاء قرار گرفت.

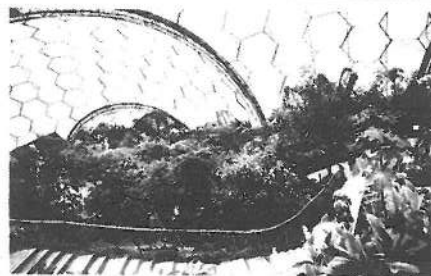
در حال حاضر ۳۵ شماره از این نشریه به صورت فصل نامه منتشر شده است و هر ده شماره با نمایه های موضوعی به صورت مجموعه جلد شده در آمده است که در بایگانی سازمان موجود است.

این نشریه با صاحب امتیازی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان فارس و مدیر مسوولی رئیس هیأت مدیره (آقای مهندس مصطفی شریفی) طی شماره ۱۲۴/۱۳۹۹۴ مورخ ۷۸/۱۰/۲۰ مجوز نشر از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی کشور دریافت کرده و برای اعضاء و سازمان های نظام مهندسی کشور و دستگاه های اجرایی ذیربط و کتابخانه های کشور بصورت رایگان ارسال می شود.

شورای نویسندگان این نشریه عبارتند از دکتر محمد رضا بنان، مهندس سعید پزشک، مهندس محمدرضا راهنما، مهندس سید مصطفی شریفی و مهندس محمد جعفر کاشف حقیقی که هر هفته شنبه ها از ساعت ۶ تا ۹ بعد از ظهر در دفتر سازمان به بررسی و انتخاب مطالب نشریه می پردازند. ویراستاری نشریه قبلاً به عهده آقای کیوان نریمانی بود که در چند شماره اخیر جای خود را به آقای سیامک یوسف قنبری داده اند.

گزارش

گزارش سازمان نظام مهندسی ساختمان استان فارس
دوره ی سوود سال دوازدهم شماره ی ۲۲ پاییز ۱۳۸۱

کتابخانه

طراحی قاب های خمشی ستون شاخه ای

بندبند آحادی جان خمیسی

بازرسی و یک تفسیر

مابینش و پیمانها

Seismic Behavior and Design
of Steel Shear Walls (2)

معرفی کتاب

این مجموعه را بر آن داشت تا با توجه به تجارب کسب شده در این زمینه برای نخستین بار مجموعه ای جامع که توانایی رفع نیازهای مجریان، پژوهشگران، متخصصین، محققین و ... را داشته باشد، گردآوری و در دسترس همگان قرار دهد.

مجموعه حاضر با توجه به تعریف طرح های عمرانی طبق ماده (۱) قانون برنامه و بودجه تهیه شده است و با عنایت به نقش کلیدی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور در تدوین نظام بودجه ریزی و تغییر آن، امید می رود این مجموعه بتواند نقش مؤثری در هرچه پربارتر کردن محفوظات مورد نیاز نظام جدید بودجه ریزی، ایفا نماید.

مجموعه حاضر در دوازده بخش به شرح ذیل، تقدیم خوانندگان می شود.

◆ بخش نخست با عنوان " طرح های عمرانی و قانون برنامه و بودجه " شامل مواردی منتخب از قانون برنامه و بودجه به همراه آئین نامه ها، دستورالعمل ها و بخشنامه های مرتبط با این مواد بوده و مشتمل بر چهار فصل (کلیات)، (بودجه کل کشور)، (اجرا، تعیین معیار ها و استانداردهای طرح های عمرانی و ...) و (منابع مالی، تعهد پرداخت اعتبار عمرانی، نظارت و مقررات مختلف) است.

◆ بخش دوم مجموعه با عنوان " طرح های عمرانی در قانون محاسبات عمومی " شامل پنج فصل (تعاریف)، (درآمدها و هزینه ها)، (معاملات دولتی و نظارت)، (تنظیم حساب و تفریح بودجه) و (اموال دولتی و مقررات متفرقه) می باشد.

◆ بخش سوم از این مجموعه با عنوان " طرح های عمرانی در قانون دیوان محاسبات کشور " شامل دو فصل (هدف، وظایف و اختیارات) و (هیأت های مستشاری) می باشد.

◆ بخش چهارم با عنوان " طرح های عمرانی و لایحه قانونی واگذاری اختیارات فنی به استان ها " می باشد.

◆ بخش ششم با عنوان " طرح های عمرانی در قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی،

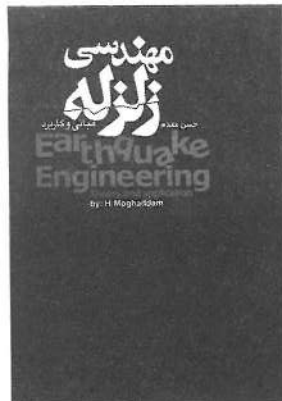
از سال ۱۳۲۷ که تدوین دو نوع بودجه در کشور در دستور کار دولت قرار گرفت " طرح عمرانی " شکل متمایزی به خود گرفت. بودجه دولت در این

سال به دو نوع بودجه عادی و بودجه عمرانی تقسیم شد. بودجه عادی را وزارت دارایی و بودجه عمرانی را سازمان برنامه با توجه به برنامه های عمرانی تهیه و تنظیم و هر یک را جداگانه به تصویب می رسانند. منابع این دو نوع بودجه نیز تا حدودی از یکدیگر تفکیک شده بود. بودجه عمرانی از درآمد نفت و بقیه از سایر درآمدها تأمین می شد. اجرای طرح های عمرانی به مفهومی که در قانون برنامه و بودجه مصوب سال ۱۳۵۱ ه. ش مورد توجه قرار گرفته است بخشی از اعمال حاکمیت و تصدی دولت ها است که جزیی جدایی ناپذیر از برنامه های توسعه به شمار می رود. در قانون برنامه و بودجه این جدایی منابع مالی حذف و یک نوع درآمد به نام درآمد عمومی برای بودجه عادی و عمرانی در نظر گرفته شد. این کار با این هدف انجام گرفت که مجموع عملیات جاری و عمرانی دولت در یک زمان و با محاسبه آثار متقابل آنها بر یکدیگر مورد بررسی قرار گیرد. مفهوم جدید طرح های عمرانی را در واقع باید همزاد تصویب قانون برنامه و بودجه در سال ۱۳۵۱ دانست.

در حال حاضر حجم قابل توجهی از منابع درآمد عمومی صرف اجرای طرح های عمرانی می شود.

گسترده گی مجموعه قوانین و مقررات در رابطه با تهیه و تنظیم، تصویب، اجرا، نظارت و بهره برداری از طرح های عمرانی، گردآورندگان

این کتاب جامع‌ترین اثر فنی است که تا کنون در زمینه مهندسی زلزله به فارسی نگاشته شده است. دکتر حسن مقدم، استاد دانشگاه صنعتی شریف، رئیس گروه سازه کمیته دائمی بازرگری استاندارد ۲۸۰۰ و یکی از چهره‌های سرشناس مهندسی زلزله کشور کار تألیف این کتاب را در سال ۱۳۶۵ آغاز نمود که جلد اول آن در سال ۱۳۷۵ منتشر شد و اینک پس از ۱۶ سال کل کتاب در یک مجلد و بطور کامل انتشار یافته است. یافته‌های علمی مؤلف که

حاصل تحقیقات مفصل آزمایشگاهی بر روی میز زلزله و بررسی رفتار لرزه‌ای انواع سازه‌ها به کمک مدل‌های غیرخطی بوده است وی را در زمره پیش‌تازان و بنیان نظریه طراحی براساس عملکرد قرار داده است. و تجربه طولانی ایشان در امر محاسبات سازه‌ای از یک سو، و اشراف به حیطه‌های مختلف مهندسی عمران و تدریس دروس متنوع در ۲۰ سال گذشته موجب گردیده که کتاب مهندسی زلزله پهنه وسیعی از مباحث فنی را پوشش دهد: مبانی بارگذاری لرزه‌ای، ضریب رفتار، طراحی لرزه‌ای بهینه، آیین‌نامه‌های زلزله، مقایسه تطبیقی ویرایش دوم استاندارد ۲۸۰۰ با ویرایش قبلی، طراحی براساس عملکرد، لرزه‌خیزی ایران، روش تحلیل خطر زلزله و نحوه تهیه طیف طرح‌ساختگاه، طراحی لرزه‌ای پل، طراحی لرزه‌ای ساختمانهای آجری، فولادی و بتنی، سدخاکی، مخازن، سازه‌های فضاکار، بادبند برون‌محور، اتصالات خرجینی و ...

-مؤلف سه گروه را مخاطب اصلی قرار داده است: مهندسان، محققان و دانشجویان. از این رو، مطالب کتاب از یکسو جنبه کاربردی و طراحی دارد و در این راستا، علاوه بر تشریح ضوابط آیین‌نامه‌های مختلف بویژه استاندارد ۲۸۰۰ ایران (آیین‌نامه طراحی ساختمان‌ها در برابر زلزله)، مثال‌های طراحی متعددی ارائه شده است. از سوی دیگر، در اکثر موضوعات سعی شده تا محدوده بحث به مرز دانش برسد تا قابل استفاده محققان قرار گیرد، و ضمن نقل، بررسی و نقد یافته‌ها و نظریات مطرح در جهان، مؤلف در بسیاری از موارد یافته‌ها و نظریات علمی خویش را ارائه نموده است که از آن جمله‌اند: روش تحلیل مدی با استفاده از روابط تقریبی و جدول، روش تقریبی تحلیل دینامیکی غیر ارتجاعی، نظریه بارگذاری لرزه‌ای بهینه، بررسی کفایت ضوابط آیین‌نامه در باره طول نشیمن پل، روش طراحی میان قابهای آجری و بتنی، و بررسی رفتار غیرارتجاعی سازه‌های فضاکار. همچنین برای استفاده بیشتر دانشجویان و مهندسان، در تدوین مطالب کوشش شده تا اصل پیوستگی رعایت شود و از این رو، مطالب نقل شده کاملاً در راستای طرح کلی کتاب به کار گرفته شده است، و طرح کتاب به گونه‌ای تنظیم شده تا خواننده بتواند در پایان هر بخش، فصل یا همه فصل‌ها به جمع‌بندی مشخصی دست یابد و با ارائه مثال‌هایی تلاش بر این بوده تا نحوه ارتباط مطالب بخش‌ها و فصل‌های مختلف برای خواننده روشن شود. همچنین برای تقویت جنبه آموزشی کتاب فصل آخر کلاً به طرح و پاسخ مسائل اختصاص یافته است. این کتاب توسط نشر کتاب دانشگاهی منتشر شده و در حجمی افزون بر ۱۱۰۰ صفحه به قیمت ۷۰/۰۰۰ ریال در دسترس علاقمندان است.

اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران" شامل شش فصل (کلیات)، (نظام مالیاتی و بودجه (نظام درآمد هزینه استان)، (سیاست‌های پولی و ارزی)، (سیاست‌های فرابخشی) و (سیاست‌های بخشی) است.
 ♦ بخش هفتم با عنوان " طرح های عمرانی و قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت" شامل دو فصل (مواد منتخب قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت) و (آیین‌نامه اجرایی موادی از قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت) است.

♦ بخش نهم از این مجموعه با عنوان " طرح های عمرانی و قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت" است.
 ♦ بخش دهم از این مجموعه با عنوان " طرح های عمرانی و قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات مستثنی هستند" است.
 ♦ بخش یازدهم با عنوان " طرح های عمرانی و سازمان حسابرسی" بوده و در این بخش موادی از اساسنامه انتخاب شده است.

♦ بخش دوازدهم از این مجموعه با عنوان " طرح های عمرانی و قوانین و مقررات متفرقه" شامل پنج فصل (مقررات طرح‌های عمرانی تملک دارائی‌های سرمایه‌ای)، (موادی از قوانین مختلف در ارتباط با طرح‌های عمرانی)، (مواردی مرتبط با طرح‌های عمرانی در تبصره‌های قوانین بودجه سنواتی)، (قانون حداکثر استفاده از توان...) و (ایجاد ثبات در آمده‌های ارزی و تشکیل حساب ذخیره ارزی) است.

♦ با توجه به گستردگی مطالب کتاب، علاوه بر فهرست تفصیلی، فهرست موضوعی شامل تعریف طرح عمرانی، ضوابط و مقررات ناظر بر تهیه و تنظیم، تصویب، اجرا، منابع تأمین اعتبار، نظارت حین خرج، نظارت بعد از خرج، اموال و تعهد پرداخت اعتبار طرح‌های عمرانی و فهرست کلید واژگان که در آن ۲۰۰ کلمه کلیدی کتاب انتخاب و صفحات مربوط به آنها تعیین شده ارائه گردیده که امید می‌رود مورد استفاده کاربران واقع شود.

- لازم به توضیح است که در این مجموعه قوانین و مقررات تنقیح حقوقی شده و به شرح متن اصلاح شده است. به علاوه کلیه متون حقوقی آن از روزنامه جمهوری اسلامی ایران اخذ و حتی الامکان سعی گردیده است با درج شماره و تاریخ روزنامه در پاورقی صفحات، امکان دسترسی آسان‌تر مجریان، محققین و کارشناسان علاقه‌مند، به مرجع و مأخذ اصلی مقررات فراهم شود.

فراخوان دوره های آموزشی کاربرد انرژی خورشیدی در ساختمان

قابل توجه اعضای محترم سازمان نظام مهندسی ساختمان

برگزاری دوره های آموزشی کوتاه مدت ترویج فرهنگ کاربرد انرژی های خورشیدی در ساختمان سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور طی تفاهمی با سازمان انرژی های نو ایران و شرکت های برق منطقه ای سراسر کشور طرح آموزش یک روزه ای را به اجرا درمی آورند که برگزاری دوره های آموزشی یک روزه با اهداف زیر در آن پیش بینی شده است:

- ۱ - توسعه فرهنگ و ترویج کاربرد انرژی های نو
 - ۲ - استفاده از انرژی خورشیدی در طراحی ساختمان ها
 - ۳ - آشنایی با کاربرد آب گرم کن های خورشیدی
 - ۴ - نحوه بکارگیری پانل های تولید برق (فتو ولتائیک)
- در این دوره آموزشی اعضای سازمان نظام مهندسی ساختمان سراسر کشور و کارشناسان شرکت های برق منطقه ای کلیه استان ها در گروه های ۳۰ نفره حضور خواهند داشت. اعزام استادان دوره از طرف سوی سازمان انرژی های نو ایران تقبل شده است.

هزینه های مربوطه از شرکت برق منطقه ای استان ذیربط تأمین می شود. صدور گواهینامه ویژه و خدمات آموزشی براساس ریز مواد مصوب بر عهده سازمان انرژی های نو ایران است. برای کسب اطلاعات بیشتر با مجری طرح آقای محمدعلی رحیم خانی با شماره تلفن زیر تماس بگیرید. ساعات ۱۴ الی ۱۶ روزهای زوج تلفن (۳-۸۰۸۴۷۷۱)

برای شرکت در کلاس های فوق فرم زیر را تکمیل و به آدرس زیر ارسال دارید: تهران- شهرک قدس (غرب)- انتهای پونک باختری- پژوهشگاه نیرو- ساختمان معاونت امور انرژی - اتاق ۱۰۲ - سازمان انرژی های نو ایران- طرح آموزشی: کاربرد انرژی خورشیدی در ساختمان

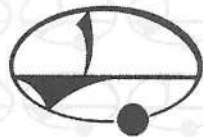
شماره نظام مهندسی ساختمان:

نام و نام خانوادگی:

رشته و درجه تحصیلی:

تلفن تماس:

نشانی پستی:

بازار انرژی

نشریه علمی - کاربردی تأسیسات (مکانیکی و الکتریکی) و تجهیزات ساختمان

صاحب امتیاز و مدیر مسوول: مهندس محمد علی شریعتمداری

تلفن ۷ - ۲۳۰۴۲۷۶
نمبر ۲۵۲۴۴۲۷

بزودی منتشر می شود

اطلاعیه

ادامه دوره های آموزشی صرفه جویی مصرف انرژی ساختمان

۱ - دوره های آموزش حضور ۱۵۰۰ نفر از داوطلبان سال ۱۳۸۱ به پایان رسید و همکاران محترم استان تهران برای دریافت گواهینامه ویژه دوره آموزشی تا اول شهریور فرصت دارند به نشانی:

خیابان وحید دستگردی - پلاک ۱۲۵ - طبقه ۴ -

در ساجر استان ها از اول شهریور ماه آتی به سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ذیربط مراجعه فرمایند.

● دوره دوم آموزش های حضور با رعایت اولویت داوطلبانی که فرم فراخوان را در سال ۸۱ ارسال کرده بودند بزودی آغاز می شود.

۲ - دوره آموزش مکانیک ای از اول شهریور ماه در سراسر کشور آغاز می شود و نحوه ثبت نام و دریافت کتاب ویژه و CD آموزشی با درج آگهی به اطلاع خواهد رسید.

برای کسب اطلاعات بیشتر با تلفن های ۲۲۵۷۵۵۹ و ۲۲۲۱۹۷۹ تماس بگیرید.

در ساعات ۱۷ الی ۱۹ تلفن ۰۹۱۱۳۰۱۱۳۰۲ آماده پاسخگویی عزیزان می باشد.

اتحاد پیشگامان پیمانه سازی مصرف سوخت و حامل های انرژی

مجری طرح آموزشی: محمد علی رحیم خانی

Virtual Civil 3D

زبان اصلی

با امکان ترجمه به فارسی

جهت تقویت زبان تخصصی

کارگاه آموزشی عمران

آرشیو پروژه های بزرگ عمرانی دنیا:

- ☆ جزئیات کامل اجرایی دهها پروژه عمرانی همچون: سدسازی، اجرای روگذر و زیرگذر، اجرای تقاطع های غیر همسطح، ساخت بیمارستان و ...
- ☆ امکان دست یابی به اطلاعات فنی پروژه ها به صورت موضوعی
- ☆ بیش از ۳۰ دقیقه فیلم و ۵۰۰ تصویر از مراحل مختلف اجرای پروژه ها
- ☆ مناسب برای یافتن ایده های نو در زمینه طراحی و اجرا

مجموعه جدیدترین نرم افزارهای آموزشی عمران:

- ☆ ۱۱ عنوان برنامه جامع آموزشی در موضوعات: بتن ۱، بتن ۲، طراحی پل، تهیه نقشه های اجرایی، مصالح ساختمانی، تکنولوژی بتن، بتن پیش تنیده، پی سازی و ...
- ☆ اطلاعات کامل در زمینه طراحی سد، طراحی راه و طراحی دیوارهای حائل

کاری از گروه نرم افزاری بامداد سپاهان

با همکاری انجمن علمی دانشکده عمران دانشگاه صنعتی اصفهان

اصفهان، خیابان شیخ صدوق جنوبی، کوی بهمن، پلاک ۱۲ تلفن: ۰۲۱۱-۶۶۸۱۵۱۱

نمبر: ۰۲۱۱-۲۲۰۰۲۸۰ (جهت خرید با ارسال پستی رایگان برای سراسر کشور)

E.mail: civil_cd@yahoo.com

ابزاری کوچک ... برای کارهای بزرگ!

دیسٹوکلاسیک ابزار اندازه گیری طول با لیزر است. این دستگاه کوچک با عملکرد ساده، قابلیت اندازه گیری از ۲۰ سانتی متر تا ۱۰۰ متر را (با دقت ۳ میلی متر) دارد. با این دستگاه می توان به تنهایی و در زمان بسیار کوتاهی اندازه گیری و محاسبات متره را انجام داد.

Leica
Geosystems

شرکت ژئوتک

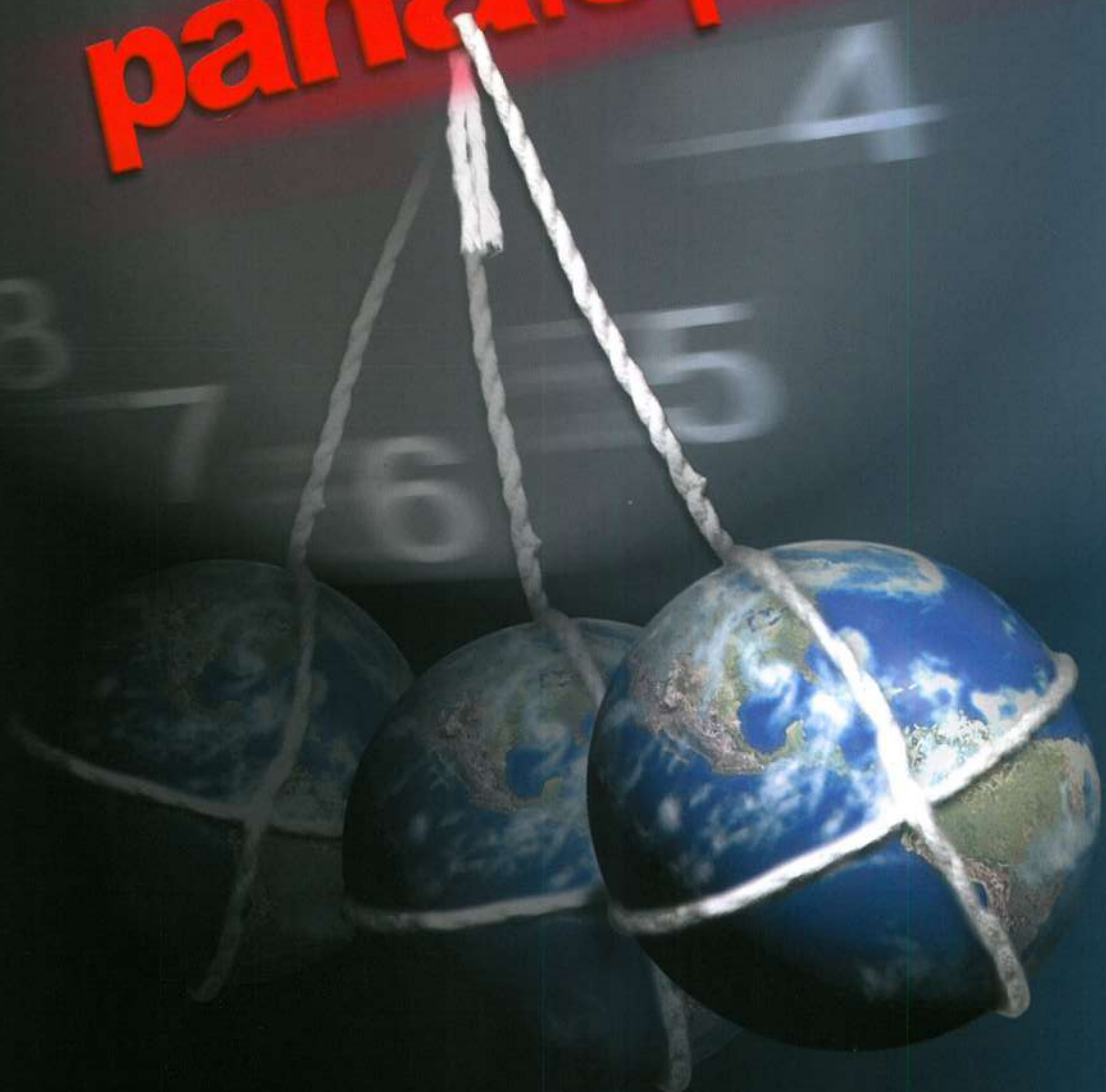
تهران، میدان آرژانتین، خیابان بهاران، خیابان زاگرس، پلاک ۱

تلفن: ۹۱-۸۷۹۲۴۹۰ فکس: ۸۷۹۳۵۱۴

شرکت ژئوتک نماینده انحصاری لایکا سوئیس در ایران

توجه فرمایید: تنها دستگاههای خریداری شده از نمایندگی رسمی لایکا (ژئوتک) شامل مزایای گارانتی یعنی خدمات پس از فروش، آموزش، سرویس و تعمیرات می باشد. ژئوتک مسئولیتی در قبال تجهیزات خریداری شده از فروشندگان غیر مجاز ندارد.

panaisp

پیشگامان ارتباطات نوین و اطلاع رسانی

(پانا) Icp

برگزیده وزارت پست و تلگراف و تلفن
ارائه دهنده خدمات اینترنتی با تخفیف ویژه
برای اعضای سازمان نظام مهندسی ساختمان

تلفن تماس: ۲۲۴۰۴۲۲ - ۲۲۹۳۷۴۵

Shortcut to
Internet

www.panaisp.net

nemachin.com

110	109	108	107	106	105	104	103	102	101
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

500 gr

15	14	11
----	----	----

300 gr

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

کارخانه نمچین با خلاقیت و تلفیق موفق علم و تجربه و با بهره گیری از ماشین آلات و کوره های پخت تمام اتوماتیک پیشرو در امر طراحی و تولید انواع آجر می باشد.

آجر نمچین
nema chin

مدیریت کارخانه آجر نمچین کلیه مهندسين و مراکز علمي تحقيقاتي را جهت بازديد و همكاري دعوت مي نمايد.

اصفهان - ۶ کیلومتر جیبب آباد
تلفا کس: ۵۵۱۱۷۷۱ (۰۳۱۱)
www.nemachin.com
info@nemachin.com

تأسیس ۱۳۴۶

هواساز - ایروکلر
فن کولن کانال
یکج یونیت
رنت
کدناستور هوایی
چیلر
چیلر هوایی
برج خنک کننده فوری
یونیت هتر
ایروکلر دماخیز

رادایران
RADIRAN
مذلهای حرارتی و برودتی، تأسیس ۱۳۴۶
www.RADIRAN.com TEL: 021-6026129

فن کولن اتاقی
طراحی بر اساس آخرین استانداردها
برج خنک کننده فایبر گلاس
یونیت هیتر صنعتی
آزمایشگاههای مدرن

انواع کویل های آبی، فریونی، روغنی جهت مصرف در صنایع تهویه مطبوع، سردسازی، اتومبیل، ...

هواساز
HAVASAZ
آشنای سرد و گرم پوشیده ها

شرکت تولیدی و صنعتی هواساز در سال ۱۳۴۶ با پروانه ساخت انواع محصولات حرارتی و برودتی از وزارت صنایع و تحت لیسانس و مشارکت گروه کارخانجات کنتاردو ایتالیا شروع بکار نمود.
در سال ۱۳۵۴ این شرکت اولین محصول خود بنام فن کویل را بصورت انبوه تولید نمود و سپس با تکمیل خط تولید کامل دستگاههای تهویه مطبوع و بکارگیری طرحهای نوین و آخرین فن آوری اروپا و آمریکایع است ایجاد تحول در صنعت تهویه مطبوع کشور شده، و هم اکنون پس از ۳۳ سال تجربه پر بار و با راهنمایی و حمایت خریداران محترم توانسته است کیفیت محصولات تولیدی خود را بسط دهد و استانداردهای بین المللی قابل قبول، ارتقا بخشیده و رضایت کامل خریداران را فراهم آورد.

شرکت تولیدی و صنعتی هواساز (سهامی خاص)
دفتر فروش: تلفن: ۰۲۱-۸۷۵۴۹۱۰ (شش خط)،
فاکس: ۸۷۵۴۹۱۱
کارخانه: تلفن: ۰۲۱-۶۰۲۶۷۸۰ - ۲۲۲۵۷۰ (۰۲۲۶۹)،
فاکس: ۶۰۲۶۷۵۰
www.HAVASAZ.com
Info@HAVASAZ.com

فراخوان مقاله سومین همایش بهینه‌سازی مصرف سوخت در ساختمان

سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت کشور، در نظر دارد با همکاری شبکه جهانی انرژی‌های تجدیدپذیر و نمایندگان ۳۰ کشور جهان سومین همایش بهینه‌سازی مصرف سوخت در ساختمان را از ۲۶ لغایت ۲۹ بهمن ماه سال جاری (۲۷-۲۶ بهمن کارگاه‌های آموزشی و ۲۸-۲۹ بهمن همایش اصلی) در سالن اجلاس کنفرانس اسلامی برگزار نماید. در همین راستا از کلیه محققین، دانش پژوهان، مهندسين، دانشگاهیان، دانشجویان، صنعتگران و کلیه افسارمختلف که دارای طرح یا مقاله در زمینه انرژی و مصرف منطقی آن می‌باشند برای شرکت در این همایش دعوت بعمل می‌آید. مصرف بهینه انرژی در جهت توسعه پایدار، کاهش آلودگی محیط زیست، جایگزینی سایر انرژی‌ها با فرآورده‌های نفتی و صیانت از انرژی به عنوان سرمایه ملی از موضوعات اصلی و مورد توجه در این همایش می‌باشد.

✓ محورهای اساسی همایش عبارتند از:

۱- استفاده بهینه انرژی در:

الف) ساختمان‌های مسکونی	ب) ساختمان‌های عمومی
ج) ساختمان‌های دولتی	د) هتل‌ها
ه) وزارتخانه‌ها	و) بیمارستانها
ز) قوه قضائیه	ح) مراکز آموزشی (دانشگاهها، مدارس...)
ط) سایر ساختمان‌های دولتی	ث) سایر ساختمان‌های عمومی

۲- مدیریت انرژی در ساختمان و عایقکاری حرارتی.

۳- ممیزی انرژی و نقش مصالح و اجزاء ساختمانی در کاهش مصرف سوخت در ساختمان.

۴- سیستم‌های مکانیکی تولید سرما و گرما و استفاده بهینه از آنها در جهت افزایش راندمان تولید.

۵- معماری ساختمان در اقلیم‌های مختلف و استفاده بهینه از انرژی‌های طبیعی در جهت تأمین سرمایه و گرمایش.

۶- جایگزینی سایر حامل‌های انرژی به جای سوخت‌های فسیلی مانند زغال سنگ، برق و...

۷- راهکارهای عملی در جهت تأسیس مهندسين مشاور و شرکت‌های خدمات انرژی در کشور و بررسی اشکالات قانونی، حقوقی و سرمایه‌ای این نوع شرکت‌ها.

۸- مصرف فرآورده‌های نفتی و گازی در ساختمان‌ها و اثرات زیست محیطی آنها.

۹- استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر (خورشیدی، بيوگاز، بیوماس و...).

۱۰- لوازم خانگی و بهینه‌سازی مصرف سوخت.

۱۱- تدوین قوانین و مقررات در راستای بهینه‌سازی مصرف انرژی.

✓ نحوه ارسال مقالات:

- ۱- خلاصه مقالات می‌بایست به زبان فارسی تحت نرم‌افزار Word تایپ شده و دیسکت مربوطه به همراه یک پرینت روی کاغذ A4 به صورت یک رو ارسال شود.
- ۲- خلاصه مقالات می‌بایست حداکثر تا اول مهر ماه سال جاری به همراه فرم ارسال مقاله به دبیرخانه همایش ارسال شود.
- ۳- پس از تأیید خلاصه مقالات توسط هیأت علمی، از شرکت کنندگان جهت ارسال اصل مقالات دعوت خواهد شد.
- ۴- به مقالات برجسته و مقالاتی که دارای ویژگی نوآوری و کاربردی باشند با نظر هیأت علمی جوایز ویژه‌ای تعلق خواهد گرفت و مقالات کاربردی با همکاری سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت کشور توسط ارائه دهنده مقاله قابل اجرا خواهد بود.